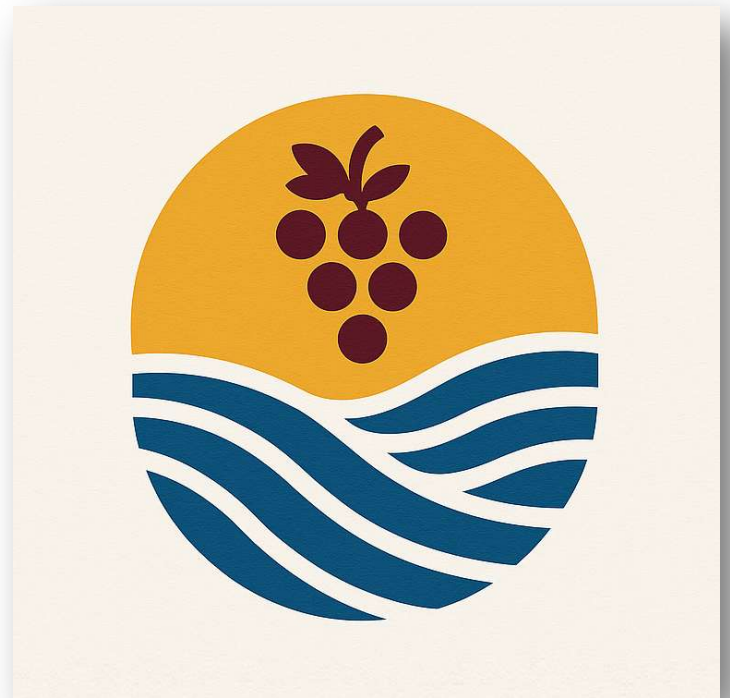

ΑΧΑΪΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2025

ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

για την Ανάδειξη του Τοπικού Χαρακτηριστικού (Αμπελώνες) και τη Διασύνδεσή του με Οικοτουριστικές Διαδρομές, στο Πλαίσιο Υλοποίησης του Διατοπικού Σχεδίου Συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό»

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:

Εκπόνηση Εμπειρογνωμοσύνης για την Ανάδειξη του Τοπικού Χαρακτηριστικού (Αμπελώνες) και τη Διασύνδεσή του με Οικοτουριστικές Διαδρομές

Η ανωτέρω εμπειρογνωμοσύνη εκπονήθηκε στο πλαίσιο της δράσης: Α.2: «Εκπόνηση εξειδικευμένων και στοχευμένων εμπειρογνωμοσύνων για την ανάδειξη τοπικών χαρακτηριστικών», στο πλαίσιο υλοποίησης του Διατοπικού Σχεδίου Συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό», του υπομέτρου 19.3 του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER 2014-2020 από την ΑΧΑΪΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.

Συγγραφέας: **Σπυρίδων Ν. Κρότσης**

Ημερομηνία: **ΜΑΡΤΙΟΣ 2025**

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Εκπόνηση εμπειρογνωμοσύνης για την ανάδειξη του χαρακτηριστικού, οι αμπελώνες, το οποίο έχει επιλεγθεί ως ένα ειδικό τοπικό χαρακτηριστικό της περιοχής παρέμβασης της ΑΧΑΪΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε., με στόχο την διασύνδεσή του για την ανάδειξη και αξιοποίηση των τοπικών χαρακτηριστικών της περιοχής.

Η εν λόγω εμπειρογνωμοσύνη στοχεύει στην αποτελεσματική ανάδειξη της περιοχής, και την βελτίωση του τουριστικού προϊόντος μέσω της διασύνδεσης με το συγκεκριμένο τοπικό χαρακτηριστικό.

Η εμπειρογνωμοσύνη καταλήγει σε:

- προτάσεις ανάδειξης του τοπικού χαρακτηριστικού,
- ενέργειες σύνδεσης του τοπικού χαρακτηριστικού με μια ή περισσότερες οικοτουριστικές διαδρομές,
- προτάσεις διοργάνωσης εκδηλώσεων, που αναδεικνύουν ταυτόχρονα οικοτουριστική διαδρομή (ή οικοτουριστικές διαδρομές) και το υπό μελέτη τοπικό χαρακτηριστικό.

Τα αποτελέσματα της εν λόγω εμπειρογνωμοσύνης, θα χρησιμοποιηθούν ως δεδομένα στις δράσεις του ΣΔΣ: «Περιήγηση στον Κορινθιακό», που αφορούν την εκπόνηση τουριστικών πακέτων και την διοργάνωση εκδηλώσεων. Ιδιαίτερα στην περίπτωση της διοργάνωσης εκδηλώσεων, το υπό μελέτη τοπικό χαρακτηριστικό θα συμπεριλαμβάνεται στα αντικείμενα των δραστηριοτήτων.

Πίνακας περιεχομένων

1. Γενικά Στοιχεία _____	5
1.1 Εισαγωγή _____	5
1.2 Περιοχή Μελέτης _____	7
2. Έρευνα Οικοτουριστικών Δράσεων και Αθλημάτων Φύσης στην Περιοχή __	10
2.1 Υφιστάμενες Οικοτουριστικές Δραστηριότητες _____	10
2.2 Αθλήματα φύσης και υπαίθριες δραστηριότητες _____	12
3. Γενικές Κατευθύνσεις _____	17
3.1 Γενικές Προτάσεις Ανάδειξης των Αμπελώνων μέσω Οικοτουριστικών Δραστηριοτήτων _____	17
3.2 Ο Αμπελώνας ως Πολυλειτουργικός Πόρος Οικοτουριστικής Ανάπτυξης	18
3.3 Χαρτογράφηση Υποδομών και Προϋποθέσεων Ανάδειξης _____	19
3.4 Οργανωτικές και Θεσμικές Δυνατότητες Ανάδειξης _____	21
4. Εξειδίκευση Προτεινόμενων Δράσεων Ανά Οικοτουριστική Δραστηριότητα _	24
4.1 Mountain Bike _____	24
4.2 Πεζοπορία (Hiking) _____	29
4.3 Ορεινό Τρέξιμο (Trail Running) _____	38
4.4 Ιστιοπλοΐα (Sailing) _____	47
4.5 Τρίαθλο, Δίαθλο και Άλλοι Συνδυασμοί Αθλημάτων Ξηράς και Θάλασσας	55
4.6 Λοιπά Αθλήματα Φύσης: Αναρρίχηση, Canyoning, Παραπέντε, SUP, Καταδύσεις, Φωτογραφία Φύσης _____	64
5. Προσέγγιση, Επιλογές και Κατευθύνσεις Δράσης για την Ανάδειξη του Τοπικού Χαρακτηριστικού _____	79
5.1 Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης και Δυνατοτήτων _____	79
5.2 Στρατηγικό Πλαίσιο για την Ανάδειξη του Τοπικού Χαρακτηριστικού ____	80
5.3 Ανάλυση Εναλλακτικών Προσεγγίσεων Προβολής και Ενίσχυσης του Τουριστικού Προϊόντος _____	81
5.4 Επιλογή Προσέγγισης και Πλαίσιο Ανάπτυξης _____	83
5.5 Τεκμηρίωση Επιλογής Συνδυαστικής Δράσης με Στοιχεία Τρεξίματος και Κολύμβησης _____	84

6. ΟΙΝΑΛΟΣ – Σχεδιασμός και Υλοποίηση Εμβληματικού Οικοτουριστικού Διάθλου στην Αχαΐα	86
6.1 Ταυτότητα, Έννοια και Όραμα	86
6.2 Τεχνικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός	87
6.3 Διοικητική Δομή και Φορείς Υλοποίησης	90
6.4 Χρηματοδότηση και Πόροι	92
6.5 Στρατηγική Προβολής και Επικοινωνίας	94
6.6 Στρατηγική Ανάπτυξης, Επέκτασης, Συνεργασιών και Βιωσιμότητας του ΟΙΝΑΛΟΥ	97
6.7 Χρονικός Προγραμματισμός και Φάσεις Υλοποίησης	100
7. Συμπερασματική Σύνθεση	104
Βιβλιογραφία	105

1. Γενικά Στοιχεία

1.1 Εισαγωγή

1.1.1 Σκοπός της Εμπειρογνωμοσύνης

Η παρούσα εμπειρογνωμοσύνη εντάσσεται στο πλαίσιο της διατοπικής συνεργασίας «*Περιήγηση στον Κορινθιακό*», που υλοποιείται μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ), Μέτρο 19, Υπομέτρο 19.3 – Διατοπική και Διακρατική Συνεργασία.

Στόχος της είναι η ανάδειξη και αξιοποίηση των αμπελώνων της περιοχής παρέμβασης της ΑΧΑΪΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε., μέσα από τη διασύνδεσή τους με τις οικοτουριστικές διαδρομές. Η μελέτη βασίζεται σε υπάρχουσες καταγραφές και διαθέσιμα δεδομένα, τα οποία επεξεργάζεται και ενσωματώνει προκειμένου να προτείνει δράσεις που ενισχύουν τη σύνδεση του τοπικού αγροτικού χαρακτήρα με τον εναλλακτικό τουρισμό.

Η εμπειρογνωμοσύνη διαμορφώνει ένα συνεκτικό πλαίσιο στρατηγικής ανάπτυξης, προτείνοντας παρεμβάσεις και ενέργειες που προάγουν τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, ενισχύοντας την αναγνωρισιμότητα των τοπικών χαρακτηριστικών και τη σύνδεση τους με το ευρύτερο δίκτυο φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

1.1.2 Σύνδεση με το Διατοπικό Σχέδιο Συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό»

Η παρούσα εμπειρογνωμοσύνη εντάσσεται στο Διατοπικό Σχέδιο Συνεργασίας «*Περιήγηση στον Κορινθιακό*», το οποίο επιδιώκει τη διασύνδεση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου των περιοχών παρέμβασης μέσω της ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στόχος του Σχεδίου είναι η ανάδειξη τοπικών χαρακτηριστικών, η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και η διαμόρφωση ενός βιώσιμου τουριστικού προϊόντος που εστιάζει στην αυθεντικότητα της εμπειρίας του επισκέπτη.

Η συμβολή της παρούσας μελέτης έγκειται στη διερεύνηση και προώθηση της σχέσης των αμπελώνων με το δίκτυο διαδρομών της περιοχής, ενισχύοντας τον ρόλο τους ως στοιχείο πολιτιστικής και αγροτικής κληρονομιάς. Η ένταξή τους στο ευρύτερο πλαίσιο του Σχεδίου επιτρέπει τη δημιουργία θεματικών διαδρομών και δράσεων που εμπλουτίζουν την εμπειρία του επισκέπτη και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα.

1.1.3 Επιλογή των Αμπελώνων ως Τοπικό Χαρακτηριστικό

Οι αμπελώνες και η παραγωγή σταφίδας αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της αγροτικής και πολιτιστικής ταυτότητας της Αχαΐας. Η καλλιέργεια της αμπέλου έχει βαθιές ρίζες στην τοπική ιστορία, συνδέεται με την παραδοσιακή οικονομία και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του αγροτικού τοπίου. Η σταφίδα, ειδικότερα, αποτελεί ένα από τα πιο εμβληματικά προϊόντα της περιοχής, έχοντας συμβάλει διαχρονικά στην οικονομική ανάπτυξη και την εμπορική δραστηριότητα της Δυτικής Ελλάδας

Η επιλογή των αμπελώνων και των σταφιδοκαλλιεργειών ως τοπικού χαρακτηριστικού της περιοχής παρέμβασης εδράζεται σε ένα στέρεο και πολύπλευρο υπόβαθρο, το οποίο συνδυάζει γεωλογικές, ιστορικές, πολιτιστικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους. Στην περίπτωση της Αχαΐας – και ειδικότερα της Αιγιαλείας – η αμπελοκαλλιέργεια και η παραγωγή της μαύρης κορινθιακής σταφίδας δεν αποτελούν απλώς αγροτική πρακτική, αλλά διαχρονικό υπόβαθρο κοινωνικής συγκρότησης, διαμόρφωσης του τοπίου και έκφρασης πολιτισμικής ταυτότητας. Η αμπελουργία στην περιοχή ανάγεται στην αρχαιότητα και εντοπίζεται ήδη στους αρχαίους χρόνους, συνδεδεμένη με την παρουσία θεσμών θρησκευτικής και κοινωνικής σημασίας. Κατά τη ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδο καταγράφεται συνεχής παραγωγή, ενώ από τον 16ο αιώνα και εξής, η σταφίδα καθίσταται το πλέον εξαγωγίμο γεωργικό προϊόν της Πελοποννήσου, διαμορφώνοντας εξειδικευμένες παραγωγικές ζώνες και επηρεάζοντας τη δομή της αγροτικής οικονομίας. Κατά τον 19ο αιώνα, η μαύρη σταφίδα μετατρέπεται σε πυλώνα της εθνικής οικονομίας του ελληνικού κράτους και αποκτά τον τίτλο του «μαύρου χρυσού», με την Αχαΐα να διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στην καλλιέργεια, επεξεργασία και διακίνηση του προϊόντος, μέσω του λιμανιού του Αιγίου και ενός εκτεταμένου δικτύου αποθηκών, σιδηροδρομικής υποστήριξης και εξαγωγικών πρακτικών.

Η γεωλογική και τοπογραφική διαμόρφωση της περιοχής, με το ήπιο ημιορεινό ανάγλυφο, τους εδαφικούς τύπους (κυρίως αμμοπηλώδη έως ασβεστολιθικά

εδάφη), τον νοτιοανατολικό προσανατολισμό και τη θαλάσσια επίδραση του Κορινθιακού, προσφέρει ιδανικές συνθήκες καλλιέργειας, διαμορφώνοντας αμπελουργικά τοπία υψηλής παραγωγικής και αισθητικής αξίας. Οι γραμμικοί αμπελώνες ενσωματώνονται οργανικά στις κλιμακωτές πλαγιές, ακολουθώντας την υψομετρική λογική της περιοχής και αναπτύσσοντας μια χαρακτηριστική μικροκλίμακα στο τοπίο. Οι σταφιδοκαλλιέργειες και οι συναφείς κατασκευές (λιαστικά, καλύβες, αλώνια, ξερολιθιές) συγκροτούν ένα αυθεντικό πολιτισμικό σύστημα που συνδέεται με τις εποχές, τις εορτές, τις τελετουργίες και τις πρακτικές ζωής των αγροτικών κοινοτήτων.

Η τοπική προφορική παράδοση, η λαϊκή τέχνη και η κοινωνική μνήμη είναι γεμάτες από αναφορές στον τρύγο, στο πάτημα των σταφυλιών, στην ξήρανση της σταφίδας, μετατρέποντας την καλλιέργεια σε οιονεί τελετουργία. Παράλληλα, το προϊόν αυτό αποτέλεσε μοχλό διαμόρφωσης κοινωνικών και διασυνοριακών σχέσεων, μέσω της εμπορικής του αξίας και της σύνδεσής του με τις ευρωπαϊκές αγορές. Στη σύγχρονη εποχή, οι αμπελώνες και οι σταφιδοκαλλιέργειες παραμένουν κρίσιμο στοιχείο της τοπικής οικονομίας, ενώ αναδύονται δυναμικά ως πολιτισμικό και τουριστικό κεφάλαιο. Η σύνδεσή τους με τη φύση, τη γαστρονομία, την ιστορικότητα και το βιωματικό στοιχείο καθιστά τους αμπελώνες της Αχαΐας ιδανικό θεμέλιο για τη διαμόρφωση οικοτουριστικών διαδρομών και εμπειριών.

Η επιλογή τους ως τοπικό χαρακτηριστικό εντάσσεται συνεπώς σε μια ευρύτερη στρατηγική ανάδειξης του παραγωγικού και πολιτιστικού αποθέματος του τόπου, λειτουργώντας ως φυσική γέφυρα ανάμεσα στην ενδοχώρα και το παραλιακό μέτωπο -Κορινθιακό-, ανάμεσα στον πρωτογενή τομέα και τον τουρισμό, ανάμεσα στο παρελθόν και τη βιώσιμη προοπτική του μέλλοντος.

1.2 Περιοχή Μελέτης

1.2.1 Γεωγραφική Κάλυψη

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει τον ημιορεινό και ορεινό χώρο της Αχαΐας, καθώς και τις παράκτιες ζώνες που βρίσκονται κατά μήκος του Κορινθιακού κόλπου. Η χωρική επέκταση της μελέτης συμβαδίζει με τις ήδη χαρτογραφημένες οικοτουριστικές διαδρομές και τις προτεινόμενες παρεμβάσεις για την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος.

Οι αμπελώνες της Αχαΐας απλώνονται τόσο στις εύφορες παράκτιες περιοχές, όσο και στις πλαγιές των ημιορεινών και ορεινών όγκων. Η γεωγραφική ποικιλία της περιοχής δημιουργεί ένα πλούσιο μωσαϊκό αμπελουργικών τοπίων, τα οποία διαφοροποιούνται ως προς το υψόμετρο, τις κλιματολογικές συνθήκες και τις

καλλιεργούμενες ποικιλίες. Αυτή η εναλλαγή του φυσικού περιβάλλοντος προσφέρει ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη οικοτουριστικών διαδρομών που συνδυάζουν τοπικά χαρακτηριστικά, πολιτισμό και περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

1.2.2 Στοιχεία Τοπίου (Ορεινές και Παραθαλάσσιες Περιοχές)

Η μορφολογία της περιοχής χαρακτηρίζεται από την έντονη γεωγραφική διαφοροποίηση, η οποία συνδυάζει το ορεινό ανάγλυφο των εσωτερικών ζωνών με τις παραθαλάσσιες εκτάσεις του Κορινθιακού κόλπου.

Στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές κυριαρχούν οι παραδοσιακοί αμπελώνες, οι οποίοι βρίσκονται σε πλαγιές με έντονες κλίσεις, όπου οι αμπελουργικές πρακτικές προσαρμόζονται στο ανάγλυφο του εδάφους. Αυτά τα αμπελοτόπια συνδέονται με αγροτικά μονοπάτια, λιθόστρωτα και παλαιούς δρόμους, προσφέροντας δυνατότητες ενσωμάτωσής τους σε πεζοπορικές και ποδηλατικές διαδρομές.

Η παραθαλάσσια ζώνη του Κορινθιακού κόλπου αποτελεί επίσης τμήμα της μελέτης, καθώς διαθέτει περιοχές όπου η αμπελουργία διατηρεί σημαντική παρουσία. Η σύνδεση των αμπελώνων με τις παράκτιες περιοχές προσφέρει προοπτικές ανάπτυξης διαδρομών που αναδεικνύουν τη μετάβαση από το ορεινό τοπίο προς τη θάλασσα, προωθώντας τη σύνδεση της τοπικής γεωργικής παραγωγής με την τουριστική ανάπτυξη.

Η μορφολογική αλληλεπίδραση ορεινών και θαλάσσιων στοιχείων, σε συνδυασμό με την πολιτισμική και παραγωγική ενότητα του τοπίου, δημιουργεί ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη ενός διαφοροποιημένου οικοτουριστικού προϊόντος. Το τοπίο της Αχαΐας – και ειδικότερα της Αιγιαλείας – προσφέρει στον επισκέπτη μια συνεχή εμπειρία εναλλαγών, μεταβάσεων και αισθητικών αντιθέσεων, με υψηλή δυνατότητα ανάδειξης μέσω πεζοπορικών, ποδηλατικών και συνδυαστικών δραστηριοτήτων ξηράς και θάλασσας. Αυτή η συνθετική οπτική ενσωματώνεται πλήρως στους στόχους της παρούσας εμπειρογνωμοσύνης για τη σύνδεση των

αμπελοκαλλιιεργειών με οργανωμένες μορφές ήπιου τουρισμού και ανάδειξης της αγροτικής ταυτότητας της περιοχής.

2. Έρευνα Οικοτουριστικών Δράσεων και Αθλημάτων Φύσης στην Περιοχή

2.1 Υφιστάμενες Οικοτουριστικές Δραστηριότητες

Η περιοχή μελέτης διαθέτει ένα ευρύ φάσμα οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, αξιοποιώντας το ιδιαίτερο φυσικό και πολιτιστικό της περιβάλλον. Οι δραστηριότητες αυτές ποικίλλουν ως προς τη μορφή και την ένταση, προσφέροντας τόσο οργανωμένες τουριστικές εμπειρίες όσο και ανεξάρτητες πρωτοβουλίες επισκεπτών.

2.1.1 Ανάλυση Υπαρχόντων Δράσεων στην Περιοχή

Η καταγραφή των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων βασίζεται κυρίως στα δεδομένα των μελετών, οι οποίες εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου Διατοπικής Συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό» και διατίθενται μέσω των αρμόδιων φορέων τοπικής ανάπτυξης:

- Εμπειρογνωμοσύνη Καταγραφής Πεζοπορικών Διαδρομών στους Δήμους Πατρέων και Αιγιαλείας (ΑΧΑΪΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. ΟΤΑ, 2024). Η μελέτη αυτή καταγράφει το δίκτυο πεζοπορικών και οικοτουριστικών διαδρομών της περιοχής και περιλαμβάνει χαρτογραφική αποτύπωση, περιγραφές διαδρομών, τουριστικούς πόρους που τις πλαισιώνουν και προτάσεις αξιοποίησής τους.
- Παραδοτέο Β' Φάσης: Πρόταση Ανάπτυξης Δικτύου Πεζοπορικών και Ποδηλατικών Διαδρομών στο Δήμο Αιγιαλείας (Κοιν.Σ.Επ. Μονοπάτια της Ελλάδας, 2024). Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης, τεκμηριώνεται η υφιστάμενη κατάσταση των μονοπατιών και ποδηλατικών διαδρομών της περιοχής και προτείνονται ενέργειες για την ανάδειξη και προώθηση του οικοτουρισμού.

Με βάση τα παραπάνω τεκμηριωμένα δεδομένα, οι κυριότερες οικοτουριστικές δραστηριότητες που υφίστανται στην περιοχή είναι:

- **Πεζοπορικές διαδρομές:** Η περιοχή διαθέτει ένα οργανωμένο δίκτυο σηματοδοτημένων και μη διαδρομών που διατρέχουν τόσο τις ορεινές όσο και τις παράκτιες περιοχές. Τα μονοπάτια αυτά συνδέονται με πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους, όπως οι αμπελώνες, οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι αρχαιολογικοί χώροι και τα φυσικά τοπία υψηλής οικολογικής αξίας.
- **Ποδηλατικές διαδρομές:** Οι υφιστάμενες διαδρομές εξυπηρετούν τόσο την ορεινή ποδηλασία όσο και την ποδηλασία δρόμου, με διαδρομές που διασχίζουν αμπελώνες, ορεινά περάσματα και παράκτιες ζώνες.

- **Δραστηριότητες παρατήρησης φύσης:** Η περιοχή είναι ιδανική για δραστηριότητες όπως η παρατήρηση πουλιών, καθώς περιλαμβάνει προστατευόμενες περιοχές με σημαντικά οικοσυστήματα. Παράλληλα, αναπτύσσονται δραστηριότητες παρατήρησης της χλωρίδας και πανίδας, με έμφαση στη βιοποικιλότητα της περιοχής.
- **Πολιτιστικές διαδρομές και γαστρονομικός τουρισμός:** Παρόλο που η περιοχή διαθέτει πλούσια γαστρονομική παράδοση, η ενσωμάτωση του γαστρονομικού στοιχείου στις οικοτουριστικές δραστηριότητες βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Τα οινοποιεία και οι παραγωγοί της περιοχής προσφέρουν εμπειρίες που συνδέουν τον επισκέπτη με την παράδοση της αμπελουργίας και της σταφιδοπαραγωγής.
- **Θαλάσσιος και παράκτιος οικοτουρισμός:** Οι παράκτιες περιοχές του Κορινθιακού κόλπου αποτελούν πόλο έλξης για δραστηριότητες όπως η ιστιοπλοΐα, το καγιάκ και η καταδυτική εξερεύνηση. Η σύνδεση αυτών των δραστηριοτήτων με το ημιορεινό περιβάλλον των αμπελώνων μπορεί να ενισχύσει τη συνολική τουριστική εμπειρία.

2.1.2 Συμμετοχή και Ενδιαφέρον Επισκεπτών

Η συμμετοχή στις οικοτουριστικές δραστηριότητες ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο της δράσης και το προφίλ των επισκεπτών:

- Οι πεζοπορικές διαδρομές παρουσιάζουν αυξημένη επισκεψιμότητα από μεμονωμένους ταξιδιώτες, μικρές ομάδες και οργανωμένα γκρουπ φυσιολατρών.
- Η ποδηλασία προσελκύει κυρίως αθλητικούς τουρίστες και εξειδικευμένες ομάδες, με ενδιαφέρον τόσο για ποδηλασία βουνού όσο και για διαδρομές μεγάλων αποστάσεων.
- Οι δραστηριότητες παρατήρησης φύσης έχουν περιορισμένη ανάπτυξη αλλά αυξανόμενο ενδιαφέρον από εξειδικευμένους επισκέπτες.
- Ο θαλάσσιος τουρισμός αποτελεί δημοφιλή επιλογή κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, με σημαντικές προοπτικές ενίσχυσης μέσω της σύνδεσής του με τις ηπειρωτικές δραστηριότητες.

Η καταγραφή της συμμετοχής δείχνει πως υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον για βιωματικές εμπειρίες που συνδυάζουν τη φυσική δραστηριότητα με την πολιτιστική και γαστρονομική ταυτότητα της περιοχής. Η περαιτέρω ενσωμάτωση των

αμπελώνων και της **σταφιδοκαλλιέργειας** σε αυτή τη στρατηγική μπορεί να προσφέρει επιπλέον δυνατότητες διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος.

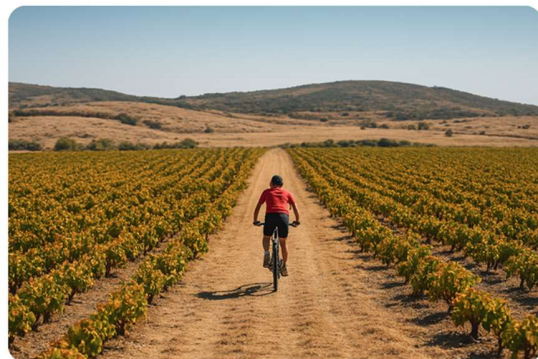
2.2 Αθλήματα φύσης και υπαίθριες δραστηριότητες

Η περιοχή μελέτης, με το μοναδικό της τοπίο που συνδυάζει ορεινούς όγκους και παράκτιες εκτάσεις, προσφέρεται για την ανάπτυξη και εξέλιξη διαφόρων αθλημάτων φύσης. Οι υφιστάμενες διαδρομές, η γεωμορφολογική ποικιλομορφία και οι διαθέσιμες υποδομές υποστηρίζουν μια σειρά από δραστηριότητες που προσελκύουν τόσο αθλητές υψηλού επιπέδου όσο και ερασιτέχνες λάτρεις του αθλητισμού στη φύση.

Η αξιοποίηση των υφιστάμενων διαδρομών και υποδομών για την περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί να ενισχύσει σημαντικά το τουριστικό προφίλ της περιοχής, δημιουργώντας έναν **πολυδιάστατο προορισμό για αθλητικό και οικοτουριστικό τουρισμό**.

2.2.1 Mountain bike

Η περιοχή διαθέτει ποικιλία από ορεινές, ημιορεινές και παράκτιες διαδρομές, κατάλληλες για ποδηλασία βουνού. Οι διαδρομές διαφοροποιούνται σε επίπεδο δυσκολίας, καλύπτοντας τόσο τεχνικές πίστες με μεγάλες κλίσεις και φυσικά εμπόδια, όσο και πιο ήπιες διαδρομές που συνδέουν τους αγροτικούς και παράκτιους οικισμούς.

- Διαδρομές **cross-country (XC)** και **enduro**, που ακολουθούν χωμάτινα μονοπάτια μέσα από δασικές εκτάσεις και αμπελώνες.
- Χρήση υφιστάμενων πεζοπορικών μονοπατιών και αγροτικών δρόμων που συνδέουν την ενδοχώρα με την παράκτια ζώνη.

- Σύνδεση με παραθαλάσσιες διαδρομές, προσφέροντας τη δυνατότητα για ολοκληρωμένα αθλητικά πακέτα που περιλαμβάνουν ποδηλασία και θαλάσσιες δραστηριότητες.

2.2.2 Hiking

Η πεζοπορία αποτελεί μια από τις βασικές δραστηριότητες της περιοχής, με μεγάλο δίκτυο σηματοδοτημένων μονοπατιών που συνδέουν φυσικά και πολιτιστικά τοπία.

- Τα μονοπάτια διασχίζουν **ορεινούς όγκους, αμπελώνες, σταφιδοκαλλιέργειες, ποταμούς, φαράγγια και παραδοσιακούς οικισμούς.**
- Η ποικιλία υψομετρικών διαφορών επιτρέπει την ανάπτυξη τόσο ήπιων διαδρομών όσο και απαιτητικών αναβάσεων.
- Σύνδεση με οινοτουριστικές και πολιτιστικές διαδρομές.
- Δυνατότητα νυχτερινής πεζοπορίας και θεματικών ξεναγήσεων (π.χ. οικολογική ξενάγηση, βοτανολογία).

2.2.3 Trail running

Η γεωμορφολογία της περιοχής την καθιστά εξαιρετικό πεδίο για αγώνες **ορεινού τρεξίματος (trail running)**. Οι διαδρομές περιλαμβάνουν τεχνικά μονοπάτια, ανηφορικά και κατηφορικά τμήματα, καθώς και διαδρομές μέσα σε φυσικά περάσματα, προσφέροντας μια δυναμική εμπειρία σε αθλητές.

- Δυνατότητα διοργάνωσης **ημιμαραθωνίων βουνού** και **αγώνων ultra-trail**.
- Σύνδεση διαδρομών μέσα από φυσικά οικοσυστήματα με δυνατότητα ανάπτυξης **eco-trail διαδρομών**.
- Διαδρομές με υψηλό βαθμό δυσκολίας, αλλά και μικρότερες διαδρομές για αρχάριους.

2.2.4 Sailing (διασύνδεση με παράκτιες περιοχές)

Η παράκτια ζώνη του Κορινθιακού κόλπου διαθέτει ευνοϊκές συνθήκες για ιστιοπλοΐα και άλλες θαλάσσιες δραστηριότητες.

- **Ιστιοπλοϊκές διαδρομές** που συνδέουν τα λιμάνια της περιοχής με κοντινές ακτές και μικρά νησιά.
- Συνεργασία με τοπικούς ιστιοπλοϊκούς ομίλους για αγώνες και προπονήσεις.
- Δυνατότητα ανάπτυξης **συνδυαστικών πακέτων** που περιλαμβάνουν ιστιοπλοΐα και ποδηλασία ή πεζοπορία.

- Ανάπτυξη ειδικών ιστιοπλοϊκών αγωνισμάτων όπως η ιστιοσανίδα (windsurfing) και η αετοσανίδα (kiteboarding), που είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα στην περιοχή του Κορινθιακού.

2.2.5 Triathlon, δίαθλο και άλλοι συνδυασμοί αθλημάτων (συνδυασμός διαδρομών ξηράς και θάλασσας)

Η μορφολογία της περιοχής ευνοεί τη διεξαγωγή **σύνθετων αθλητικών γεγονότων** που συνδυάζουν διαφορετικές μορφές φυσικής δραστηριότητας.

- **Triathlon (τρέξιμο - ποδηλασία - κολύμβηση)** με αγώνες που αξιοποιούν τις παραλίες του Κορινθιακού και τα ορεινά περάσματα.
- **Δίαθλο (ποδηλασία - τρέξιμο)** σε συνδυαστικές διαδρομές που περιλαμβάνουν χωμάτινες διαδρομές και ασφαλτο.
- **Aquathlon (τρέξιμο - κολύμβηση)** σε παραλιακές διαδρομές και κολύμβηση ανοιχτής θάλασσας.
- **Adventure Races**, που περιλαμβάνουν προσανατολισμό, αναρρίχηση και εναλλακτικά αγωνίσματα σε φυσικά περάσματα.

2.2.6 Άλλα αθλήματα φύσης που αναπτύσσονται στην περιοχή

Εκτός από τις κύριες δραστηριότητες που έχουν ήδη αναφερθεί, η περιοχή προσφέρει ευκαιρίες για μια σειρά από υπαίθρια αθλήματα που αξιοποιούν το μοναδικό φυσικό της περιβάλλον, τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα.

- **Αναρρίχηση & Via Ferrata:** Υπάρχουν φυσικά αναρριχητικά πεδία με διαδρομές διαφορετικών επιπέδων δυσκολίας, κατάλληλες για αναρρίχηση βράχου, καθώς και δυνατότητες για τη δημιουργία διαδρομών τύπου *via ferrata* που επιτρέπουν ασφαλή πρόσβαση σε εκτεθειμένα βραχώδη σημεία.

- **Παραπέντε (Paragliding):** Οι ορεινές εκτάσεις και οι απότομες πλαγιές της περιοχής παρέχουν κατάλληλα σημεία απογείωσης για αλεξίπτωτο πλαγιάς, προσφέροντας μοναδική θέα προς τον Κορινθιακό κόλπο και το ημιορεινό τοπίο.
- **Κατάβαση φαραγγιών (Canyoning):** Φυσικά φαράγγια και καταρράκτες της περιοχής προσφέρουν εξαιρετικές συνθήκες για canyoning, συνδυάζοντας τεχνικές κατάβασης με σχοινιά, φυσικές τσουλήθρες και κολύμπι σε ορεινές λιμνούλες.
- **Καταδύσεις και Εξερεύνηση Βυθού:** Ο Κορινθιακός κόλπος προσφέρει ενδιαφέροντα σημεία για αυτόνομη και ελεύθερη κατάδυση (scuba diving, freediving & snorkeling). Τα καθαρά νερά, οι βραχώδεις σχηματισμοί και οι θαλάσσιες σπηλιές δημιουργούν ένα δυναμικό περιβάλλον για υποβρύχιες δραστηριότητες. Επιπλέον, η πιθανή ύπαρξη ναυαγίων και οι υποθαλάσσιες δομές μπορούν να αξιοποιηθούν για καταδυτικό τουρισμό.
- **Καγιάκ και SUP (Stand-Up Paddleboarding):** Οι παράκτιες περιοχές διαθέτουν ήρεμα νερά που επιτρέπουν δραστηριότητες όπως καγιάκ και όρθια κωπηλασία (SUP), διευκολύνοντας την εξερεύνηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος με φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο.
- **Φωτογραφική Αποτύπωση και Πεζοπορία (photo hiking):** Η φωτογραφική αποτύπωση στο φυσικό περιβάλλον (photo hiking) αποτελεί μια ολοένα και πιο δημοφιλή δραστηριότητα, που συνδυάζει την πεζοπορία με τη φωτογραφική εξερεύνηση του τοπίου. Οι οικοτουριστικές διαδρομές της περιοχής, με τις εναλλαγές τοπίου μεταξύ ορεινών όγκων, αμπελώνων και παράκτιας ζώνης, προσφέρουν ιδανικά σημεία για φωτογραφικές περιηγήσεις. Η δραστηριότητα αυτή απευθύνεται τόσο σε ερασιτέχνες φωτογράφους όσο και σε επαγγελματίες που αναζητούν μοναδικές λήψεις της φυσικής ομορφιάς, της βιοποικιλότητας και των τοπικών πολιτιστικών στοιχείων. Παράλληλα, μπορεί να συνδυαστεί με θεματικά φωτογραφικά events, διαγωνισμούς και εργαστήρια φωτογραφίας στη φύση, ενισχύοντας τη βιωματική σύνδεση των επισκεπτών με το τοπίο.

3. Γενικές Κατευθύνσεις

3.1 Γενικές Προτάσεις Ανάδειξης των Αμπελώνων μέσω Οικοτουριστικών Δραστηριοτήτων

Η αξιοποίηση του τοπικού χαρακτηριστικού των αμπελώνων ως εργαλείου οικοτουριστικής ανάπτυξης αποτελεί στρατηγική επιλογή με σημαντικά πλεονεκτήματα για την περιοχή μελέτης. Ο συνδυασμός της πολιτισμικής και παραγωγικής αξίας του αμπελώνα, με την οικολογική, αισθητική και βιωματική διάσταση του τοπίου, καθιστά τους αμπελώνες έναν ισχυρό πόρο για την ανάπτυξη πολυθεματικών δραστηριοτήτων που συνδέουν τον πρωτογενή τομέα με τον τουρισμό εμπειρίας.

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις στοχεύουν αφενός στην ανάδειξη των αμπελουργικών ζωνών ως επισκέψιμων τόπων με πολιτιστικό και αισθητικό ενδιαφέρον και αφετέρου στην ενσωμάτωσή τους στο δίκτυο των οικοτουριστικών διαδρομών.

Η προσέγγιση που προτείνεται βασίζεται στους εξής βασικούς άξονες:

- **Δημιουργία εμπειρικών δραστηριοτήτων στο τοπίο του αμπελώνα**
Οι αμπελώνες δεν αντιμετωπίζονται μόνο ως παραγωγικές εκτάσεις, αλλά ως τοπία με αφηγηματική αξία. Η διάταξη, η ποικιλομορφία, η εποχική μεταβολή και η ιστορικότητα των αμπελοκαλλιιεργειών μπορούν να αποτελέσουν το υπόβαθρο για τη δημιουργία θεματικών εμπειριών (αγώνες, περιηγήσεις, εργαστήρια κ.ά.).
- **Σύνδεση με τις υφιστάμενες πεζοπορικές και ποδηλατικές διαδρομές**
Μέσω της ενσωμάτωσης των αμπελώνων στις οικοτουριστικές διαδρομές που έχουν ήδη καταγραφεί και τεκμηριωθεί, δημιουργούνται νέες μορφές περιήγησης που εμπλουτίζουν την υφιστάμενη τουριστική προσφορά και προωθούν τη βιώσιμη κινητικότητα εντός της περιοχής.
- **Διοργάνωση θεματικών εκδηλώσεων**
Προτείνονται μορφές εκδηλώσεων που συνδυάζουν τη γιορτή του αμπελιού και της σταφίδας με δραστηριότητες στη φύση, όπως γιορτές οίνου και σταφίδας σε συνδυασμό με πεζοπορίες, αγώνες trail running, βιωματικά εργαστήρια και φωτογραφικές εξορμήσεις. Οι δράσεις αυτές μπορούν να λειτουργήσουν είτε ως αυτόνομες εκδηλώσεις είτε ως ενότητες σε ευρύτερα φεστιβάλ.

- **Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ερμηνείας τοπίου**
Η εκπαιδευτική αξιοποίηση του αμπελώνα ενισχύει την κατανόηση της σχέσης γεωργικού τοπίου και βιωσιμότητας. Ξεναγήσεις με ειδικούς, εκπαιδευτικά σεμινάρια, διαδρομές με στάσεις ερμηνείας και πολυμεσικά εργαλεία συμβάλλουν στην προσέλκυση ειδικών και μαθητικού τουρισμού.
- **Ανάπτυξη πολυλειτουργικών τουριστικών εμπειριών**
Μέσα από συνδυασμένες δράσεις (φύση – πολιτισμός – τοπικά προϊόντα – δραστηριότητες), οι αμπελώνες εντάσσονται σε ένα διευρυμένο μοντέλο τουριστικής εμπειρίας που ενισχύει την αυθεντικότητα και διαφοροποιεί την ταυτότητα του προορισμού.

Η ανάδειξη των αμπελώνων ως στοιχείου τουριστικού ενδιαφέροντος δεν προϋποθέτει επεμβατικό σχεδιασμό αλλά μια προσέγγιση που ενισχύει την ταυτότητα του τόπου, αναδεικνύει τις υπάρχουσες δομές και προωθεί ήπιες μορφές αναψυχής και μάθησης. Οι προτάσεις αυτές μπορούν να προσαρμοστούν σε τοπικό επίπεδο ανάλογα με τα φυσικά χαρακτηριστικά, τις υφιστάμενες υποδομές και τη δυναμική των εμπλεκόμενων φορέων.

3.2 Ο Αμπελώνας ως Πολυλειτουργικός Πόρος Οικοτουριστικής Ανάπτυξης

Ο αμπελώνας της Αχαΐας δεν αποτελεί μόνο έναν αγροτικό σχηματισμό με οικονομική λειτουργία, αλλά ένα πολυδιάστατο τοπίο με πολιτισμικό, οικολογικό και αισθητικό βάθος. Η πολυλειτουργικότητά του τον καθιστά ιδιαίτερα κατάλληλο για την ανάπτυξη οικοτουριστικών δράσεων, καθώς προσφέρει ένα πλέγμα φυσικών, πολιτιστικών και εμπειρικών δυνατοτήτων που μπορούν να μεταφραστούν σε τουριστικά προϊόντα ή εκπαιδευτικές εμπειρίες υψηλής ποιότητας.

Οικολογική και Τοπιολογική Διάσταση

Ο παραδοσιακός αμπελώνας εντάσσεται αρμονικά στη γεωμορφολογία της περιοχής, συχνά διαμορφωμένος σε αναβαθμίδες με ξερολιθιές, που περιορίζουν τη διάβρωση του εδάφους και συντηρούν την τοπική βιοποικιλότητα. Οι αμπελώνες αυτοί λειτουργούν ως μικροοικοσυστήματα, φιλοξενώντας ενδημικά φυτικά και ζωικά είδη, ενώ η εποχιακή μεταβολή του φυλλώματος τους προσδίδει έντονη χρωματική δυναμική και υψηλή αισθητική αξία στο τοπίο.

Η σύνδεσή τους με μονοπάτια, παραδοσιακές καλλιέργειες (σταφίδα, ελιές) και δασικά τμήματα ενισχύει τη χωρική συνοχή του φυσικού περιβάλλοντος και συμβάλλει στη δημιουργία ενός ενιαίου «τοπίου εμπειρίας».

Πολιτιστική και Άυλη Κληρονομιά

Η καλλιέργεια του αμπελιού και η παραγωγή κρασιού και σταφίδας αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Αχαΐας. Το αμπέλι είναι συνυφασμένο με το αγροτικό ημερολόγιο, τις εποχικές εναλλαγές, τις παραδόσεις, τα τοπικά έθιμα και τη συλλογική μνήμη.

Η αναγνώριση και ανάδειξη αυτής της κληρονομιάς μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία θεματικών διαδρομών πολιτιστικού ενδιαφέροντος, αφηγήσεων και εκπαιδευτικών δράσεων που προσελκύουν κοινό με ειδικά ενδιαφέροντα (cultural tourism, slow tourism, agri-tourism).

Κοινωνικοοικονομική Σημασία

Οι αμπελώνες συμβάλλουν καθοριστικά στη συγκράτηση πληθυσμού στην ύπαιθρο, ιδιαίτερα σε περιοχές με περιορισμένες εναλλακτικές εισοδήματος. Η διατήρηση και η ανάδειξή τους δημιουργεί προοπτικές για διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας, μέσα από την εμπλοκή παραγωγών, φιλοξενούντων, ξεναγών και πολιτιστικών φορέων σε νέες μορφές τοπικού τουρισμού.

Παράλληλα, προάγουν την έννοια της «περιφερειακής υπερηφάνειας» και της πολιτισμικής ανθεκτικότητας, ενισχύοντας την ταυτότητα του τόπου μέσα από την εμπειρία του επισκέπτη.

3.3 Χαρτογράφηση Υποδομών και Προϋποθέσεων Ανάδειξης

Η περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει σημαντικό δυναμικό ανάπτυξης ενός δικτύου θεματικών διαδρομών που συνδέουν το αγροτικό τοπίο της αμπελουργίας και της σταφιδοκαλλιέργειας με τη φυσιογνωμία και τη θαλάσσια ταυτότητα του Κορινθιακού Κόλπου. Οι υφιστάμενες διαδρομές αλλά και αυτές που έχουν εντοπιστεί ως δυνατότητες μελλοντικής αξιοποίησης, συγκροτούν ένα συνεκτικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο μπορεί να στηριχθεί η ανάδειξη των αμπελώνων ως πυρήνων οικοτουριστικού ενδιαφέροντος.

Υφιστάμενες διαδρομές σχετικές με αμπελώνες και σταφιδοκαλλιέργεια

- **AGT02 – Το Μονοπάτι των Αμπελώνων (6.464 μ.)**

Κυκλική διαδρομή γύρω από την Άνω Ζήρια, διατρέχει περιοχές έντονης αμπελουργικής παρουσίας και αγροτικού τοπίου. Αν και παρουσιάζει καλή βατότητα, δεν διαθέτει σήμανση και απαιτεί οργανωμένη ανάδειξη. Η εγγύτητά του με παραδοσιακούς οικισμούς και η άμεση οπτική επαφή με

τον Κορινθιακό προσφέρουν ευκαιρίες για σύνδεση με πολιτιστικά και φυσιολατρικά στοιχεία.

- **AGT07 – Δάσος και Κορυφή (6.109 μ.)**

Διαδρομή που συνδυάζει δασικά και αγροτικά τοπία (Παρασκευή – Κερασιά), με σημεία θέασης και πρόσβασης σε εκκλησιαστικά τοπόσημα. Η ελλιπής σήμανση και η παρουσία αναβαθμίδων με καλλιέργειες σταφίδας την καθιστούν κατάλληλη για επεξεργασία ως θεματικό μονοπάτι «από το σταφύλι στη σταφίδα».

- **AGT14 – Η Διαδρομή της Μονής Αγίου Βασιλείου (13.537 μ.)**

Εκτεταμένη διαδρομή που διασχίζει τον αγροτικό ιστό των Αμπελοκήπων, διατρέχει ποικιλία γεωργικών καλλιεργειών και καταλήγει σε σημείο υψηλής πνευματικής και ιστορικής αξίας. Μπορεί να λειτουργήσει ως άξονας για «πολιτιστικό οδοιπορικό» στα αμπελουργικά τοπία της Αιγιαλείας.

Προτεινόμενες νέες διαδρομές με σύνδεση σε αμπελουργικά τοπία

- **AGT03 – Διαδρομή στην Ιστορία (17.215 μ.)**

Ενώνει οικισμούς με παραδοσιακά αγροτικά χαρακτηριστικά (Κάτω και Άνω Σαλμενίκο), με δυνατότητα ανάδειξης ως μεγάλης διάρκειας πεζοπορικής διαδρομής που ενσωματώνει πολιτιστικά στοιχεία και αμπελοτεμάχια.

- **AGT04 – Το Μοναστήρι στην Κορυφή του Λόφου (6.063 μ.)**

Παρότι με κακή βατότητα, παρουσιάζει εξαιρετικό συμβολικό ενδιαφέρον, καθώς συνδέει το Βερίνο με την Ι.Μ. Αγίου Ιωάννη Θεολόγου. Προτείνεται ήπια αναβάθμιση για ενσωμάτωση σε δίκτυο προσκυνηματικών – αγροτουριστικών διαδρομών.

- **AGT05 – Βόλτα στο Χωριό (2.759 μ.)**

Μικρής διάρκειας διαδρομή σε επίπεδο χωρικής κλίμακας Κρήνης. Μπορεί να λειτουργήσει ως κυκλικό θεματικό μονοπάτι εισαγωγής για οικογένειες ή μαθητικά γκρουπ, εφόσον συνδυαστεί με τοπική επίδειξη σταφιδοκαλλιέργειας.

- **AGT06 – Αγρός και Αρχαιότητες (4.527 μ.)**

Διέρχεται από αρχαιολογικά κατάλοιπα και εκτείνεται σε περιοχή με παρουσία αναβαθμίδων και παλαιών αμπελοκαλλιιεργειών. Συνιστά

υποδειγματική ευκαιρία διασύνδεσης πολιτιστικής και αγροτικής κληρονομιάς.

- **AGT08 – Ο Παλιός Δρόμος (6.015 μ.)**

Η διαδρομή μεταξύ Ι.Μ. Παμμεγίστων Ταξιαρχών και Άνω Μαυρικού, παρότι τεχνικά απαιτητική, μπορεί να αποκτήσει αφηγηματική αξία ως διαδρομή «μοναστηριών και γεύσεων» σε σύνδεση με τοπικά προϊόντα.

- **AGT09 – Η Θέα από τους Αμπελώνες (6.034 μ.)**

Κυκλική πορεία στο οροπέδιο ΜΑΜΟΥΣΙΑ, με εντυπωσιακή θέα στον Κορινθιακό. Ιδανική για θέματα φωτογραφικής αποτύπωσης, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και απογευματινών θεματικών διαδρομών.

- **AGT17 – Το Μονοπάτι της Σταφίδας (7.656 μ.)**

Διαδρομή-πυρήνας για την ανάδειξη της σταφίδας ως πολιτισμικού προϊόντος. Συνδέει αγροτικούς οικισμούς (Γρηγόρι, Επταπίτα) με το γεφύρι του Μεγανίτη και αγροτικά σημεία ενδιαφέροντος. Μπορεί να λειτουργήσει ως βασικός κορμός για διασυνδεδεμένες δράσεις (εκπαίδευση, θεματικές περιηγήσεις, αγώνες).

Το δίκτυο των διαδρομών, υφιστάμενων και προτεινόμενων, συνθέτει έναν **συνεκτικό γεωγραφικό καμβά** που καλύπτει τόσο το ημιορεινό τοπίο της Αχαΐας όσο και τον άξονα οπτικής και λειτουργικής διασύνδεσης με τον Κορινθιακό κόλπο. Η απουσία σήμανσης και η ανάγκη για τεχνικές παρεμβάσεις σε ορισμένα τμήματα δεν αποτελούν εμπόδιο, αλλά **ευκαιρία σχεδιασμού ενός ενοποιημένου συστήματος θεματικών διαδρομών**, με προδιαγραφές ποιότητας και αυθεντικότητας.

Ο προτεινόμενος εμπλουτισμός των διαδρομών με σημεία ερμηνείας, στάσεις βιωματικής συμμετοχής, αφηγήσεις παραγωγής και στοιχεία τοπικού πολιτισμού, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για **ανάπτυξη πολυθεματικών, πολυαισθητηριακών και βιώσιμων εμπειριών** που μπορούν να ενταχθούν τόσο σε ανεξάρτητες οικοτουριστικές περιηγήσεις όσο και σε ευρύτερα γεγονότα.

3.4 Οργανωτικές και Θεσμικές Δυνατότητες Ανάδειξης

Η οργανωτική και θεσμική ενίσχυση της ανάδειξης των αμπελουργικών τοπίων της Αχαΐας ως οικοτουριστικών πόρων προϋποθέτει την υιοθέτηση ενός συνδυαστικού προτύπου διαχείρισης, το οποίο θα συνδέει τις τοπικές κοινότητες, τις παραγωγικές δυνάμεις, τους πολιτιστικούς φορείς και τους παρόχους τουριστικών

υπηρεσιών. Το προτεινόμενο σχήμα δεν αποσκοπεί στην υιοθέτηση ενός συγκεντρωτικού μηχανισμού, αλλά στην ενεργοποίηση ενός αποκεντρωμένου πλέγματος συνεργειών με κοινό αναπτυξιακό προσανατολισμό.

Η λειτουργική οργάνωση της ανάδειξης των αμπελώνων θα πρέπει να στηριχθεί σε δίκτυα συνεργασίας μεταξύ φορέων που δραστηριοποιούνται στην αγροτική παραγωγή, τον τουρισμό, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την τοπική αυτοδιοίκηση. Η σύνθεση αυτή καθίσταται κρίσιμη, τόσο για τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων όσο και για την εξασφάλιση της κοινωνικής αποδοχής και της ενεργού συμμετοχής των κατοίκων. Η τοπική ιδιοκτησία των δράσεων αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα επιτυχίας, καθώς συνδέει την ταυτότητα του τοπίου με την πολιτισμική αυτογνωσία των κοινοτήτων που το κατοικούν.

Στο θεσμικό επίπεδο, η υλοποίηση δράσεων ήπιας ανάδειξης των αμπελώνων και της σταφιδοκαλλιέργειας μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο του τρέχοντος Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2023–2027, στο οποίο προβλέπονται παρεμβάσεις αγροτουριστικού χαρακτήρα μέσω του LEADER (παρεμβάσεις CLLD/LEADER - Υπομέτρο 19). Ειδικότερα, οι τοπικές στρατηγικές που εφαρμόζονται μέσω των Αναπτυξιακών Εταιρειών (όπως η ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.) μπορούν να περιλαμβάνουν μέτρα για την ενίσχυση ήπιων υποδομών, την ανάδειξη τοπικών χαρακτηριστικών, την προώθηση θεματικών διαδρομών και την ενδυνάμωση της κοινωνικής οικονομίας στην ύπαιθρο. Η επιλεξιμότητα των παρεμβάσεων αυτών εξαρτάται από το ακριβές πεδίο εφαρμογής που θα προσδιοριστεί στην εγκεκριμένη τοπική στρατηγική LEADER και απαιτεί συμβατότητα με τα θεματικά πεδία προτεραιότητας που έχει θέσει η οικεία ΟΤΔ.

Επιπλέον, η εφαρμογή συστημάτων ποιότητας και πιστοποίησης – όπως είναι τα πρότυπα για τουριστικές διαδρομές (π.χ. Green Flag Trails, ή εθνικά πρότυπα πεζοπορικών διαδρομών) – μπορεί να λειτουργήσει επικουρικά στην προσπάθεια ανάδειξης και διαφοροποίησης των θεματικών μονοπατιών που διέρχονται από αμπελουργικά τοπία. Η επίτευξη διαπιστεύσεων ποιότητας προϋποθέτει την τήρηση συγκεκριμένων τεχνικών και διαχειριστικών προδιαγραφών, οι οποίες πρέπει να εξειδικευθούν σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς.

Η στρατηγική ανάδειξης των αμπελώνων δεν μπορεί να είναι αποσπασματική. Απαιτείται η ενσωμάτωσή της σε τοπικά και περιφερειακά σχέδια τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και η διασύνδεσή της με δράσεις πολιτιστικής διαχείρισης, εκπαίδευσης και αγροτικής οικονομίας. Τέλος, προτείνεται η σταδιακή συγκρότηση ενός τοπικού θεματικού σήματος ή ταυτότητας, που θα φέρει ενιαία επικοινωνιακά χαρακτηριστικά για τις διαδρομές, τα προϊόντα και τις εκδηλώσεις που σχετίζονται

με το αμπελοοινικό τοπίο της περιοχής. Το σήμα αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο ενίσχυσης της αναγνωρισιμότητας και σύνδεσης των παραγόμενων εμπειριών με την τοπική πολιτισμική ταυτότητα.

4. Εξειδίκευση Προτεινόμενων Δράσεων Ανά Οικοτουριστική Δραστηριότητα

Η περιοχή μελέτης, της Κορινθιακής απόληξης, με το πλούσιο φυσικό και πολιτισμικό της υπόβαθρο, προσφέρει ένα ευρύ πεδίο για την ανάπτυξη ποικίλων οικοτουριστικών δραστηριοτήτων. Η εξειδίκευση των προτεινόμενων δράσεων ανά δραστηριότητα αποσκοπεί στην ανάδειξη των αμπελώνων και στη σύνδεσή τους με το ευρύτερο τουριστικό προϊόν της περιοχής.

4.1 Mountain Bike

4.1.1 Εισαγωγή στη Δραστηριότητα

Η ποδηλασία βουνού, διεθνώς γνωστή ως Mountain Bike (MTB), αποτελεί σήμερα μία από τις πλέον ανεπτυγμένες μορφές δραστηριότητας υπαίθριας αναψυχής και ταυτόχρονα μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες συνιστώσες του εναλλακτικού τουρισμού. Η δραστηριότητα συνδυάζει την ανάγκη για φυσική άσκηση, την περιήγηση στο τοπίο, την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και την αναζήτηση βιωματικών εμπειριών σε φυσικά ή ημιφυσικά περιβάλλοντα. Στο πλαίσιο αυτό, η περιοχή της Αιγιαλείας διαθέτει όλα τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ώστε να καταστεί ελκυστικός προορισμός για τουρίστες και ποδηλάτες που επιδιώκουν βιώσιμες μορφές μετακίνησης και αναψυχής με αυξημένο περιεχόμενο πολιτισμικού και φυσιογνωμικού ενδιαφέροντος.

4.1.2 Τυπολογία και Τεχνολογική Εξέλιξη της Δραστηριότητας

Η δραστηριότητα του mountain bike διακρίνεται σε ποικίλες μορφές, ανάλογα με τη μορφολογία του εδάφους, τις τεχνικές απαιτήσεις και το προφίλ των συμμετεχόντων. Στη βάση της ταξινόμησης αυτής αναγνωρίζονται διεθνώς οι εξής βασικές υποκατηγορίες:

το **Cross-Country (XC)**, που αποτελεί την πλέον διαδεδομένη μορφή και περιλαμβάνει συνήθως διαδρομές με ήπιας δυσκολίας ανηφοροκατηφόρες κλίσεις σε δασικά και αγροτικά τέρν· το **Trail Riding**, το οποίο εστιάζει στη φυσιολατρική διάσταση της δραστηριότητας· και το **Enduro**, που συνδυάζει τεχνικές απαιτήσεις με πιο έντονη μορφολογία εδάφους και συχνά εμπεριέχει διαγωνιστικά ή χρονομετρημένα τμήματα.

Ακραίες μορφές όπως το **Downhill (DH)**, το οποίο απαιτεί εξειδικευμένες υποδομές και εξοπλισμό, απευθύνονται σε περιορισμένο και έμπειρο κοινό και προϋποθέτουν αναβαθμισμένο επίπεδο οργανωτικής και τεχνικής υποστήριξης, γεγονός που καθιστά τη συγκεκριμένη κατηγορία προς το παρόν μη εφαρμόσιμη στην περιοχή μελέτης.

Παράλληλα, η νέα δυναμική που εισάγεται με την τεχνολογική διάχυση των **ηλεκτρικά υποβοηθούμενων ποδηλάτων (e-MTB)** επαναπροσδιορίζει τη γεωγραφία της προσβασιμότητας και διευρύνει τη βάση των συμμετεχόντων, επιτρέποντας την είσοδο νέων χρηστών (ηλικιακών και φυσιολογικών κατηγοριών) σε διαδρομές που παλαιότερα απαιτούσαν υψηλή φυσική κατάσταση.

4.1.3 Διεθνείς και Εθνικές Τάσεις και Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Σε διεθνές επίπεδο, η δραστηριότητα της ποδηλασίας βουνού έχει αποδειχθεί καταλύτης για την ενίσχυση των αγροτικών και ημιορεινών οικονομιών, μέσω της αξιοποίησης του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος σε περιοχές με ιδιαίτερο γεωμορφολογικό χαρακτήρα. Ενδεικτικά, περιοχές όπως το Whistler στον Καναδά, το Lenzerheide στην Ελβετία και το Finale Ligure στην Ιταλία, έχουν επενδύσει στη δημιουργία πολυεπίπεδων υποδομών, εκτεταμένων δικτύων ποδηλατικών διαδρομών και θεσμοθετημένων πολιτιστικο-αθλητικών διοργανώσεων, προσελκύοντας επισκέπτες υψηλής δαπάνης και αυξημένης μέσης παραμονής.

Στον ελληνικό χώρο, η ποδηλασία βουνού αποτελεί ένα ταχέως αναπτυσσόμενο σκέλος του εναλλακτικού τουρισμού, με ορισμένες περιοχές να συγκροτούν πρότυπα εφαρμογής καλών πρακτικών. Καταγράφεται πλέον συστηματική τάση για την οργάνωση θεματικών δικτύων διαδρομών, τη διοργάνωση αγώνων διεθνούς βεληνεκούς και τη διασύνδεση της δραστηριότητας με τον γαστρονομικό, πολιτιστικό και αγροτουριστικό πλούτο των εκάστοτε περιοχών.

Η περίπτωση της Ορεινής Ναυπακτίας συνιστά χαρακτηριστικό παράδειγμα επιτυχούς εφαρμογής. Η αξιοποίηση της γεωμορφολογικής πολυπλοκότητας και της δασικής κάλυψης της περιοχής, σε συνδυασμό με την ενεργοποίηση τοπικών συλλογικοτήτων, έχει οδηγήσει στη συγκρότηση ολοκληρωμένου δικτύου MTB διαδρομών, με επίκεντρο την Άνω Χώρα. Η περιοχή φιλοξενεί διοργανώσεις και συμμετοχικά εγχειρήματα που στηρίζονται στη συνεργασία τοπικών φορέων, επαγγελματιών και εθελοντικών ομάδων. Παράλληλα, αντίστοιχες πρωτοβουλίες έχουν αναπτυχθεί στο Πήλιο, το Καΐμακταλάν, τα Ζαγοροχώρια και την Κάρπαθο, με έμφαση στη δημιουργία πιστοποιημένων διαδρομών και τη φιλοξενία διεθνών διοργανώσεων όπως το Bike Odyssey στην Πίνδο ή οι αγώνες Enduro στο Μέτσοβο.

Η εμπειρία αυτών των περιοχών επιβεβαιώνει ότι η ενσωμάτωση της ποδηλασίας βουνού στον στρατηγικό σχεδιασμό μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και επανανοηματοδότησης των αγροτικών περιοχών. Ιδίως όταν η δραστηριότητα αυτή συνδέεται με τη γαστρονομία, τον πολιτισμό και την τοπική παραγωγή, αναδεικνύεται σε ολιστικό εργαλείο τοπικής αναγέννησης.

Οι επιτυχημένες εφαρμογές στην Ελλάδα βασίζονται σε τέσσερις πυλώνες: την αξιοποίηση και αναβάθμιση υφιστάμενων μονοπατιών, τη σύνδεση της ποδηλασίας με τοπικά προϊόντα και τον αγροτουρισμό, την ουσιαστική εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας και τη συμμόρφωση με ευρωπαϊκά πρότυπα ποιότητας, προσβασιμότητας και σήμανσης. Το ελληνικό παράδειγμα υποδεικνύει ότι η ανάπτυξη του mountain bike ως τουριστικού εργαλείου δεν μπορεί να είναι αποσπασματική, αλλά απαιτεί συντονισμένο σχεδιασμό, διεπιστημονική προσέγγιση και μακροπρόθεσμο στρατηγικό ορίζοντα.

4.1.4 Τοπικά Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες στον Ημιορεινό Άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο

Η περιοχή που αναπτύσσεται στον ημιορεινό άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο – με κυρίαρχο παράδειγμα την Αιγιαλεία, αλλά και τμήματα της πατραϊκής ενδοχώρας που εκβάλλουν στον ίδιο κόλπο – διαθέτει σημαντικά φυσικά και αγροτικά χαρακτηριστικά που την καθιστούν ιδανική για την ανάπτυξη θεματικών ποδηλατικών διαδρομών. Το τοπίο χαρακτηρίζεται από την εναλλαγή ημιορεινών και παραθαλάσσιων περιοχών, όπου κυριαρχούν οι καλλιέργειες αμπέλου, οι παλαιοί οικισμοί με έντονη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και τα πολυσχιδή υδρογραφικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, τα οποία συγκροτούν ένα δυναμικό και αισθητικά ελκυστικό φυσικό υπόβαθρο για περιήγηση. Η παρουσία ενοποιημένων αγροτικών εκτάσεων, τα υφιστάμενα ή παλαιότερα δίκτυα αγροτικής οδοποιίας και η δυνατότητα διασύνδεσης των διαδρομών με κέντρα παραγωγής (οινοποιεία, αγροτουριστικά καταλύματα, λαϊκές γιορτές) παρέχουν επιπλέον τα θεμέλια για την ανάπτυξη συνδυαστικών εμπειριών (τουρισμός οίνου και ποδηλασίας).

4.1.5 Ενεργοποίηση Τοπικών Φορέων και Συμμετοχική Διαχείριση

Η ενεργός συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και των θεσμικών φορέων αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιτυχή ανάπτυξη και διαχείριση ποδηλατικών διαδρομών στην Αιγιαλεία. Στην ευρύτερη περιοχή, δραστηριοποιούνται ποδηλατικοί σύλλογοι που μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην προώθηση της ποδηλασίας και την οργάνωση σχετικών εκδηλώσεων.

Ο Ποδηλατικός Όμιλος Πατρών (ΠΟΠ) διαθέτει πολυετή εμπειρία στην αγωνιστική και λαϊκή ποδηλασία και μπορεί να συμβάλει με τεχνική καθοδήγηση, συμμετοχή στη διοργάνωση εκδηλώσεων και εκπαίδευση εθελοντών. Παράλληλα, ο Αθλητικός Σύλλογος Διαγόρας Αιγίου, με ιστορική παρουσία στην τοπική αθλητική σκηνή, θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της ποδηλασίας στην περιοχή. Παρότι δεν υπάρχουν πρόσφατες πληροφορίες για την ενεργό συμμετοχή του στον τομέα της ποδηλασίας, η επανενεργοποίησή του και

η συνεργασία με άλλους τοπικούς φορείς θα μπορούσε να ενισχύσει τις σχετικές πρωτοβουλίες.

Η δημιουργία ενός τοπικού σχήματος συμμετοχικής διαχείρισης ποδηλατικών διαδρομών, με τη συνεργασία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), των ποδηλατικών συλλόγων, των οινοποιών, των τουριστικών επιχειρήσεων και των πολιτιστικών φορέων, θα ενισχύσει το κοινωνικό αποτύπωμα της δραστηριότητας. Μια τέτοια συνεργασία θα προσδώσει θεσμική σταθερότητα στις παρεμβάσεις και θα επιτρέψει την κλιμάκωσή τους σε περιφερειακό ή διατοπικό επίπεδο, προωθώντας την Αιγιαλεία ως προορισμό ποδηλατικού τουρισμού.

4.1.6 Συνοπτικές Κατευθύνσεις για την Εφαρμογή

Η επιτυχής ενσωμάτωση της ποδηλασίας βουνού στο τουριστικό πρότυπο της Αιγιαλείας προϋποθέτει έναν συνδυασμό στρατηγικού σχεδιασμού, πολυεπίπεδης συνεργασίας και σταδιακής υλοποίησης στοχευμένων παρεμβάσεων. Βασική προϋπόθεση αποτελεί η ανάγνωση της περιοχής όχι μόνο ως πεδίο φυσικής δραστηριότητας, αλλά ως πολυθεματικό πεδίο εμπειριών, όπου συνυφάνονται η γεωμορφολογική ποικιλομορφία, η οινική παράδοση, οι πολιτιστικές αφηγήσεις και η τοπική κοινωνική δυναμική.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου πακέτου παρεμβάσεων, με την ακόλουθη κατεύθυνση:

– Η **ανάπτυξη ενός δικτύου θεματικών διαδρομών ποδηλασίας**, με αφετηρία τη διασύνδεση αμπελουργικών τοπίων, παραδοσιακών οικισμών και σημείων φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος, δύναται να δημιουργήσει ένα νέο ελκυστικό προϊόν για την περιοχή. Οι διαδρομές αυτές οφείλουν να σχεδιαστούν με σεβασμό στο ανάγλυφο και τα αγροτικά οικοσυστήματα, να διαβαθμίζονται ανάλογα με την τεχνική δυσκολία και να φέρουν πλήρη σήμανση και τεκμηρίωση (ψηφιακή και αναλογική).

– Η **διοργάνωση ετήσιων θεματικών εκδηλώσεων**, όπως αγώνες Cross-Country ή Enduro, περιηγητικές δράσεις με τη μορφή open rides και φεστιβάλ ποδηλατικού χαρακτήρα, μπορεί να λειτουργήσει ως μηχανισμός δημοσιότητας και κοινωνικής ενδυνάμωσης. Ιδιαίτερη έμφαση προτείνεται να δοθεί στη διασύνδεση με τις τοπικές γιορτές (π.χ. γιορτές κρασιού), ώστε να ενισχυθεί η έννοια της «πολιτιστικής διαδρομής».

– Η **ενσωμάτωση της δραστηριότητας σε εκπαιδευτικά και ερμηνευτικά προγράμματα**, τόσο για ενήλικες όσο και για μαθητές, μπορεί να ενισχύσει τη γνώση, την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και τη σύνδεση του επισκέπτη με τον

τόπο. Τα προγράμματα αυτά δύνανται να συνδυάζουν βιωματικές εμπειρίες (π.χ. γευσίγνωσία, ξενάγηση σε αμπελώνες), βασική εκπαίδευση τεχνικής MTB και εισαγωγή σε ζητήματα πολιτισμικού τοπίου.

– Η **δημιουργία βασικών και συμπληρωματικών υποδομών χαμηλής όχλησης**, όπως σταθμοί ξεκούρασης, σημεία επισκευής και φόρτισης e-bikes, πινακίδες πληροφόρησης, μικρές αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις και ψηφιακές εφαρμογές πλοήγησης και πληροφόρησης, μπορεί να ενισχύσει την προσβασιμότητα και τη βιωσιμότητα του συστήματος. Ενδείκνυται η ενσωμάτωση αυτών των υποδομών σε ήδη υφιστάμενα πολιτιστικά ή αγροτικά δίκτυα.

– Η **θεσμοθέτηση ενός συντονιστικού τοπικού φορέα ποδηλατικής ανάπτυξης**, ο οποίος θα απαρτίζεται από εκπροσώπους της αυτοδιοίκησης, επαγγελματιών συλλόγων, πολιτιστικών και αθλητικών φορέων και ειδικών της υπαίθριας αναψυχής, θα εξασφαλίσει τη συνέχεια, τη νομιμοποίηση και την κοινωνική αποδοχή των παρεμβάσεων. Το μοντέλο αυτό θα επιτρέπει την παρακολούθηση, αξιολόγηση και επικαιροποίηση των δράσεων και θα ενισχύσει τη δυνατότητα απορρόφησης ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών εργαλείων.

Η σύνθεση των παραπάνω προσεγγίσεων συγκροτεί μια ολιστική στρατηγική που εστιάζει στη μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση της ποδηλασίας βουνού στο τουριστικό και παραγωγικό μοντέλο της Αχαΐας, μετατρέποντας την περιοχή σε πρότυπο ήπιας τουριστικής ανάπτυξης με ισχυρό τοπικό και οικολογικό αποτύπωμα.

4.1.7 Συμπεράσματα και Τεκμηρίωση

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ανάπτυξη ποδηλατικών διαδρομών σε περιοχές με πλούσιο φυσικό και πολιτισμικό απόθεμα έχει αποδειχθεί –μέσα από πλήθος ερευνητικών παρατηρήσεων και διεθνών μελετών– ότι ενισχύει την τοπική οικονομία και προσελκύει ειδικές κατηγορίες τουριστών. Οι επισκέπτες αυτοί συνήθως παρουσιάζουν αυξημένη παραμονή στον τόπο υποδοχής και υψηλότερη μέση δαπάνη, η οποία συχνά διοχετεύεται απευθείας σε τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καταλύματα, εστιατόρια και παραγωγούς. Κατά συνέπεια, η ένταξη της δραστηριότητας του mountain bike στον στρατηγικό σχεδιασμό του τοπικού τουρισμού δεν αποτελεί μόνο μία επιμέρους πρόταση αλλά ένα συγκροτημένο εργαλείο για την ενίσχυση της πολυμορφίας, της ποιότητας και της βιωσιμότητας του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

4.2 Πεζοπορία (Hiking)

4.2.1 Εισαγωγή στη Δραστηριότητα

Η πεζοπορία, ως μη μηχανοκίνητη δραστηριότητα μετακίνησης και περιήγησης, αποτελεί μια από τις παλαιότερες αλλά και πιο επίκαιρες μορφές επαφής του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον. Ο όρος περιγράφει τη συνειδητή και οργανωμένη διάσχιση μονοπατιών ή φυσικών διαδρομών με τα πόδια, είτε στο πλαίσιο ψυχαγωγίας και άσκησης είτε ως εναλλακτικό μέσο ερμηνείας του τοπίου και των πολιτιστικών του στρωμάτων. Στο πεδίο του εναλλακτικού τουρισμού, η πεζοπορία κατατάσσεται ανάμεσα στις πιο διαδεδομένες δραστηριότητες διεθνώς, συνδυάζοντας περιβαλλοντική ευαισθησία, πολιτισμική επίγνωση και ήπια αναψυχή.

Από επιστημονικής πλευράς, η πεζοπορία εντάσσεται στο φάσμα των «δραστηριοτήτων αργής κίνησης» (slow mobility), οι οποίες αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και της επανανοηματοδότησης του τοπίου ως πολιτισμικού αποθέματος. Η κίνηση με τα πόδια ενεργοποιεί μηχανισμούς οικειοποίησης του χώρου, εμπάθυνσης στην τοπική ταυτότητα και ερμηνείας των χωρικών μετασχηματισμών, καθιστώντας την πεζοπορία ένα εργαλείο πολιτισμικής ενσυναίσθησης.

Στην Ευρώπη, υπολογίζεται ότι περισσότεροι από 30 εκατομμύρια πολίτες ακολουθούν τακτικά οργανωμένες ή μη πεζοπορικές διαδρομές, με την πεζοπορία να αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες επίσκεψης σε προστατευόμενες περιοχές, παραδοσιακούς οικισμούς και θεματικά δίκτυα διαδρομών. Στην Ελλάδα, η δραστηριότητα αποκτά αυξανόμενη δυναμική κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες, με την ίδρυση θεματικών φορέων (όπως το «Μονοπάτια της Ελλάδας») και τη διαμόρφωση διαδρομών σε νησιωτικά και ορεινά δίκτυα, καθώς και τη συστηματική διασύνδεση της πεζοπορίας με την πολιτιστική κληρονομιά, τη γαστρονομία και τον τοπικό αγροδιατροφικό πλούτο.

Η ένταξη της πεζοπορίας στο σχεδιασμό οικοτουριστικών διαδρομών δεν περιορίζεται στη δημιουργία μονοπατιών, αλλά απαιτεί εννοιολογική και λειτουργική σύνδεση με τις παραγωγικές, ιστορικές και φυσιογνωμικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Ιδίως για την Αιγιαλεία, όπου η αμπελουργία και η καλλιέργεια της κορινθιακής σταφίδας συγκροτούν ένα τοπίο πολιτισμικά φορτισμένο, η πεζοπορία μπορεί να λειτουργήσει ως γέφυρα ερμηνείας, σύνδεσης και ενεργοποίησης των τοπικών κοινοτήτων μέσα από θεματικές εμπειρίες που εμπλέκουν πολλαπλές αισθήσεις και αφηγήσεις.

4.2.2 Τυπολογία και Κατηγορίες Πεζοπορικών Διαδρομών

Η ταξινόμηση των πεζοπορικών διαδρομών βασίζεται σε ένα σύνολο παραμέτρων που σχετίζονται με τη διάρκεια, τη μορφολογία του εδάφους, τον βαθμό τεχνικής δυσκολίας, την υψομετρική διακύμανση, τον βαθμό οργάνωσης και –ιδίως στον οικοτουρισμό– τον θεματικό τους χαρακτήρα. Οι κατηγορίες που ακολουθούν χρησιμοποιούνται ευρέως σε διεθνή πλαίσια και έχουν υιοθετηθεί με διαφοροποιήσεις και στην ελληνική πραγματικότητα.

Η πρώτη διάκριση αφορά τη **διάρκεια** της διαδρομής και τον **τύπο χρήσης**:

- *Πεζοπορία Ημερήσιας Διάρκειας (Day Hike)*: Πρόκειται για διαδρομές που διαρκούν έως μία ημέρα, με δυνατότητα κυκλικής ή γραμμικής μορφής. Είναι οι πλέον διαδεδομένες και συχνά συνδέονται με σημεία τοπικού ενδιαφέροντος (π.χ. παρατηρητήρια, ιστορικά μνημεία, γεωμορφικά φαινόμενα).
- *Πεζοπορία Πολλαπλών Ημερών (Trekking/Backpacking)*: Διαδρομές που απαιτούν καταλύματα ή διανυκτερεύσεις στο πεδίο, με τη μεταφορά εξοπλισμού. Στην Ελλάδα, η μορφή αυτή παρατηρείται κυρίως σε εθνικά μονοπάτια ή σε διαδρομές μεγάλου μήκους (π.χ. E4, E6).

Αναφορικά με τον **βαθμό δυσκολίας**, χρησιμοποιείται διεθνώς τριμερής κατάταξη (εύκολη – μέτρια – δύσκολη), η οποία λαμβάνει υπόψη:

- το ανάγλυφο και την υψομετρική μεταβολή,
- το μήκος και τη διάρκεια,
- την ποιότητα του υποστρώματος και το επίπεδο σηματοδότησης.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η **θεματική ταξινόμηση**, η οποία ενσωματώνει το περιεχόμενο και τον αφηγηματικό χαρακτήρα της διαδρομής. Στην περίπτωση της Αιγιαλείας, προτείνονται ειδικές κατηγορίες θεματικής πεζοπορίας, όπως:

- *Πεζοπορία μέσα από το τοπίο της σταφίδας και του αμπελιού*: με διαδρομές που διέρχονται από ενεργές καλλιέργειες, ξηρώνες και παραδοσιακές αποθήκες.
- *Πεζοπορία πολιτιστικής διαστρωμάτωσης*: που συνδέει αρχαιολογικά κατάλοιπα, παλαιά μονοπάτια μετακίνησης και στοιχεία άυλης κληρονομιάς (θρησκευτικά σημεία, λαϊκή αρχιτεκτονική).

- *Γαστρονομική – γεωργική πεζοπορία*: όπου η διαδρομή συνδέεται με γευσιγνωστικές στάσεις, τοπικούς παραγωγούς και αγροτουριστικές εγκαταστάσεις.

Η κατηγοριοποίηση αυτή δεν λειτουργεί απομονωμένα αλλά προσφέρει εργαλειακή βάση για τον σχεδιασμό, την ανάδειξη και τη διαχείριση των πεζοπορικών διαδρομών, με στόχο την ποιότητα της εμπειρίας, τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και την ενεργοποίηση της σχέσης επισκέπτη–τοπίου–κοινότητας.

4.2.3 Διεθνείς και Εθνικές Τάσεις και Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Η πεζοπορία, ως βασική συνιστώσα του τουρισμού φύσης, καταγράφεται διεθνώς ως δραστηριότητα με σημαντική οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική προστιθέμενη αξία. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (UNWTO), η πεζοπορία αποτελεί μία από τις πλέον αναπτυσσόμενες μορφές τουρισμού περιπέτειας και βιωματικής αναψυχής, συνδεδεμένη με την αυξανόμενη επιθυμία των επισκεπτών για επαφή με τη φύση, αυθεντικές εμπειρίες και δραστηριότητες χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Η ευρωπαϊκή εμπειρία επιβεβαιώνει αυτήν την τάση: χώρες όπως η Ελβετία, η Αυστρία, η Γερμανία και η Ισλανδία διαθέτουν δεκάδες χιλιάδες χιλιόμετρα σηματοδοτημένων μονοπατιών, πλήρως ενταγμένων σε εθνικές στρατηγικές τουρισμού υπαίθρου.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η εμπειρία του δικτύου **European Ramblers Association (ERA)**, το οποίο έχει αναπτύξει και διαχειρίζεται τα λεγόμενα «Ευρωπαϊκά Μονοπάτια Μεγάλων Αποστάσεων» (European Long-Distance Paths), όπως τα E4 και E6, τα οποία διασχίζουν διακρατικά δίκτυα, συνδέοντας φυσικά και πολιτιστικά τοπία. Παράλληλα, οι σύγχρονες διεθνείς προδιαγραφές (όπως το πρότυπο Green Flag Trails) θέτουν απαιτήσεις όχι μόνο για την ασφάλεια και την τεχνική επάρκεια των διαδρομών, αλλά και για την πολιτισμική ερμηνεία, τη διασύνδεση με τοπικά αγαθά και την κοινωνική αποδοχή.

Σε επίπεδο εφαρμογής, χαρακτηριστικά παραδείγματα συνιστούν:

- Το **Camino de Santiago** στην Ισπανία, με περισσότερους από 300.000 πεζοπόρους ετησίως, βασισμένο στη σύνδεση της πεζοπορίας με τον θρησκευτικό και πολιτισμικό τουρισμό.
- Το **Jeju Olle Trail** στη Νότια Κορέα, όπου ένα πρώην αγροτικό νησί μετατράπηκε σε διεθνή πεζοπορικό προορισμό μέσω χαρτογραφημένων θεματικών διαδρομών.

- Το **Rota Vicentina** στην Πορτογαλία, που ενσωματώνει τη γεωργική παραγωγή, τον πολιτισμό και τις κοινότητες της ενδοχώρας της Αλεντέζου σε ένα βιώσιμο τουριστικό δίκτυο.

Στην Ελληνική επικράτεια, η ανάπτυξη της πεζοπορίας ως οργανωμένης μορφής οικοτουρισμού βρίσκεται σε δυναμική αλλά ακόμα ασύμμετρη εξέλιξη. Περιοχές όπως η Ανάφη, η Σίφνος, τα Ζαγοροχώρια, η Άνδρος και η Ορεινή Ναυπακτία αποτελούν θετικά παραδείγματα εφαρμογής, με δομημένες υποδομές, διαχείριση μέσω τοπικών φορέων και διασύνδεση των διαδρομών με το αγροτουριστικό προϊόν.

Ιδιαίτερα αξιόλογη είναι η περίπτωση του έργου «Μονοπάτια της Ελλάδας», που υλοποιείται με επιστημονική εποπτεία, διεθνείς πιστοποιήσεις και σαφή προσανατολισμό στην ανάδειξη παλαιών μονοπατιών ως πολιτισμικών και παραγωγικών αρτηριών. Στο πλαίσιο του έργου έχουν αναπτυχθεί χιλιομετρικά εκτεταμένα και ποιοτικά δίκτυα σε νησιά (Κύθηρα, Σέριφος, Σίφνος), αλλά και σε ηπειρωτικές περιοχές (Πρέσπες, Δράμα, Ορεινή Αρκαδία), όπου τα μονοπάτια συνδέονται με τοπικά προϊόντα, πολιτιστικά μνημεία και δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Στη βάση των παραπάνω, η ανάπτυξη πεζοπορικών διαδρομών στην Αιγιαλεία εδράζεται σε αντίστοιχες αρχές: επιστημονικό σχεδιασμό, αξιοποίηση της αγροτικής πολιτισμικής ταυτότητας (με έμφαση στους αμπελώνες και τις σταφιδοκαλλιέργειες), τήρηση προτύπων προσβασιμότητας και σηματοδότησης και, τέλος, ενεργή συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών. Η πεζοπορία δεν αποτελεί απλώς δραστηριότητα αναψυχής, αλλά εργαλείο πολιτικής τοπικής ανάπτυξης, με τεκμηριωμένα κοινωνικοοικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη.

4.2.4 Τοπικά Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες στον Ημιορεινό Άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο

Η Αιγιαλεία, καθώς και τα τμήματα της πατραϊκής ενδοχώρας που εκβάλλουν γεωγραφικά στον Κορινθιακό Κόλπο, ως γεωγραφική και ιστορική ενότητα της βόρειας Πελοποννήσου, συγκεντρώνει μοναδικά χαρακτηριστικά που την καθιστούν εξαιρετικά προνομιακή για την ανάπτυξη οργανωμένων πεζοπορικών διαδρομών με οικοτουριστικό και αγροτουριστικό προσανατολισμό. Η εναλλαγή του τοπίου —από τις παραθαλάσσιες περιοχές του Κορινθιακού κόλπου έως τις ημιορεινές και ορεινές ζώνες των Καλαβρύτων— συγκροτεί έναν πλούσιο φυσικό καμβά που προσφέρει ποικιλία διαδρομών, αισθητικών ερεθισμάτων και θεματικών δυνατοτήτων.

Στο επίκεντρο της δυναμικής της περιοχής βρίσκεται το αγροτικό της τοπίο και ιδιαίτερα η μακραίωνη παρουσία της **αμπελουργίας** και της **καλλιέργειας κορινθιακής σταφίδας**. Οι εκτεταμένες εκτάσεις με γραμμικές φυτεύσεις, πεδινά και αναβαθμισμένα αγροτεμάχια, καθώς και τα δίκτυα αγροτικής οδοποιίας που τις εξυπηρετούν, αποτελούν μια εν δυνάμει «υποδομή τοπίου» για την πεζοπορία. Οι καλλιέργειες αυτές, εκτός από τη γεωργική και οικονομική τους αξία, συγκροτούν ένα πολιτισμικό τοπίο υψηλής σημασίας, καθώς αποτυπώνουν την ιστορική συνέχεια, την κοινωνική οργάνωση και τις τεχνικές παραγωγής της περιοχής. Η πεζοπορία σε αυτά τα τοπία επιτρέπει όχι μόνο την αισθητική τους εμπειρία, αλλά και την ερμηνεία τους ως ζωντανών οικοσυστημάτων και πολιτισμικών αρτηριών.

Η περιοχή διαθέτει ήδη πυρήνες υποδομής π που μπορούν να αξιοποιηθούν στο μέλλον, όπως: παλαιά μονοπάτια μετακίνησης, χαραγμένοι αγροτικοί δρόμοι, φυσικά σημεία στάσης (ελιές, κρήνες, ξωκλήσια) και μικροτοπία με υψηλή πολιτισμική αξία (παλαιά αλώνια, αποθήκες σταφίδας, παραδοσιακά καλντερίμια). Πολλά από αυτά έχουν ήδη καταγραφεί σε παλαιότερες δράσεις, όπως στην εμπειρογνωμοσύνη καταγραφής πεζοπορικών διαδρομών Αχαΐας, γεγονός που διευκολύνει την αξιοποίηση υφιστάμενων δεδομένων για την ανάπτυξη δικτύου.

Παράλληλα, η γεωγραφική κλιμάκωση της περιοχής —με ήπιες διαβαθμίσεις μεταξύ χαμηλού υψομέτρου και ημιορεινών όγκων— διευκολύνει τη διαβάθμιση της δυσκολίας και τη σύνδεση των διαδρομών με οικιστικά σύνολα, σημεία ενδιαφέροντος ή εγκαταστάσεις φιλοξενίας. Ο υφιστάμενος αγροτουριστικός ιστός (οινοποιεία επισκέψιμα, μικρές φάρμες, αγροκτήματα παραγωγών) μπορεί να λειτουργήσει ως «κόμβος» υποδοχής ή στάσης για θεματικές διαδρομές με γευσιγνωστικό ή πολιτισμικό περιεχόμενο. Επιπλέον, οι τοπικές πολιτιστικές γιορτές (π.χ. γιορτές σταφίδας ή κρασιού) προσφέρουν ευκαιρίες ετήσιου συγχρονισμού της πεζοπορίας με εκδηλώσεις υψηλής κοινωνικής συμμετοχής.

Αξιοσημείωτο πλεονέκτημα αποτελεί και η δυνατότητα **συνδυασμού των πεζοπορικών διαδρομών με τις ποδηλατικές** και την αξιοποίηση των διαδρομών που έχουν ήδη καταγραφεί στο πλαίσιο της εμπειρογνωμοσύνης «Μονοπάτια–Αμπέλια–Σταφίδα», ενισχύοντας τη λογική της διαλειτουργικότητας των μορφών εναλλακτικού τουρισμού. Επιπλέον, η ύπαρξη ακτογραμμής σε σχετική εγγύτητα, επιτρέπει τον σχεδιασμό διαδρομών που ξεκινούν από θαλάσσια σημεία και εξελίσσονται προς ενδοχώριες γεωργικές περιοχές, ενισχύοντας την πολυμορφία του τοπίου και προσφέροντας συνδυασμένες εμπειρίες θάλασσας–γη.

Τέλος, ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην κοινωνική βάση και τους φορείς της περιοχής, οι οποίοι έχουν επιδείξει αυξανόμενο ενδιαφέρον για μορφές ήπιου

τουρισμού. Πολιτιστικοί και αγροτικοί σύλλογοι, μικρές επιχειρήσεις και συνεταιριστικά σχήματα μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο-κλειδί στην υιοθέτηση και υποστήριξη των πεζοπορικών διαδρομών, είτε με τη μορφή συμμετοχής στη διαχείριση είτε μέσω διοργάνωσης δραστηριοτήτων ερμηνείας και υποδοχής.

Με βάση τα ανωτέρω, η Αιγιαλεία συγκεντρώνει ένα ισχυρό σύνολο τοπικών πόρων, πολιτισμικών αναφορών και υφιστάμενων υποδομών που την καθιστούν ιδανική για την ανάπτυξη θεματικών, πολιτισμικά τεκμηριωμένων και παραγωγικά διασυνδεδεμένων πεζοπορικών διαδρομών. Η πεζοπορία, σε αυτό το πλαίσιο, δεν περιορίζεται σε έναν περιηγητικό χαρακτήρα, αλλά λειτουργεί ως στρατηγικό εργαλείο ανάδειξης του πολιτισμικού τοπίου και επανένταξής του στη σύγχρονη τουριστική εμπειρία.

4.2.5 Ενεργοποίηση Τοπικών Φορέων και Συμμετοχική Διαχείριση

Η επιτυχής ανάπτυξη και βιώσιμη διαχείριση ενός δικτύου πεζοπορικών διαδρομών εξαρτάται, σε σημαντικό βαθμό, από την εμπλοκή και ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινωνικών και θεσμικών φορέων. Η εμπειρία από αντίστοιχες εφαρμογές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο καταδεικνύει ότι η μακροπρόθεσμη λειτουργικότητα, η κοινωνική αποδοχή και η οικονομική βιωσιμότητα τέτοιων εγχειρημάτων βασίζονται σε σχήματα διαχείρισης που ενσωματώνουν τους τοπικούς εταίρους τόσο στη φάση του σχεδιασμού όσο και στην καθημερινή λειτουργία και συντήρηση των υποδομών.

Η Αιγιαλεία διαθέτει ένα πλούσιο πλέγμα φορέων που μπορούν να συμβάλουν σε μια τέτοια προοπτική, συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών συλλόγων, συνεταιριστικών σχημάτων, επαγγελματικών ενώσεων, εκπαιδευτικών δομών και, φυσικά, των ίδιων των αγροτών και παραγωγών που δραστηριοποιούνται στους αμπελώνες και τις σταφιδοκαλλιέργειες. Η διαμόρφωση ενός πλαισίου συντονισμένης συνεργασίας ανάμεσα στους ανωτέρω φορείς θα επιτρέψει τη θεσμική εδραίωση της πεζοπορίας ως στοιχείου της τοπικής ταυτότητας και αναπτυξιακής στρατηγικής.

Στην πράξη, απαιτείται η συγκρότηση ενός **πολυμερούς συντονιστικού σχήματος**, στο οποίο θα συμμετέχουν:

- εκπρόσωποι των δήμων και των τοπικών κοινοτήτων,
- μέλη πολιτιστικών συλλόγων που ήδη δραστηριοποιούνται στην ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος,

- συνεταιρισμοί παραγωγών αμπελοοινικών προϊόντων και σταφίδας,
- επαγγελματίες του τουριστικού τομέα (καταλύματα, τοπικοί οδηγοί, εστίαση),
- ειδικοί επιστήμονες (γεωπόνοι, γεωλόγοι, αρχιτέκτονες τοπίου, περιβαλλοντολόγοι),
- και εθελοντικές ομάδες που μπορούν να συνδράμουν στη συντήρηση και προβολή των διαδρομών.

Η συμμετοχή αυτή πρέπει να είναι ουσιαστική και όχι διακοσμητική· απαιτείται να προβλέπονται μηχανισμοί λήψης αποφάσεων, ανάθεσης ρόλων, συνεχούς αξιολόγησης και επικαιροποίησης του δικτύου διαδρομών. Σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει ο σχεδιασμός ενός «Τοπικού Συμβολαίου Διαχείρισης Διαδρομών», στο οποίο θα προσδιορίζονται οι ευθύνες, οι δεσμεύσεις και τα ανταποδοτικά οφέλη κάθε εμπλεκόμενου.

Επιπλέον, η ενσωμάτωση των πεζοπορικών διαδρομών σε υφιστάμενες ή νέες εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και τουριστικές δράσεις των φορέων (όπως εκδηλώσεις, σχολικά προγράμματα, ξενάγηση επισκεπτών, εικαστικές παρεμβάσεις στο πεδίο) θα ενισχύσει τον βιωματικό και συμμετοχικό χαρακτήρα του εγχειρήματος. Η εμπλοκή των τοπικών κοινωνικών δομών προσδίδει στις διαδρομές τη διάσταση της κοινωνικά παραγόμενης και διαρκώς εξελισσόμενης πολιτιστικής υποδομής, διασφαλίζοντας έτσι τη μακροχρόνια ενεργοποίησή τους.

Τέλος, η σύνδεση με εξωστρεφείς συνεργασίες —με άλλες περιοχές που έχουν αναπτύξει πεζοπορικά δίκτυα, με δίκτυα περιπατητικού τουρισμού και με εθνικούς και ευρωπαϊκούς μηχανισμούς πιστοποίησης— θα ενισχύσει τη θεσμική υπόσταση του εγχειρήματος και θα το εντάξει σε έναν ευρύτερο χάρτη ανταλλαγής τεχνογνωσίας και προβολής.

Η ενεργοποίηση των τοπικών φορέων, συνεπώς, δεν αποτελεί παράγοντα επιτυχίας μόνο από διοικητικής άποψης. Είναι, κυρίως, πολιτισμική πράξη, με την έννοια της ενεργής οικειοποίησης του τοπίου από την κοινότητα και της μετατροπής του σε κοινόχρηστο πόρο, που αναγνωρίζεται, διαχειρίζεται και προστατεύεται συλλογικά.

4.2.6 Συνοπτικές Κατευθύνσεις για την Εφαρμογή

Η παρούσα πρόταση αποτελεί οργανική συνέχεια και εξειδίκευση της υφιστάμενης τεκμηρίωσης για τις πεζοπορικές διαδρομές της Αχαΐας, όπως αυτή αποτυπώθηκε στη σχετική εμπειρογνωμοσύνη καταγραφής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην

περιοχή της Αιγιαλείας, η οποία αφενός διαθέτει το μεγαλύτερο μήκος και πυκνότητα καταγεγραμμένων διαδρομών και αφετέρου συγκεντρώνει, με συνέπεια, τα χαρακτηριστικά ενός αυθεντικού αγροτικού τοπίου με παραγωγική και πολιτισμική συνοχή. Ταυτόχρονα, η στρατηγική σχεδιασμού δεν αποκλείει τις λοιπές παραλιακές και ημιορεινές ενότητες της Αχαΐας που βρέχονται από τον Κορινθιακό Κόλπο, όπου εντοπίζονται επιλεγμένες διαδρομές με προοπτικές διασύνδεσης.

Η εφαρμογή της πρότασης προϋποθέτει, καταρχάς, την αναλυτική αξιολόγηση των ήδη καταγεγραμμένων μονοπατιών, όχι μόνο ως προς τη φυσική τους κατάσταση και την τεχνική τους επάρκεια, αλλά κυρίως ως προς τη συμβατότητά τους με το θεματικό πλαίσιο της παρούσας προσέγγισης: τη διασύνδεση με αμπελοοινικά τοπία και σταφιδοκαλλιέργειες. Η αποτύπωση αυτής της συνάφειας επιτρέπει την ιεράρχηση των διαδρομών και την επιλογή εκείνων που μπορούν να λειτουργήσουν ως «κορμός» ενός θεματικού δικτύου.

Η οργάνωση του δικτύου δεν περιορίζεται στη φυσική χάραξη και τη σήμανση, αλλά προϋποθέτει την ανάπτυξη ενός πολυεπίπεδου συστήματος νοηματοδότησης, το οποίο να αναδεικνύει τη σχέση του επισκέπτη με το τοπίο. Στο πλαίσιο αυτό, απαιτείται η καταγραφή των σημείων αφηγηματικού ενδιαφέροντος (π.χ. εγκαταλελειμμένες σταφιδαποθήκες, πετρόκτιστες αναβαθμίδες, σύγχρονες βιοκαλλιέργειες, μονοπάτια συγκομιδής), καθώς και η σύνδεσή τους με τοπικά αφηγήματα, ιστορικές πηγές και λαϊκή γνώση. Η πεζοπορία πρέπει να λειτουργεί ως ερμηνευτικό εργαλείο· όχι απλώς ως μέσο κίνησης στο τοπίο, αλλά ως μηχανισμός συνειδητής εμπλοκής με την ιστορική και παραγωγική του ταυτότητα.

Η φυσική υποστήριξη του δικτύου οφείλει να βασίζεται στην ήπια διαμόρφωση της διαδρομής, τη σήμανση σύμφωνα με τις αρχές προσβασιμότητας και προσανατολισμού, τη δημιουργία μικρών παρεμβάσεων υποδοχής (π.χ. σημεία στάσης, σκίαση, ενημερωτικά σημεία), καθώς και την ψηφιακή υποστήριξη μέσω εφαρμογών ή κωδικοποιημένων δεδομένων γεωχωρικής πλοήγησης. Η ένταξη της πληροφόρησης σε πολλαπλά επίπεδα (οδηγίες, πληροφορία, αφήγηση) κρίνεται κρίσιμη για την εμπάθυνση της εμπειρίας και την εναρμόνισή της με τις ανάγκες διαφορετικών κατηγοριών επισκεπτών.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, η εφαρμογή του δικτύου απαιτεί τη σύσταση ενός μηχανισμού διακυβέρνησης και συντονισμού, με συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης, επαγγελματικών ενώσεων, πολιτιστικών φορέων, αγροτών και ειδικών. Το σχήμα αυτό θα αναλάβει την επιμέλεια του σχεδιασμού, την παρακολούθηση της εφαρμογής, τη συντήρηση των διαδρομών και τη διαρκή

επικαιροποίηση του θεματικού περιεχομένου. Στόχος δεν είναι μόνο η τεχνική διαχείριση, αλλά η ενσωμάτωση της πεζοπορίας στη συλλογική φροντίδα του τοπίου.

Τέλος, η υλοποίηση θα πρέπει να συνοδεύεται από προγράμματα ανάδειξης και προβολής, σε συνεργασία με θεσμούς τουριστικής προβολής, σχολεία, επισκέψιμα οινοποιεία, αγροκτήματα και τοπικά φεστιβάλ. Η πεζοπορία μπορεί να ενταχθεί οργανικά σε ευρύτερα πακέτα εμπειριών (π.χ. «στα βήματα της σταφίδας», «πεζοπορία και οινογευσία»), ενισχύοντας την απήχυσή της και πολλαπλασιάζοντας τη διάρκεια παραμονής των επισκεπτών.

Η περιοχή που αναπτύσσεται κατά μήκος του Κορινθιακού Κόλπου στην Αχαΐα, με την Αιγιαλεία ως βασικό της γεωγραφικό άξονα, διαθέτει ήδη τα δομικά της υλικά: μονοπάτια, καλλιέργειες, κοινότητες και αφηγήσεις. Η παρούσα ενότητα δεν εισάγει έναν νέο σχεδιασμό· απλώς καλεί σε σύνθεση, ενεργοποίηση και ερμηνευτική ανάδειξη των υπαρχόντων, προς όφελος τόσο των επισκεπτών όσο και των τοπικών φορέων.

4.2.7 Συμπεράσματα και Τεκμηρίωση

Η πεζοπορία, ως ώριμη και κοινωνικά δεισδυτική δραστηριότητα υπαίθριας αναψυχής, προσφέρει ένα σταθερό και ευέλικτο πλαίσιο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, ιδίως σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από αγροτική φυσιογνωμία, πολιτισμική πολυστρωματικότητα και γεωμορφολογική ποικιλία. Στην περίπτωση της Αχαΐας και ειδικότερα των περιοχών που εκτείνονται κατά μήκος του Κορινθιακού Κόλπου —με επίκεντρο την Αιγιαλεία— τα πορίσματα της παρούσας ανάλυσης επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ενός δυναμικού πεδίου εφαρμογής.

Η εμπειρογνωμοσύνη που προηγήθηκε και αφορούσε την καταγραφή και τεχνική αποτύπωση των πεζοπορικών διαδρομών στην Αχαΐα, παρείχε έναν σαφή γεωχωρικό και λειτουργικό καμβά, επί του οποίου δύναται να οικοδομηθεί ένα δίκτυο με θεματικό χαρακτήρα. Η παρούσα πρόταση, επομένως, δεν συγκροτεί νέο σχεδιασμό εκ του μηδενός, αλλά προτείνει την οργάνωση, ερμηνευτική ενίσχυση και θεσμική ενεργοποίηση των ήδη υφιστάμενων διαδρομών, με έμφαση στη διασύνδεσή τους με το τοπικό παραγωγικό τοπίο —και ειδικότερα τους αμπελώνες και τις σταφιδοκαλλιέργειες.

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν συνοψίζονται στα εξής:

- Η περιοχή διαθέτει ένα πλέγμα διαδρομών που πληροί βασικά κριτήρια προσβασιμότητας, αισθητικής ποικιλίας και πολιτισμικού ενδιαφέροντος.

- Η γεωργική ταυτότητα της περιοχής, και ιδιαίτερα η συστηματική παρουσία του αμπελιού και της σταφίδας, συνιστά θεμελιώδη πόρο για τη διαμόρφωση αφηγηματικού και θεματικού πλαισίου.
- Η τοπική κοινωνία και οι υφιστάμενοι φορείς (πολιτιστικοί, αυτοδιοικητικοί, παραγωγικοί) αποτελούν δυνητικούς συμμετέχοντες στη διαχείριση, ερμηνεία και αξιοποίηση των διαδρομών.
- Η διεθνής και εθνική εμπειρία καταδεικνύει ότι η πεζοπορία, όταν εντάσσεται οργανικά σε τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές και διασυνδέεται με την αγροτική παραγωγή, δύναται να λειτουργήσει ως μηχανισμός ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, της βιωσιμότητας και της τοπικής αυτάρκειας.

Η τεκμηρίωση των παραπάνω βασίζεται:

- Στην ανάλυση υπαρχουσών εμπειρογνωμοσυιών και τεχνικών δελτίων με κυρίαρχο της «Καταγραφής Πεζοπορικών Διαδρομών στην Αχαΐα».
- Τις διεθνείς καλές πρακτικές και μοντέλα ανάπτυξης δικτύων πεζοπορίας, όπως Rota Vicentina, Andros Routes, Jeju Olle Trail.
- Τη διαθεσιμότητα γεωχωρικών, παραγωγικών και πολιτισμικών δεδομένων στην περιοχή μελέτης.
- Την εμπειρική αποδοχή της πεζοπορίας ως μέσο ερμηνείας τοπίου, ενίσχυσης τοπικών προϊόντων και προβολής της πολιτισμικής ταυτότητας.

Κατά συνέπεια, η ένταξη της πεζοπορίας στον σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου οικοτουριστικού προϊόντος, με επίκεντρο τις εκτάσεις που βρέχονται από τον Κορινθιακό Κόλπο, δεν αποτελεί ένα πρόσθετο ή συμπληρωματικό στοιχείο· είναι μια αναγκαιότητα στρατηγικής φύσης, που καλείται να εναρμονίσει τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη με την πολιτισμική αυθεντικότητα και τη λειτουργική αξιοποίηση του αγροτικού τοπίου.

4.3 Ορεινό Τρέξιμο (Trail Running)

4.3.1 Εισαγωγή στη Δραστηριότητα

Το trail running, ή αλλιώς ορεινό τρέξιμο, συνιστά μια σύγχρονη μορφή υπαίθριας αθλητικής δραστηριότητας η οποία συνδυάζει την ένταση του τρεξίματος με την εμπειρία κίνησης σε φυσικά περιβάλλοντα. Πρόκειται για δραστηριότητα που αναπτύσσεται κυρίως σε φυσικά μονοπάτια, δασικούς δρόμους, αλπικά ή ημιορεινά τοπία, και διαφέρει ουσιωδώς από τη συμβατική δρομική άσκηση,

καθώς εισάγει παραμέτρους υψομετρικής μεταβολής, τεχνικής δυσκολίας, εναλλαγής υποστρωμάτων και ανάγκης για προσαρμογή στο αναγλυφικό δυναμικό του τοπίου.

Η δραστηριότητα του trail running εντάσσεται στον ευρύτερο τομέα του τουρισμού υπαίθριας άθλησης, αλλά διατηρεί ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που την καθιστούν συγγενή τόσο με την πεζοπορία όσο και με τον αγωνιστικό αθλητισμό. Σε διεθνές επίπεδο, καταγράφεται ως μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες μορφές «δράσης στη φύση», προσελκύνοντας συμμετέχοντες που επιζητούν βιωματικές εμπειρίες, ενίσχυση της φυσικής τους κατάστασης και περιβαλλοντική εμπάθυνση.

Στο πλαίσιο της παρούσας εμπειρογνωμοσύνης, το trail running εξετάζεται όχι ως μεμονωμένο αθλητικό φαινόμενο αλλά ως πολυλειτουργικό εργαλείο ενίσχυσης του οικότουριστικού προϊόντος. Η ένταξή του στην περιοχή που αναπτύσσεται κατά μήκος του Κορινθιακού Κόλπου στην Αχαΐα –με κυρίαρχο πεδίο εφαρμογής την Αιγιαλεία– αξιολογείται ως απόλυτα συμβατή με τη μορφολογία, τις χρήσεις γης και το αγροτοπαραγωγικό τοπίο της περιοχής. Οι εκτεταμένες ημιορεινές διαβαθμίσεις, οι ιστορικές διαδρομές, οι καλλιέργειες σταφίδας και αμπελιού, αλλά και οι υπάρχουσες πεζοπορικές και ποδηλατικές υποδομές, δημιουργούν ένα ώριμο πεδίο για την ανάπτυξη διαδρομών trail running.

Η δραστηριότητα αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι μπορεί να απευθυνθεί σε ευρύ φάσμα κοινού, από αθλητές υψηλής απόδοσης και ερασιτέχνες δρομείς έως φυσιολάτρες που επιδιώκουν την ένταση του ρυθμού σε διαδρομές μικρότερης δυσκολίας. Η ευελιξία αυτή επιτρέπει τη διαβάθμιση των διαδρομών, την εναλλαγή ταχύτητας και την πολυεπίπεδη απόλαυση του τοπίου, χωρίς την ανάγκη για βαριές ή παρεμβατικές υποδομές.

Επιπλέον, η διοργάνωση αγώνων trail running αποτελεί διεθνώς διαδεδομένη πρακτική ενίσχυσης της τουριστικής ελκυστικότητας περιοχών με φυσιολατρικό δυναμικό. Οι αγώνες αυτοί συνδυάζουν τη συγκέντρωση επισκεπτών υψηλής παραμονής, τη δημιουργία ταυτότητας προορισμού και τη δυνατότητα σύνδεσης με πολιτιστικά και αγροδιατροφικά προϊόντα. Το trail running δεν αποτελεί απλώς ένα μέσο ταχείας κίνησης στο τοπίο· είναι, ταυτόχρονα, ένας τρόπος ερμηνείας του εδάφους, σωματικής αλληλεπίδρασης με τον χώρο και πολιτισμικής ενσυναίσθησης.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Αχαΐα –και ειδικότερα η Αιγιαλεία– διαθέτει όλα τα εχέγγυα για να αξιοποιήσει το trail running ως στρατηγικό εργαλείο ενίσχυσης του τουριστικού της προφίλ, με σεβασμό στο τοπίο, ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και προβολή των αγροτοπαραγωγικών και πολιτιστικών της στοιχείων.

4.3.2 Τυπολογία και Εφαρμογές της Δραστηριότητας

Η δραστηριότητα του ορεινού τρεξίματος παρουσιάζει ιδιαίτερη ποικιλομορφία ως προς τις μορφές άσκησης, το προφίλ των συμμετεχόντων και τα πρότυπα οργάνωσης. Ως αποτέλεσμα, έχει διαμορφωθεί διεθνώς μια διακριτή τυπολογία που εστιάζει σε παραμέτρους όπως το μήκος της διαδρομής, το υψομετρικό προφίλ, η τεχνική δυσκολία, η ένταση της φυσικής καταπόνησης και το επίπεδο υποστήριξης ή οργάνωσης της διαδρομής.

Στην πιο ευρεία της μορφή, η δραστηριότητα κατατάσσεται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- **Short Trail (έως 20 km):** Αφορά διαδρομές μικρού μήκους, συχνά κυκλικής μορφής, με περιορισμένες υψομετρικές διακυμάνσεις και ήπιο τεχνικό προφίλ. Είναι ιδανικές για αρχάριους ή για αθλητές που αναζητούν συνδυασμό φυσικής πρόκλησης και περιηγητικής εμπειρίας.
- **Middle Trail (20–42 km):** Πρόκειται για πιο απαιτητικές διαδρομές, που συνδυάζουν αυξημένη διάρκεια με υψομετρικά φορτισμένα τμήματα. Οι διαδρομές αυτές είναι κατάλληλες για έμπειρους δρομείς και μπορούν να αξιοποιηθούν σε ημερήσιες διοργανώσεις με οργανωμένα σημεία ανεφοδιασμού και εποπτείας.
- **Ultra Trail (42+ km):** Περιλαμβάνει διαδρομές μεγάλης απόστασης, συχνά με έντονες ανηφορικές και κατηφορικές κλίσεις, δύσβατο τερέν και συνθήκες που απαιτούν αυξημένο επίπεδο φυσικής και ψυχικής προετοιμασίας. Οι διοργανώσεις αυτής της μορφής αποκτούν όλο και μεγαλύτερη απήχηση, ενισχύοντας την τουριστική φήμη των περιοχών που τις φιλοξενούν.

Η τυπολογία επηρεάζεται επίσης από την **μορφολογία του τερέν** (χωμάτινο, πετρώδες, δασικό, αλπικό), τη **χρήση μονοπατιών με πολιτιστικό ή ιστορικό χαρακτήρα**, και την **υπαρξη αγροτικού τοπίου** που καθιστά τη διαδρομή όχι μόνο αθλητική αλλά και ερμηνευτική εμπειρία. Στην περίπτωση της περιοχής που αναπτύσσεται στον ημιορεινό άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο, και ειδικότερα της Αιγιαλείας, οι υφιστάμενες πεζοπορικές και αγροτικές διαδρομές, οι αμπελώνες, οι σταφιδοκαλλιέργειες και η μικροκλίμακα των αγροτικών χρήσεων γης προσφέρουν ένα εξαιρετικά πρόσφορο υπόβαθρο για την ανάπτυξη διαδρομών trail running μικρής και μεσαίας κλίμακας.

Επιπλέον, το trail running μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικά επίπεδα **συμμετοχής**: από **άτυπες διαδρομές ελεύθερης χρήσης** (με τη χρήση ψηφιακής πλοήγησης) έως **οργανωμένες διοργανώσεις** με αγωνιστικό χαρακτήρα,

επίσημες διαδρομές με σταθερή σήμανση ή θεματικά φεστιβάλ που συνδυάζουν τον αθλητισμό με την πολιτιστική προβολή και τη γαστρονομική εμπειρία. Η ύπαρξη τέτοιων πολλαπλών εφαρμογών επιτρέπει την κλιμάκωση της δραστηριότητας από το επίπεδο της απλής φυσικής άσκησης έως αυτό της στρατηγικής τουριστικής προώθησης.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι πολλές διεθνείς διοργανώσεις trail running έχουν καταφέρει να ενσωματώσουν στοιχεία τοπικής ταυτότητας στη διαδρομή (π.χ. περάσματα από παραδοσιακούς οικισμούς, οινοποιεία, αρχαιολογικά κατάλοιπα), ενισχύοντας τον θεματικό χαρακτήρα της εμπειρίας. Αυτό το πρότυπο είναι ιδιαίτερα εφαρμόσιμο στην περίπτωση της Αχαΐας, όπου το πολιτισμικό τοπίο και το αγροτικό υπόβαθρο δύνανται να προσδώσουν μοναδικότητα στις διαδρομές.

4.3.3 Διεθνείς και Εθνικές Τάσεις και Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Το ορεινό τρέξιμο (trail running) αποτελεί, τις δύο τελευταίες δεκαετίες, έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους κλάδους του διεθνούς τουρισμού υπαίθριας άσκησης, συγκροτώντας σταδιακά ένα αυτόνομο πεδίο με δική του αθλητική, κοινωνική και τουριστική δυναμική. Σε διεθνές επίπεδο, η ανάπτυξη του trail running έχει συνδεθεί με την ενίσχυση περιοχών της ενδοχώρας, την επανανοηματοδότηση των αγροτικών τοπίων και τη δημιουργία νέων ταυτοτήτων προορισμού βασισμένων στην ενεργητική συμμετοχή και τη βιωματική προσέγγιση του τοπίου.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της **Γαλλίας**, όπου η διοργάνωση του **Ultra-Trail du Mont Blanc (UTMB)** συγκεντρώνει χιλιάδες συμμετέχοντες από όλο τον κόσμο, καθιστώντας τις Άλπεις πεδίο πολυήμερης τουριστικής ροής υψηλής δαπάνης. Στην **Ιταλία**, το **Lavaredo Ultra Trail** συνδέει τις Δολομιτικές Άλπεις με τοπικά προϊόντα και πολιτιστικές δράσεις, ενώ στην **Ισπανία**, ο αγώνας **Transvulcania** στα Κανάρια Νησιά προβάλλει το ηφαιστειογενές τοπίο μέσα από πολυήμερες διαδρομές μεγάλης δυσκολίας. Οι διοργανώσεις αυτές δεν αποτελούν απλώς αθλητικά γεγονότα· συνιστούν μηχανισμούς εδαφικής ταυτότητας και στρατηγικής τουριστικής ανάδειξης.

Στο επίπεδο της **Ευρωπαϊκής Ένωσης**, η δραστηριότητα ενσωματώνεται πλέον σε εθνικά σχέδια τουριστικής πολιτικής (όπως στη Σλοβενία ή την Πορτογαλία), ενώ διαμορφώνονται δίκτυα διαδρομών πιστοποιημένα για trail running, με βάση κριτήρια όπως η προσβασιμότητα, η σήμανση, η ασφαλής αποτύπωση του υψομετρικού προφίλ και η δυνατότητα σύνδεσης με τοπικές υπηρεσίες φιλοξενίας, γαστρονομίας και ερμηνείας περιβάλλοντος.

Στην **Ελλάδα**, το trail running γνωρίζει σημαντική άνοδο, με δεκάδες τοπικές και περιφερειακές διοργανώσεις ετησίως. Αγώνες όπως:

- ο **Zagori Mountain Running** στα Ζαγοροχώρια,
- το **Ursa Trail** στο Μέτσοβο,
- το **Rodopi Ultra Trail**,
- ο **Olympus Marathon**,
- και το **Tihio Race** στην ορεινή Δωρίδα,

συγκροτούν ένα δυναμικό πεδίο εφαρμογής της δραστηριότητας και αποδεικνύουν ότι, όταν οι διαδρομές συνδέονται με την πολιτισμική ταυτότητα, τα τοπικά προϊόντα και τη συλλογική συμμετοχή, το trail running λειτουργεί ως στρατηγικός μοχλός ενίσχυσης της οικονομίας και της τοπικής συνοχής.

Η εμπειρία αυτών των περιοχών καταδεικνύει βασικά συστατικά επιτυχίας:

- αξιοποίηση του υφιστάμενου ορεινού και ημιορεινού αναγλύφου,
- ένταξη της δραστηριότητας σε ένα θεματικό αφήγημα (ιστορικό, γεωλογικό, αγροτοπαραγωγικό),
- συνεργασία με τοπικούς φορείς και κοινότητες,
- εμπλουτισμός της εμπειρίας με παράλληλες πολιτιστικές και γαστρονομικές δράσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο, η περιοχή που αναπτύσσεται στον ημιορεινό άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο — και ειδικότερα η Αιγιαλεία — εμφανίζει σαφείς συγκλίσεις με τις παραπάνω προϋποθέσεις. Η παρουσία αμπελουργικών και σταφιδοπαραγωγικών τοπίων, το ανεπτυγμένο δίκτυο πεζοπορικών και αγροτικών διαδρομών, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και η αυξανόμενη κοινωνική αποδοχή των δραστηριοτήτων υπαίθρου συνιστούν εφελκυστικό για τη σταδιακή ένταξη του trail running στον βιώσιμο τουριστικό σχεδιασμό της περιοχής.

4.3.4 Τοπικά Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες στον Ημιορεινό Άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο

Η περιοχή που εκτείνεται στον ημιορεινό άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο — με κύριες αναφορές την Αιγιαλεία και τα όμορα ημιορεινά τμήματα της πατραϊκής ενδοχώρας — διαθέτει ένα πλέγμα φυσικών, αγροτοπαραγωγικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών που προσδίδει ιδιαίτερη δυναμική για την

ανάπτυξη οργανωμένων διαδρομών ορεινού τρεξίματος. Η ήπια αλλά πλούσια τοπομορφία, η εναλλαγή τοπίων μεταξύ καλλιεργούμενων εκτάσεων, παλαιών μονοπατιών και δασικών περασμάτων, καθώς και η εγγύτητα με την ακτογραμμή του Κορινθιακού συνθέτουν ένα προνομιακό πεδίο εφαρμογής της δραστηριότητας.

Στο επίκεντρο αυτής της δυναμικής βρίσκεται η παρουσία εκτεταμένων εκτάσεων με **αμπελώνες και σταφιδοκαλλιέργειες**, σε διάφορα στάδια καλλιεργητικής αξιοποίησης. Οι διαδρομές trail running που διατρέχουν ή εφάπτονται σε τέτοια τοπία, δεν αποτελούν απλώς διαδρομές φυσικής δοκιμασίας, αλλά δυναμικά ερμηνευτικά περάσματα που προσκαλούν τον συμμετέχοντα να εμπλακεί σωματικά και αισθητικά με την αγροτική ιστορία του τόπου. Παλαιά μονοπάτια συγκομιδής, διαδρομές που συνδέουν αγροτικές αποθήκες με οικιστικούς πυρήνες και γραμμές μετακίνησης ανθρώπων και προϊόντων μπορούν να ανασχεδιαστούν με τρόπο που να αναδεικνύει τη βιωματική και πολιτισμική διάσταση του τοπίου.

Επιπλέον, η γεωγραφική διαβάθμιση του αναγλύφου προσφέρει εξαιρετικές δυνατότητες σχεδιασμού **ποικίλων διαδρομών διαφορετικής δυσκολίας και έντασης**. Υφιστάμενα μονοπάτια ή αγροτικοί δρόμοι, με ήπια υψομετρική μεταβολή, μπορούν να ενταχθούν σε διαδρομές μικρού και μεσαίου μήκους (Short και Middle Trail), ιδανικές τόσο για ερασιτέχνες δρομείς όσο και για διοργανώσεις με ευρύτερη συμμετοχή κοινού. Την ίδια στιγμή, η έντονη μορφολογία ορισμένων περιοχών – όπως η ζώνη του Σελινούντα, τα περάσματα προς τα Καλάβρυτα, ή οι διακλαδώσεις νότια των Ροδοδάφνης και Παρασκευής – προσφέρει ευκαιρίες για απαιτητικότερες διαδρομές που να ικανοποιούν και το αγωνιστικό προφίλ της δραστηριότητας.

Οι **προϋπάρχουσες πεζοπορικές υποδομές**, καταγεγραμμένες στην εμπειρογνωμοσύνη πεζοπορικών διαδρομών της Αχάϊας, λειτουργούν ως ισχυρή βάση πάνω στην οποία μπορεί να στηριχθεί η χάραξη των διαδρομών trail running, με κατάλληλες σημειακές επεμβάσεις, αναβάθμιση σήμανσης και επαναπλαισίωση του περιεχομένου. Η διαλειτουργικότητα με τις προτεινόμενες ποδηλατικές διαδρομές, σε επίπεδο τουριστικού προϊόντος, επιτρέπει τη δημιουργία **συνδυασμένων αγώνων ή events υπαίθρου**, όπως διήμερα που περιλαμβάνουν ποδηλασία και τρέξιμο, ή «μονοπάτια οίνου και αντοχής» που ενώνουν φυσική δραστηριότητα, οινοτουρισμό και πολιτισμό.

Τέλος, η κοινωνική βάση της περιοχής εμφανίζει ήδη αυξημένη ευαισθησία και εμπλοκή σε δραστηριότητες υπαίθρου. Η ύπαρξη αθλητικών συλλόγων, η συμμετοχή πολιτιστικών φορέων στη διοργάνωση γεγονότων και η τάση ενίσχυσης της γαστρονομικής και αγροτουριστικής ταυτότητας της περιοχής

συνιστούν ισχυρούς υποστηρικτικούς μηχανισμούς. Η προοπτική φιλοξενίας ετήσιων αγώνων ή θεματικών διοργανώσεων μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά προς την κατεύθυνση της προβολής της περιοχής, της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου και της διάχυσης των ωφελειών σε πολλαπλά επίπεδα της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας.

4.3.6 Συνοπτικές Κατευθύνσεις για την Εφαρμογή

Η αποτελεσματική ενσωμάτωση του ορεινού τρεξίματος στο τουριστικό πρότυπο της περιοχής που αναπτύσσεται στον ημιορεινό άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο απαιτεί έναν πολυεπίπεδο σχεδιασμό, ο οποίος θα συνδυάζει τις υπάρχουσες φυσικές δυνατότητες, τις κοινωνικές και πολιτισμικές υποδομές, και τις προοπτικές διασύνδεσης με άλλες μορφές ήπιου τουρισμού. Το trail running δεν μπορεί να λειτουργήσει αποκομμένο, αλλά οφείλει να αρθρωθεί ως οργανικό στοιχείο ενός πολυθεματικού τουριστικού συστήματος που αξιοποιεί το πολιτισμικό τοπίο, την αγροτική παραγωγή και την τοπική κοινωνική δυναμική.

Πρώτος άξονας εφαρμογής είναι η **ταυτοποίηση και ιεράρχηση των διαδρομών** που προσφέρονται για την ανάπτυξη της δραστηριότητας. Η αποτύπωση και αξιολόγηση των υφιστάμενων πεζοπορικών και αγροτικών μονοπατιών —με κριτήρια την τεχνική τους επάρκεια, την ελκυστικότητα του τοπίου, την πολιτισμική αξία και τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών υποστήριξης— αποτελεί το αναγκαίο πρώτο βήμα. Οι διαδρομές αυτές πρέπει να κατηγοριοποιηθούν με βάση το μήκος, το υψομετρικό προφίλ και τον βαθμό δυσκολίας, ώστε να απευθύνονται σε διαφοροποιημένο κοινό, από αρχάριους έως προχωρημένους δρομείς.

Δεύτερος άξονας αποτελεί η **ανάπτυξη συνοδευτικών υποδομών χαμηλής όχλησης**, όπως σταθερά σημεία πληροφόρησης και σήμανσης, σταθμοί ανάπαυσης ή ανεφοδιασμού, σημεία πρώτων βοηθειών και τεχνικής υποστήριξης, καθώς και δυνατότητες πρόσβασης ή σύνδεσης με οικιστικά δίκτυα. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στη **ψηφιακή χαρτογράφηση** και πλοήγηση των διαδρομών, μέσω εφαρμογών που θα επιτρέπουν στον επισκέπτη την ασφαλή και βιωματική συμμετοχή, παρέχοντας πληροφορίες για την απόσταση, την υψομετρική μεταβολή, τα σημεία ενδιαφέροντος και τις υπηρεσίες κατά μήκος της διαδρομής.

Τρίτος άξονας αφορά τη **διοργάνωση αγώνων και θεματικών γεγονότων** που θα προσδώσουν δημοσιότητα και κοινωνική αξία στη δραστηριότητα. Προτείνονται ετήσιες διοργανώσεις trail running με διαβαθμισμένα αγωνίσματα (Short και Middle Trail), συνοδευόμενες από παράλληλες πολιτιστικές, γαστρονομικές ή εκπαιδευτικές δράσεις. Η σύνδεση των διοργανώσεων με το τοπικό προϊόν —ιδίως

το κρασί και τη σταφίδα— μπορεί να δώσει στις εκδηλώσεις μια θεματική ταυτότητα που θα τις διαφοροποιήσει στο τουριστικό πεδίο. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η ενσωμάτωση των γεγονότων αυτών στο **ετήσιο ημερολόγιο τουριστικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων της περιοχής**.

Τέταρτος και κρίσιμος άξονας είναι η **καλλιέργεια της συμμετοχής και της κοινωνικής ιδιοκτησίας του εγχειρήματος**, μέσω της ενεργοποίησης τοπικών φορέων, της ανάδειξης εθελοντικών δικτύων και της δημιουργίας μηχανισμών συντονισμού, εποπτείας και επικοινωνίας. Η ίδρυση ή αξιοποίηση ενός **Συντονιστικού Τοπικού Φορέα για την Ανάπτυξη του Trail Running** θα εξασφαλίσει τη συνέχεια των παρεμβάσεων, τη διαλειτουργικότητα με άλλες δράσεις τουριστικής ανάπτυξης, καθώς και τη δυνατότητα απορρόφησης και διαχείρισης χρηματοδοτήσεων από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα.

Συνολικά, η εφαρμογή της δραστηριότητας του ορεινού τρεξίματος στην περιοχή δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως απομονωμένη τουριστική πρόταση. Αντίθετα, απαιτεί την υιοθέτηση μιας **ολοκληρωμένης στρατηγικής βιωματικού τουρισμού**, που θα συνδυάζει τη φυσική άσκηση με τη γνωστική εμπέθυνση, την αισθητική εμπειρία με την πολιτισμική ερμηνεία, και την κοινωνική συμμετοχή με την τοπική οικονομική ενδυνάμωση.

4.3.7 Συμπεράσματα και Τεκμηρίωση

Η ενσωμάτωση του ορεινού τρεξίματος (trail running) στο τουριστικό και παραγωγικό πρότυπο της περιοχής που αναπτύσσεται στον ημιορεινό άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο συγκροτεί μια καινοτόμα αλλά απολύτως ρεαλιστική στρατηγική ανάδειξης του τοπίου, της τοπικής ταυτότητας και των πολιτισμικών πόρων. Η δραστηριότητα, ως σύνθεση φυσικής άσκησης, βιωματικής εμπειρίας και συμμετοχικής ερμηνείας του χώρου, προσφέρει ένα ισχυρό εργαλείο αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος με ήπιο, αειφόρο και κοινωνικά συμπεριληπτικό τρόπο.

Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν συνοψίζονται στα εξής:

- Η μορφολογία, η υφιστάμενη αγροτική υποδομή και η πολιτισμική ταυτότητα της περιοχής συνιστούν **ευνοϊκό υπόβαθρο για την ανάπτυξη διαδρομών trail running**, με δυνατότητα κάλυψης διαφορετικών βαθμίδων δυσκολίας και ποικίλων αφηγηματικών θεματικών (φυσιογνωσικές, γαστρονομικές, ιστορικές).
- Η παρουσία **αμπελουργικών και σταφιδοπαραγωγικών τοπίων**, καθώς και η δυνατότητα σύνδεσης με πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενισχύουν τη

θεματική μοναδικότητα της εμπειρίας και διαφοροποιούν την περιοχή από άλλους προορισμούς.

- Η αξιοποίηση των **υφιστάμενων πεζοπορικών και ποδηλατικών υποδομών**, όπως αυτές έχουν καταγραφεί σε σχετικές εμπειρογνωμοσύνες και τεχνικά δελτία, επιτρέπει την ταχεία, τεκμηριωμένη και χαμηλού κόστους ενεργοποίηση του εγχειρήματος, στη βάση υπαρκτών δεδομένων και δομών.
- Η ενεργός εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας —μέσω φορέων, συλλόγων, επιχειρήσεων και εθελοντών— συνιστά καθοριστικό παράγοντα επιτυχίας και διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και κοινωνική αποδοχή της δραστηριότητας.
- Οι διεθνείς και εθνικές καλές πρακτικές επιβεβαιώνουν ότι το trail running μπορεί να λειτουργήσει ως **μοχλός τοπικής ανάπτυξης**, αυξάνοντας την επισκεψιμότητα, παρατείνοντας τη διάρκεια παραμονής και ενισχύοντας την τοπική κατανάλωση υπηρεσιών και προϊόντων.

Η τεκμηρίωση των παραπάνω βασίζεται:

- Στη συγκριτική ανάλυση διεθνών διοργανώσεων και μοντέλων διαχείρισης (UTMB, Lavaredo, Zagori, Olympus Marathon).
- Στη σύνθεση υπαρχόντων τοπικών δεδομένων γεωμορφολογίας, καλλιεργειών, πεζοπορικών και πολιτιστικών διαδρομών.
- Στη διεθνή βιβλιογραφία και τις προδιαγραφές σχεδιασμού δραστηριοτήτων υπαίθρου, όπως αυτές αποτυπώνονται σε προγράμματα του European Ramblers Association, της ITRA (International Trail Running Association) και της UNWTO.
- Στην εμπειρική δυναμική της περιοχής, όπως αυτή αποτυπώνεται σε κοινωνικές και πολιτιστικές πρωτοβουλίες για την ανάδειξη του φυσικού και αγροτικού της πλούτου.

Συμπερασματικά, η δραστηριότητα του trail running, εφόσον οργανωθεί με στρατηγική στόχευση, διακλαδωθεί με τις υπόλοιπες μορφές οικοτουρισμού (πεζοπορία, ποδηλασία, οινοτουρισμός) και υποστηριχθεί από θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς, μπορεί να καταστεί **δομικό στοιχείο του αναπτυξιακού αφηγήματος της περιοχής**. Δεν αποτελεί απλώς έναν αθλητικό ή τουριστικό πόρο, αλλά έναν **τρόπο ερμηνείας και επανανοηματοδότησης του τοπίου**, μέσα από τη σωματική, πολιτισμική και κοινωνική εμπλοκή με τον χώρο.

4.4 Ιστιοπλοΐα (Sailing)

4.4.1 Εισαγωγή στη Δραστηριότητα

Η ιστιοπλοΐα, ως μορφή μη μηχανοκίνητης θαλάσσιας μετακίνησης και αναψυχής, συγκροτεί μια από τις παλαιότερες αλλά και πλέον ανανεωμένες δραστηριότητες τουρισμού φύσης. Η χρήση της αιολικής ενέργειας, η άμεση αλληλεπίδραση με το θαλάσσιο στοιχείο, η δυνατότητα πλοήγησης σε περιοχές περιορισμένης προσβασιμότητας και η σταδιακή ενσωμάτωση τεχνολογιών χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος, καθιστούν την ιστιοπλοΐα ιδιαίτερα ελκυστική στο πλαίσιο της σύγχρονης οικοτουριστικής προσέγγισης.

Η ιστιοπλοΐα δεν ταυτίζεται αποκλειστικά με την αγωνιστική διάσταση. Αντιθέτως, η πλειονότητα των ιστιοπλοϊκών εμπειριών που εντάσσονται στον τομέα του βιώσιμου τουρισμού περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η χαρτογραφημένη περιήγηση σε ακτογραμμές, η επίσκεψη σε απομονωμένες παραλίες, η γνωριμία με τα θαλάσσια οικοσυστήματα και η σύνδεση με πολιτισμικά ή παραγωγικά σημεία ενδιαφέροντος που βρίσκονται κοντά στην ακτή.

Η περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου —και ειδικότερα το θαλάσσιο μέτωπο της Αχαΐας— αποτελεί ιδανικό πεδίο για την ανάπτυξη ιστιοπλοϊκών οικοτουριστικών διαδρομών. Η μορφολογία της ακτογραμμής, ο ήπιος και σχετικά σταθερός άνεμος, οι μικρές αποστάσεις μεταξύ των λιμενικών σημείων πρόσβασης, καθώς και η ύπαρξη μικρών παραθαλάσσιων οικισμών με ιδιαίτερο πολιτιστικό αποτύπωμα, δημιουργούν ένα ώριμο περιβάλλον για την ανάδειξη της ιστιοπλοΐας ως μορφής ήπιας και ποιοτικής αναψυχής.

Από περιβαλλοντικής σκοπιάς, η ιστιοπλοΐα προσεγγίζεται ως δραστηριότητα χαμηλής όχλησης, με ελαχιστοποιημένο ενεργειακό αποτύπωμα, συμβατή με περιοχές οικολογικής ευαισθησίας και δικτυωμένες μορφές διαχείρισης τουριστικών ροών. Στο πλαίσιο αυτό, αποκτά στρατηγική σημασία η σύνδεσή της με παράκτιες μορφές οικοτουρισμού —όπως η πεζοπορία κατά μήκος παραλιακών μονοπατιών ή η παρατήρηση φύσης— αλλά και η λειτουργική διασύνδεσή της με ενδοχώριες περιοχές ενδιαφέροντος, μέσω σημείων προσέγγισης ή υβριδικών διαδρομών.

Η ιστιοπλοΐα, τέλος, ενισχύει την έννοια της ολιστικής εμπειρίας τοπίου, προσφέροντας στον επισκέπτη όχι μόνο οπτικές και αισθητικές παραστάσεις αλλά και τη δυνατότητα φυσικής συμμετοχής σε ένα συνεχές ακτογραμμής και θάλασσας. Αυτή η δυνατότητα, όταν συνδυαστεί με τοπικά χαρακτηριστικά όπως η αμπελουργία, η αλιεία ή οι θαλάσσιες πολιτιστικές διαδρομές, μπορεί να

αποτελέσει θεμέλιο για μια νέα μορφή διατοπικού και θεματικού τουρισμού στην Αχαΐα.

4.4.2 Τυπολογία και Μορφές Εφαρμογής της Ιστιοπλοΐας

Η ιστιοπλοΐα, ως πολυμορφική δραστηριότητα, περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών που διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του σκάφους, τη χωρική κλίμακα, το επίπεδο δεξιοτήτων των συμμετεχόντων και τον σκοπό της πλοήγησης. Η τυπολογική αυτή πολυπλοκότητα επιτρέπει την ανάπτυξη ενός τουριστικού προϊόντος που μπορεί να προσαρμοστεί τόσο σε αρχάριους όσο και σε έμπειρους χρήστες, συνδυάζοντας την αναψυχή, την εκπαίδευση και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

Σε επίπεδο μορφών, διακρίνονται οι εξής βασικές κατηγορίες ιστιοπλοΐας:

- **Ιστιοπλοΐα ανοικτής θαλάσσης (offshore sailing):** Αφορά την πλοήγηση με σκάφη τύπου cruiser σε μεγαλύτερες αποστάσεις και διάρκεια, με δυνατότητα ελλιμενισμού σε οργανωμένες ή φυσικές αγκυροβολίες. Η μορφή αυτή είναι κατάλληλη για τουρίστες με σχετική εμπειρία ή υπό τη συνοδεία επαγγελματιών skipper, και προσφέρεται για θεματικά τουριστικά πακέτα που συνδυάζουν πλοήγηση, γευσιγνωσία και πολιτιστικές στάσεις.
- **Ιστιοπλοΐα μικρών σκαφών (dinghy sailing):** Περιλαμβάνει σκάφη τύπου Laser, Optimist ή 420 και ενδείκνυται για εκπαιδευτικούς σκοπούς, σχολικές ομάδες, αρχάριους ή οικογένειες. Η μορφή αυτή έχει έντονη εκπαιδευτική και εισαγωγική διάσταση και μπορεί να συνδυαστεί με περιβαλλοντικά προγράμματα ή camp.
- **Windsurfing και Kiteboarding:** Πρόκειται για επιμέρους μορφές ατομικής ιστιοπλοΐας που βασίζονται στην αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας με τη βοήθεια εξειδικευμένου εξοπλισμού. Στην περιοχή του Κορινθιακού Κόλπου, οι ήπιοι και σταθεροί άνεμοι κατά τη θερινή περίοδο καθιστούν τις παραλίες της Αιγιαλείας και των ανατολικών Πατρών κατάλληλες για τέτοιου τύπου δραστηριότητες, είτε οργανωμένα είτε σε ατομικό επίπεδο.
- **Θεματικές περιηγητικές ιστιοπλοϊκές διαδρομές:** Συνίστανται σε οργανωμένες εξορμήσεις με ιστιοπλοϊκά, κατά μήκος της ακτογραμμής, που περιλαμβάνουν στάσεις σε παραθαλάσσιους οικισμούς, πρόσβαση σε απομονωμένες παραλίες και διασύνδεση με ενδοχώρα (π.χ. με επισκέψεις σε οινοποιεία ή σημεία πολιτισμικού ενδιαφέροντος).

Η αξιοποίηση αυτών των μορφών στο πλαίσιο του οικοτουρισμού καθιστά δυνατή τη διαβάθμιση της εμπειρίας (από την παθητική συμμετοχή έως τη δραστήρια εμπλοκή), την ενσωμάτωση ερμηνευτικού περιεχομένου και τη διασύνδεση με παραγωγικούς και πολιτιστικούς πόρους της ενδοχώρας. Η τυπολογική ευελιξία της ιστιοπλοΐας αποτελεί βασικό πλεονέκτημα στην προσπάθεια συγκρότησης θεματικών διαδρομών που υπηρετούν ταυτόχρονα τους στόχους της τουριστικής διαφοροποίησης, της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης.

4.4.3 Διεθνείς και Εθνικές Τάσεις και Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Η ιστιοπλοΐα, στο πλαίσιο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, αναγνωρίζεται διεθνώς ως μια από τις πιο ευέλικτες και περιβαλλοντικά φιλικές δραστηριότητες θαλάσσιας αναψυχής. Στις ανεπτυγμένες τουριστικά χώρες με πλούσιο θαλάσσιο μέτωπο (Κροατία, Ιταλία, Ισπανία, Νορβηγία, Πορτογαλία), η ιστιοπλοΐα αποτελεί όχι μόνο ψυχαγωγική επιλογή υψηλής προστιθέμενης αξίας, αλλά και βασικό στοιχείο των τουριστικών στρατηγικών που συνδέουν τον θαλάσσιο χώρο με το πολιτισμικό και αγροτικό τοπίο.

Ενδεικτικά, το μοντέλο των θεματικών ιστιοπλοϊκών διαδρομών τύπου *sail & taste* έχει εφαρμοστεί επιτυχώς σε περιοχές όπως οι Αιολίδες Νήσοι (Ιταλία), όπου οι περιηγήσεις με σκάφη συνδυάζονται με τοπική γαστρονομία, επισκέψεις σε οινοποιεία και διαμονή σε παραθαλάσσιους παραδοσιακούς οικισμούς. Παρόμοια παραδείγματα καταγράφονται στις Κυκλάδες με ιδιωτικές ή ημι-οργανωμένες περιηγήσεις σε οινοτουριστικές διαδρομές, καθώς και στα νησιωτικά συγκροτήματα της Κροατίας, όπου η ιστιοπλοΐα αποτελεί φορέα ερμηνείας της θαλάσσιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στην Ελλάδα, η ιστιοπλοΐα είναι δραστηριότητα με θεσμική κατοχύρωση, πλούσια αγωνιστική ιστορία και αξιόλογες δυνατότητες τουριστικής αξιοποίησης. Παράλληλα με τις μεγάλες διοργανώσεις (όπως η Aegean Regatta ή το Rodos Cup), αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια τοπικές πρωτοβουλίες που αξιοποιούν την ιστιοπλοΐα σε συνδυασμό με την πολιτισμική ταυτότητα των προορισμών. Παραδείγματα αποτελούν οι διαδρομές ιστιοπλοΐας καινοτόμων cluster σε περιοχές όπως η Άνδρος, η Μήλος και η Λήμνος, όπου συνδέονται μικρά λιμάνια, τοπικά προϊόντα, σημεία περιβαλλοντικής ευαισθησίας και ήπιες μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

Στο πεδίο της εκπαίδευσης, ιδιαίτερη σημασία έχει η αξιοποίηση της ιστιοπλοΐας ως εργαλείου περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Διεθνώς, πολλοί ναυτικοί όμιλοι έχουν εντάξει την εκπαίδευση μικρών σκαφών (*dinghy*) σε σχολικά προγράμματα

και summer camps, με στόχο την εξοικείωση των παιδιών με τη θάλασσα, τις αρχές της ναυσιπλοΐας και τη βιωσιμότητα του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Στην Ελλάδα, η εμπειρία των Ιστιοπλοϊκών Ομίλων Πατρών και Αιγίου δείχνει την ύπαρξη του πλαισίου για ανάλογες εφαρμογές.

Οι παραπάνω πρακτικές καταδεικνύουν τη δυνατότητα ανάδειξης της ιστιοπλοΐας σε καταλύτη διατοπικής ανάπτυξης, με προϋπόθεση τη συνύπαρξη φυσικών προϋποθέσεων, τοπικών συνεργειών και στρατηγικού σχεδιασμού. Η περιοχή της Αχαΐας, και ειδικά ο Κορινθιακός Κόλπος, δύναται να ενταχθεί σε αυτό το δυναμικό παράδειγμα, με κατάλληλη ενεργοποίηση των υφιστάμενων πόρων και εμπλεκόμενων φορέων.

4.4.4 Τοπικά Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες στον Κορινθιακό Κόλπο

Η ακτογραμμή της βόρειας Αχαΐας, από το Αίγιο έως και τα ανατολικά παράλια της Πάτρας, διαμορφώνει ένα μοναδικό γεωγραφικό και περιβαλλοντικό σύνολο, το οποίο προσφέρεται για την ανάπτυξη πολυθεματικών ιστιοπλοϊκών διαδρομών. Ο Κορινθιακός Κόλπος, ημίκλειστο θαλάσσιο σύστημα με ήπια υδροδυναμική και μικρές αποστάσεις μεταξύ των σημείων ενδιαφέροντος, αποτελεί ιδανικό πεδίο για την άσκηση ιστιοπλοΐας ανοικτής θαλάσσης, κυρίως για μη επαγγελματίες ιστιοπλόους ή για συμμετοχή σε οργανωμένες περιηγήσεις.

Σημείο αιχμής για την ανάπτυξη της δραστηριότητας αποτελεί αναμφίβολα η περιοχή του **Δρεπάνου Αχαΐας**, η οποία, λόγω της γεωμορφολογίας της και των επικρατούντων ανέμων, έχει καθιερωθεί πανελλαδικά —αλλά και διεθνώς— ως κόμβος για αθλήματα ιστίου όπως το windsurfing και το kiteboarding. Η μορφολογία της περιοχής, με τη χαρακτηριστική λωρίδα ξηράς που δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες κυματισμού και αιολικής επιτάχυνσης, επιτρέπει την άσκηση του αθλήματος καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, προσελκύοντας έμπειρους αθλητές και συλλόγους από το εξωτερικό. Η τοποθεσία διαθέτει ήδη αναγνωριστικότητα στον παγκόσμιο χάρτη των φίλων των σπορ αυτών, με παρουσία σε διεθνείς καταλόγους προορισμών, ενώ προσφέρεται και για τη φιλοξενία διοργανώσεων υψηλού επιπέδου.

Εξίσου σημαντικό, από την πλευρά της ιστιοπλοΐας ανοικτής θαλάσσης, είναι το δυναμικό της **θαλάσσιας διαδρομής προς τα Τριζόνια**, το μοναδικό κατοικημένο νησί του Κορινθιακού Κόλπου, με σημαντική οικολογική και πολιτιστική αξία. Η σύνδεση της Αιγιαλείας και της Πάτρας με τα Τριζόνια, είτε μέσω ημερήσιων εκδρομών είτε ως ενδιάμεση στάση σε θεματική διαδρομή, προσφέρει στον επισκέπτη τη δυνατότητα επαφής με ένα φυσικό τοπίο προστατευμένο, με παραδοσιακή αρχιτεκτονική και περιορισμένη οδική προσβασιμότητα. Η

ελεγχόμενη πρόσβαση και η απουσία αυτοκινήτων καθιστούν το νησί ελκυστικό για οικοτουριστικές δραστηριότητες, όπως περιπατητικές εξερευνήσεις, παρατήρηση φύσης και γευσιγνωστικές στάσεις σε τοπικούς χώρους εστίασης. Ακόμα περισσότερο, ποικίλες επιλογές και στις δύο πλευρές του Κορινθιακού κόλπου, όπως η Ναύπακτος, ο Άγιος Νικόλαος, το ίδιο το Αίγιο και άλλα, δίνουν πολλαπλές επιλογές πολύ ενδιαφερόντων προορισμών.

Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί η παράλληλη παρουσία υφιστάμενων υποδομών: τα λιμάνια του Αιγίου και της Πάτρας, μικρότερα αγκυροβόλια όπως αυτό στην Αλυκή του Αιγίου, των Αραχωβιτικών και του Ψαθοπύργου, καθώς και φυσικοί όρμοι κατάλληλοι για προσωρινή στάθμευση σκαφών, διευκολύνουν τη χάραξη ποικίλων διαδρομών και τη δημιουργία σταθμών προσέγγισης. Σε αυτά προστίθεται και το πολιτιστικό απόθεμα των παραθαλάσσιων οικισμών (π.χ. Σελιανίτικα, Νικολέικα), όπου η τοπική αρχιτεκτονική, η αγροτική παραγωγή και η φιλοξενία συνθέτουν ένα πλέγμα ήπιων δραστηριοτήτων συμπληρωματικών προς την ιστιοπλοΐα.

Η γεωγραφική συνέχεια με την αμπελουργική ενδοχώρα επιτρέπει, τέλος, τη θεματική διασύνδεση θαλάσσιων διαδρομών με γευσιγνωστικές ή πολιτισμικές στάσεις, ενισχύοντας την εμπειρία του επισκέπτη και προσδίδοντας βάθος στο τουριστικό προϊόν. Η θάλασσα, σε αυτήν την περίπτωση, δεν αποτελεί απλώς μέσο μετακίνησης αλλά ενοποιητικό στοιχείο μεταξύ του φυσικού τοπίου, της παραγωγικής ταυτότητας και της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της περιοχής.

4.4.5 Ενεργοποίηση Τοπικών Φορέων και Συμμετοχική Διαχείριση

Η ανάπτυξη ιστιοπλοϊκών διαδρομών με οικοτουριστικό χαρακτήρα στον Κορινθιακό Κόλπο δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα, αλλά απαιτεί την ενεργό εμπλοκή ενός ευρέος φάσματος τοπικών φορέων. Η εμπειρία από αντίστοιχες πρακτικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό αποδεικνύει ότι η επιτυχής και βιώσιμη ενσωμάτωση της ιστιοπλοΐας στο τουριστικό προϊόν μιας περιοχής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον βαθμό συμμετοχής και συνεργασίας μεταξύ δημόσιων, ιδιωτικών και κοινωνικών εταίρων.

Στην περίπτωση της Αχαΐας, οι **Ιστιοπλοϊκοί Όμιλοι της Πάτρας (ΑΙΟΡ ΙΑΣΩΝ και ΙΟΠ)** και **Αιγίου (ΝΟΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝ και ΙΝΟΑ)** συνιστούν φορείς-κλειδιά για την τεχνική και οργανωτική υποστήριξη κάθε προσπάθειας ανάπτυξης ιστιοπλοΐας ανοικτής θαλάσσης, dinghy sailing και ναυταθλητικών διοργανώσεων. Οι εν λόγω όμιλοι διαθέτουν πολυετή εμπειρία, οργανωμένες εγκαταστάσεις, πιστοποιημένα προγράμματα εκπαίδευσης, καθώς και ενεργή συμμετοχή σε διασυλλογικά και πανελλήνια πρωταθλήματα. Παράλληλα, έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν τεχνογνωσία για τη χάραξη διαδρομών, την επιλογή σημείων ελλιμενισμού, την

εκπαίδευση προσωπικού και τη διάχυση πληροφορίας στην κοινότητα των ιστιοπλόων.

Πέραν του ναυαθλητικού τομέα, η ενεργοποίηση φορέων τουρισμού, πολιτισμού και αγροδιατροφής είναι απαραίτητη για την ουσιαστική σύνδεση της ιστιοπλοΐας με την ενδοχώρα. Ενώσεις οινοποιών, φορείς αγροτουρισμού, τοπικά πολιτιστικά σωματεία και σύλλογοι επαγγελματιών μπορούν να συμβάλουν στον σχεδιασμό και την υποστήριξη θεματικών διαδρομών που ενώνουν τη θάλασσα με το αμπελουργικό τοπίο, τις γαστρονομικές διαδρομές και τα πολιτιστικά τοπία.

Η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ α' και β' βαθμού) είναι κρίσιμη, τόσο για τη θεσμική εδραίωση του σχεδίου όσο και για την εξασφάλιση της τεχνικής υποστήριξης (σηματοδότηση, αγκυροβόλια, λιμενικές διευθετήσεις), την ενσωμάτωση της ιστιοπλοΐας στον συνολικό σχεδιασμό τουριστικής ανάπτυξης και την υποβολή προτάσεων σε χρηματοδοτικά εργαλεία.

Στο επιχειρησιακό επίπεδο, προτείνεται η συγκρότηση ενός **Συντονιστικού Σχήματος Συμμετοχικής Διαχείρισης Ιστιοπλοϊκών Διαδρομών**, στο οποίο θα συμμετέχουν:

- Ναυαθλητικοί όμιλοι και σχολές ιστιοπλοΐας,
- Εκπρόσωποι των δήμων και των λιμενικών ταμείων,
- Τοπικές επιχειρήσεις τουρισμού και εστίασης,
- Οργανώσεις παραγωγών και οινοποιών,
- Φορείς πολιτισμού και περιβάλλοντος,
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα.

Το σχήμα αυτό θα μπορεί να λειτουργεί τόσο ως φορέας διαβούλευσης και υποστήριξης σχεδιασμού, όσο και ως πλαίσιο διαχείρισης και αξιολόγησης των υλοποιούμενων δράσεων. Μέσω τέτοιου μοντέλου συμμετοχικής διακυβέρνησης, διασφαλίζεται η συνέργεια μεταξύ διαφορετικών τομέων, η κοινωνική νομιμοποίηση των παρεμβάσεων και η δυνατότητα εξέλιξης του εγχειρήματος σε σταθερό και αυτοτροφοδοτούμενο πυλώνα τουριστικής ανάπτυξης.

4.4.6 Συνοπτικές Κατευθύνσεις για την Εφαρμογή

Η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ιστιοπλοϊκών διαδρομών με οικοτουριστικό χαρακτήρα στον Κορινθιακό Κόλπο απαιτεί έναν συνδυασμό στρατηγικού σχεδιασμού, τεχνικής προετοιμασίας, κοινωνικής συναίνεσης και

σταδιακής επιχειρησιακής υλοποίησης. Η εμπειρία άλλων περιοχών, αλλά και οι ιδιαιτερότητες του θαλάσσιου και ενδοχώρας τοπίου της Αχαΐας, καθιστούν εφικτή την ανάδυση ενός δικτύου υψηλής προστιθέμενης αξίας, με σεβασμό στο περιβάλλον και τη φέρουσα ικανότητα των περιοχών παρέμβασης.

Οι βασικοί άξονες εφαρμογής διαμορφώνονται ως εξής:

Ανάπτυξη θεματικών ιστιοπλοϊκών διαδρομών. Χάραξη διαδρομών που να συνδέουν παραθαλάσσιους οικισμούς και φυσικά λιμάνια, με ενδιάμεσες στάσεις σε σημεία περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος (π.χ. παραλίες χωρίς οδική πρόσβαση, απομονωμένα ξωκλήσια, νησίδες όπως τα Τριζόνια). Κάθε διαδρομή θα πρέπει να τεκμηριώνεται με γεωγραφικά δεδομένα, χάρτες, πληροφοριακό υλικό και ψηφιακή υποστήριξη.

Ενσωμάτωση των διαδρομών σε πολυθεματικά τουριστικά πακέτα. Η ιστιοπλοΐα λειτουργεί ως αφετηρία ή μεταφορικό μέσο για συνδυασμένες εμπειρίες που περιλαμβάνουν επισκέψεις σε οινοποιεία, συμμετοχή σε τοπικές γιορτές (π.χ. σταφίδας ή κρασιού), πεζοπορικές διαδρομές από την ακτή στην ενδοχώρα, καθώς και γαστρονομικά ή εικαστικά δρώμενα. Η σύνδεση με το αμπελουργικό τοπίο προσδίδει θεματικό βάθος και αφηγηματική συνοχή.

Πρώθηση προγραμμάτων εκμάθησης ιστιοπλοΐας μικρών σκαφών. Σε συνεργασία με τους ιστιοπλοϊκούς ομίλους της περιοχής, μπορούν να αναπτυχθούν προγράμματα για μαθητές, νέους ή οικογένειες, με έμφαση στην ασφάλεια, τον σεβασμό στη θάλασσα και την εξοικείωση με τη ναυτική κουλτούρα. Οι παραλίες της Αιγιαλείας και του Δρεπάνου προσφέρονται για πρακτική εκπαίδευση, λόγω των ευνοϊκών αιολικών συνθηκών και της σταδιακής βάθυνσης.

Δημιουργία χαμηλής όχλησης υποδομών υποστήριξης. Ελαφρές λιμενικές κατασκευές (πλωτές αποβάθρες, αγκυροβόλια), σημεία πληροφόρησης σε χερσαίες θέσεις (π.χ. εντός λιμανιών, παραλίες, πολιτιστικά κέντρα), δυνατότητα παροχής βασικών υπηρεσιών (νερό, ρεύμα, απόρριψη απορριμμάτων) και εφαρμογές γεωχωρικής πλοήγησης. Η υποδομή πρέπει να είναι συμβατή με την αισθητική και οικολογική φυσιογνωμία της περιοχής.

Δημιουργία θεσμικού και διοικητικού πλαισίου υποστήριξης. Ορισμός ενός φορέα ή επιτροπής συντονισμού (με βάση τον Συντονιστικό Τοπικό Φορέα που έχει ήδη προταθεί), ο οποίος θα επιβλέπει τη λειτουργία του δικτύου, την επικαιροποίηση των διαδρομών, τη διαχείριση του περιεχομένου και την τεκμηρίωση της εμπειρίας των χρηστών. Το σχήμα αυτό θα είναι επιφορτισμένο

και με την αναζήτηση χρηματοδοτικών εργαλείων, συνεργασιών και διεθνών πιστοποιήσεων.

Η εφαρμογή των παραπάνω δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκη υψηλό οικονομικό κόστος, αλλά απαιτεί συνέργεια, τεχνική τεκμηρίωση και δέσμευση από τους εμπλεκόμενους. Η ιστιοπλοΐα, όταν ενσωματώνεται σε ένα πλαίσιο τοπικής αφήγησης και πολυθεματικής εμπειρίας, μπορεί να εξελιχθεί σε μοχλό τουριστικής διαφοροποίησης και οικολογικής ευαισθητοποίησης, επαναπροσδιορίζοντας τη σχέση της θάλασσας με την κοινότητα και τον επισκέπτη.

4.4.7 Συμπεράσματα και Τεκμηρίωση

Η ιστιοπλοΐα, ως δραστηριότητα θαλάσσιας αναψυχής, προσφέρει ένα ευρύ φάσμα δυνατοτήτων για την ενίσχυση ενός τουριστικού προτύπου που συνδυάζει περιβαλλοντική βιωσιμότητα, πολιτισμική εμβάθυνση και πολυαισθητηριακή εμπειρία. Στην περίπτωση της βόρειας Αχαιΐας και του Κορινθιακού Κόλπου, η δραστηριότητα αυτή δεν αντιμετωπίζεται απλώς ως αθλητική ή τεχνική δεξιότητα, αλλά ως ένα λειτουργικό μέσο διασύνδεσης της θαλάσσιας και της χερσαίας ενότητας του τοπίου.

Η ύπαρξη ισχυρής φυσικής υποδομής (μορφολογία κόλπου, σταθερά ανεμικά πεδία, εναλλαγές ακτογραμμής), η παρουσία ενεργών ναυαθλητικών φορέων, καθώς και η πολιτισμική και παραγωγική ταυτότητα της ενδοχώρας (με έμφαση στην αμπελουργία και τη σταφιδοκαλλιέργεια), συνιστούν θεμελιώδη πλεονεκτήματα για την οργανωμένη ανάπτυξη ιστιοπλοϊκών οικοτουριστικών διαδρομών.

Τα κύρια συμπεράσματα που προκύπτουν συνοψίζονται ως εξής:

- Η ιστιοπλοΐα εντάσσεται λειτουργικά στο πλαίσιο του οικοτουρισμού, ιδίως όταν συνδέεται με τοπικά αφηγήματα και πολιτισμικά τοπία.
- Η περιοχή του Δρεπάνου, με τη διεθνή της αναγνώριση στον τομέα του windsurfing και του kiteboarding, αποτελεί σημείο αιχμής για την ανάπτυξη αντίστοιχων δράσεων υψηλής εξειδίκευσης.
- Η δυνατότητα σύνδεσης της ιστιοπλοΐας με παραθαλάσσιες στάσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος (όπως τα Τριζόνια) ή με θεματικές διαδρομές ενδοχώρας (αμπελουργικές, γαστρονομικές) ενισχύει τον αφηγηματικό και τουριστικό της χαρακτήρα.
- Η υφιστάμενη δικτύωση φορέων (ΙΟΠ, ΙΟΑ, τοπικοί πολιτιστικοί και τουριστικοί φορείς) δημιουργεί τις βάσεις για μια μονάδα συμμετοχικής

διαχείρισης των ιστιοπλοϊκών διαδρομών με δυνατότητα εξέλιξης σε διατοπικό θεσμό.

Η τεκμηρίωση των παραπάνω βασίζεται:

- Στην επιστημονική βιβλιογραφία και διεθνή παραδείγματα καλών πρακτικών για την ενσωμάτωση της ιστιοπλοΐας στον οικοτουρισμό.
- Στα χωρικά και παραγωγικά δεδομένα της Αχαΐας και των παραλίων του Κορινθιακού, όπως αυτά αποτυπώνονται σε χαρτογραφικές και θεματικές μελέτες.
- Στην καταγεγραμμένη δραστηριότητα των ιστιοπλοϊκών ομίλων, των φορέων πολιτισμού και των αγροτουριστικών επιχειρήσεων της περιοχής.
- Στην εμπειρική αποδοχή της θάλασσας ως στοιχείου εντοπιότητας, πολιτισμικής αφήγησης και εναλλακτικής τουριστικής διαδρομής.

Κατά συνέπεια, η ιστιοπλοΐα δεν συνιστά μια παράλληλη ή δευτερεύουσα προσθήκη στο τουριστικό αφήγημα της Αχαΐας. Αντιθέτως, αποτελεί στρατηγικό πυλώνα ενός πολυκεντρικού, διαλειτουργικού και οικολογικά ευαίσθητου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης, ικανό να συνδέσει τη θάλασσα, την κοινότητα και την εμπειρία του επισκέπτη με βιώσιμο και δημιουργικό τρόπο.

4.5 Τρίαθλο, Δίαθλο και Άλλοι Συνδυασμοί Αθλημάτων Ξηράς και Θάλασσας

4.5.1 Εισαγωγή στη Δραστηριότητα

Τα multisport events, όπως το τρίαθλο και το δίαθλο, αποτελούν από τις πλέον σύνθετες και απαιτητικές μορφές υπαίθριου αθλητισμού, καθώς συνδυάζουν διαδοχικές αθλητικές δραστηριότητες όπως η κολύμβηση, η ποδηλασία και το τρέξιμο. Η εναλλαγή αυτών των δραστηριοτήτων, χωρίς ενδιάμεση διακοπή, προϋποθέτει υψηλό επίπεδο φυσικής κατάστασης, τεχνικής κατάρτισης και ψυχικής ανθεκτικότητας, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα ελκυστικό τουριστικό αφήγημα, εστιασμένο στη δύναμη, την αντοχή και τη βιωματική σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον.

Τα τελευταία χρόνια καταγράφεται διεθνώς αυξημένο ενδιαφέρον για αγώνες και δραστηριότητες συνδυασμού αθλημάτων, τόσο από ελίτ αθλητές όσο και από ερασιτέχνες λάτρεις του αθλητισμού φύσης. Η αυξανόμενη αυτή ζήτηση συνοδεύεται από την ανάγκη για ειδικά σχεδιασμένες διαδρομές, κατάλληλες υποδομές και υψηλό επίπεδο οργανωτικής επάρκειας, ενώ παράλληλα δημιουργεί

νέες ευκαιρίες για περιοχές με πλούσιο φυσικό ανάγλυφο, ακτογραμμές και αγροτικά τοπία.

Η περιοχή της Αχαΐας –και ιδίως ο ημιορεινός και παράκτιος άξονας του Κορινθιακού Κόλπου– διαθέτει εξαιρετικά χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη συνδυαστικών αθλητικών διαδρομών. Η ποικιλομορφία της ενδοχώρας, η ύπαρξη παραλιών κατάλληλων για ανοικτή κολύμβηση, το αγροτικό οδικό δίκτυο που ευνοεί την ποδηλασία, καθώς και οι υφιστάμενες πεζοπορικές και δρομικές διαδρομές, συνθέτουν ένα πολυδιάστατο πεδίο εφαρμογής για multisport διοργανώσεις.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η προοπτική σχεδιασμού τοπικών ή περιφερειακών αγώνων τριάθλου ή διάθλου μικρής ή μέσης απόστασης, οι οποίοι να ενσωματώνουν υφιστάμενες διαδρομές trail running, mountain bike ή παραλιακής κολύμβησης. Με τον τρόπο αυτό προκύπτει μια ολιστική εμπειρία τοπίου και σωματικής δοκιμασίας, η οποία μπορεί να συνδυαστεί με στοιχεία της τοπικής παραγωγής, πολιτισμού και φυσικού πλούτου, προσδίδοντας προστιθέμενη αξία και μετατρέποντας τη διοργάνωση σε πολιτισμικό και τουριστικό γεγονός.

Η παρούσα ενότητα διερευνά τις προοπτικές ανάπτυξης τέτοιων μορφών δραστηριοτήτων στον Κορινθιακό άξονα της Αχαΐας, αναλύοντας τη διεθνή εμπειρία, τα πρότυπα εφαρμογής και τις δυνατότητες αξιοποίησης του φυσικού και ανθρωπογενούς αποθέματος της περιοχής.

4.5.2 Τυπολογία και Διεθνής Εμπειρία

Οι διοργανώσεις τριάθλου, διάθλου και γενικότερα των multisport events αποτελούν μία από τις πιο δυναμικές τάσεις στον χώρο του τουρισμού αθλητικής εμπειρίας, με υψηλή διεθνή προβολή και αυξανόμενη κοινωνική απήχηση. Η τυπολογία τους παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία, επιτρέποντας την προσαρμογή σε τοπικές συνθήκες και επίπεδα δυσκολίας.

Οι βασικές μορφές περιλαμβάνουν:

- **Ολυμπιακό Τριάθλο (Olympic Triathlon):** 1,5 χλμ. κολύμβηση, 40 χλμ. ποδηλασία και 10 χλμ. τρέξιμο.
- **Sprint Triathlon:** μικρότερης έντασης αγώνας, συνήθως 750 μ. κολύμβηση, 20 χλμ. ποδηλασία και 5 χλμ. τρέξιμο.
- **Ironman / Half Ironman:** διοργανώσεις μεγάλης διάρκειας, με εξαιρετικά υψηλές απαιτήσεις, που προσελκύουν αθλητές παγκόσμιας εμβέλειας.

- **Off-road ή Cross Triathlon:** μορφές που περιλαμβάνουν mountain bike και trail running, ιδανικές για ημιορεινά ή ορεινά τοπία.
- **Εναλλακτικοί συνδυασμοί (Duathlon, Aquathlon, SwimRun):** προσαρμοσμένοι στις τοπικές δυνατότητες, π.χ. αποκλεισμός ενός σκέλους ή διαδοχική εναλλαγή στεριάς και θάλασσας.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι οι διοργανώσεις αυτές ενισχύουν σημαντικά την τουριστική ταυτότητα των περιοχών φιλοξενίας, ενισχύοντας τόσο την επισκεψιμότητα όσο και την οικονομική δραστηριότητα. Περιοχές όπως η Μαγιόρκα, η Νίκαια, η Riva del Garda στην Ιταλία ή η Λυών στη Γαλλία έχουν αξιοποιήσει τη γεωμορφολογία τους για να φιλοξενήσουν events υψηλών προδιαγραφών, δημιουργώντας νέες τουριστικές αγορές.

Στην Ελλάδα, αγώνες όπως το **Spetsathlon**, το **Syros Triathlon** και η **σειρά αγώνων XTERRA Greece** επιβεβαιώνουν ότι ο ελληνικός χώρος διαθέτει το φυσικό και πολιτισμικό κεφάλαιο για την ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων. Οι διοργανώσεις αυτές συνδυάζουν αγωνιστική ένταση με εμπειρίες αυθεντικής φιλοξενίας, γαστρονομίας και πολιτιστικής αναφοράς.

Η τυπολογική ευελιξία των multisport events επιτρέπει την υιοθέτησή τους ακόμη και από μικρές κοινότητες ή περιοχές με περιορισμένες υποδομές, αρκεί να υπάρχει κατάλληλη δικτύωση των διαδρομών, διαθεσιμότητα βασικών παροχών και κοινωνική αποδοχή. Σε αυτό το πλαίσιο, η Αχαΐα –και ιδιαίτερα η ζώνη του Κορινθιακού Κόλπου– συγκεντρώνει σημαντικά πλεονεκτήματα για την πιλοτική εφαρμογή multisport διοργανώσεων με ισχυρό τοπικό πρόσημο.

4.5.3 Διεθνείς και Εθνικές Τάσεις και Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Τα multisport events, και ειδικότερα το τρίαθλο και το δίαθλο, έχουν αναδειχθεί διεθνώς σε κομβικά εργαλεία ανάπτυξης τουρισμού υπαίθριας άθλησης. Η Διεθνής Ομοσπονδία Τρίαθλου (World Triathlon) καταγράφει διαρκή αύξηση συμμετοχών τόσο σε αστικά όσο και σε φυσικά περιβάλλοντα, ενώ η εξειδικευμένη κατηγορία του off-road triathlon (Xterra) ενισχύει την τάση για αγώνες σε τοπία χαμηλής τεχνητής παρέμβασης. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν το Ironman στη Χαβάη, τα Xterra events στην Ευρώπη, καθώς και διοργανώσεις σε αλπικά και ηφαιστειογενή πεδία, τα οποία εστιάζουν στην εμπειρία τοπίου, τη βιωματικότητα και την αντοχή.

Οι σύγχρονες προσεγγίσεις δίνουν έμφαση σε αγώνες μικρής ή μέσης απόστασης, εκτός αστικού ιστού, με στόχο την ανάδειξη της φύσης, την προσβασιμότητα σε ευρύτερες ομάδες συμμετεχόντων και τη μείωση του περιβαλλοντικού

αποτυπώματος. Η διεθνοποίηση της εμπειρίας και η ποιοτική διαφοροποίηση του αθλητικού τουρισμού είναι βασικοί στόχοι αυτών των διοργανώσεων.

Στην ελληνική επικράτεια, η τελευταία δεκαετία χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακή άνοδο της δημοφιλίας των multisport εκδηλώσεων. Ενδεικτικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- **Spetses Triathlon:** Με περισσότερους από 1.200 συμμετέχοντες και χιλιάδες θεατές, συνδυάζει αρμονικά παραθαλάσσιο τοπίο και πολιτιστική εμπειρία.
- **Syros Triathlon, Corinth Canal Race:** Αγώνες που ενσωματώνουν το ιδιαίτερο γεωγραφικό και ιστορικό αποτύπωμα των περιοχών.
- **Xterra Greece (Βουλιαγμένη):** Διοργάνωση υψηλής εμβέλειας, με έμφαση στο off-road περιβάλλον, που προσελκύει διεθνείς συμμετοχές.
- **Λίμνη Δόξα, Καϊάφας, Καλαμάτα, Καμένα Βούρλα:** Εναλλακτικοί προορισμοί με επιτυχημένες διοργανώσεις τύπου sprint και middle distance.

Η συμμετοχή σε τέτοιες διοργανώσεις κυμαίνεται συνήθως από **300 έως 1.000 άτομα**, με τους αγώνες διάθλου μικρότερης απόστασης να σημειώνουν **ιδιαίτερη απήχηση σε ερασιτέχνες**, λόγω μειωμένων απαιτήσεων εξοπλισμού, logistics και προπόνησης. Ειδικά επιτυχημένες αποδεικνύονται οι διοργανώσεις που συνδέονται με **τοπικά προϊόντα, πολιτιστικά χαρακτηριστικά ή φυσικά τοπία**, προσδίδοντας στην αθλητική εμπειρία βάθος και μοναδικότητα.

Παράλληλα, αναδεικνύεται έντονα η **προτίμηση σε υβριδικές διαδρομές**: trail running, ποδηλασία gravel ή MTB και ανοικτή θαλάσσια κολύμβηση σε φυσικά περιβάλλοντα, χωρίς την ανάγκη για εκτεταμένες υποδομές. Αυτές οι διοργανώσεις ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αθλητών για βιωματικές εμπειρίες, και ενισχύουν τη σχέση με το τοπίο και την κοινότητα.

Η περιοχή της **Αχαΐας** διαθέτει όλα τα αναγκαία χαρακτηριστικά για να ενσωματώσει τις διεθνείς και εθνικές καλές πρακτικές: έντονη γεωμορφολογική ποικιλία, διακριτό αγροτικό και πολιτισμικό αποτύπωμα, άμεση σύνδεση με τη θάλασσα και ήδη αναγνωρίσιμα σημεία ενδιαφέροντος. Η δυνατότητα ανάπτυξης multisport αγώνων που ενσωματώνουν **αμπελουργικά τοπία, διαδρομές μέσα από σταφιδοκαλλιέργειες και παραθαλάσσια μονοπάτια**, προσδίδει στην περιοχή σαφές συγκριτικό πλεονέκτημα.

Η εφαρμογή τέτοιων πρωτοβουλιών προϋποθέτει συνεργασία με εξειδικευμένους διοργανωτές, θεσμική υποστήριξη και στρατηγικό σχεδιασμό των υποδομών με έμφαση στη βιωσιμότητα και την ασφαλή εμπειρία. Η Αχαΐα μπορεί να αξιοποιήσει τη γνώση από τις εθνικές και διεθνείς εμπειρίες, **ενσωματώνοντας τα multisport events στον σχεδιασμό του τουριστικού της προϊόντος**, με προσανατολισμό στον συμμετοχικό, πολιτισμικά εμπλουτισμένο και περιβαλλοντικά φιλικό τουρισμό.

4.5.4 Τοπικά Πλεονεκτήματα και Ευκαιρίες στον Ημιορεινό Άξονα προς τον Κορινθιακό Κόλπο

Η Αιγιαλεία και τα τμήματα της πατραϊκής ενδοχώρας που εκβάλλουν στον Κορινθιακό Κόλπο συγκροτούν ένα τοπίο μοναδικής γεωμορφολογικής και αγροτικής σύνθεσης, ιδιαίτερα κατάλληλο για την ανάπτυξη multisport διαδρομών και διοργανώσεων. Ο συνδυασμός θαλάσσιων και ημιορεινών ζωνών, με τη διαδοχή παραλιών, αγροτικών πεδίων και λοφωδών όγκων, προσφέρει την αναγκαία εναλλαγή για τη διαμόρφωση σύνθετων αθλητικών διαδρομών με υψηλή αισθητική και λειτουργική αξία.

Η παρουσία παραλιών με ήρεμα νερά, προσβάσιμων σημείων εισόδου και μικρών λιμενικών υποδομών (όπως στον Λόγγο, στο Διακοπτό ή στο Δρέπανο), δημιουργεί ένα ιδανικό πεδίο για αγώνες ανοικτής θαλάσσης κολύμβησης. Παράλληλα, η ύπαρξη μη ασφαλοστρωμένων δρόμων μέσα από αμπελώνες, καλλιέργειες κορινθιακής σταφίδας και χαμηλής όχλησης αγροτικές περιοχές, επιτρέπει τον σχεδιασμό ποδηλατικών και δρομικών διαδρομών που συνδέονται με το τοπικό αγροτικό τοπίο και προβάλλουν τον παραγωγικό χαρακτήρα της περιοχής.

Ο ημιορεινός χαρακτήρας του εσωτερικού άξονα, με φυσικές υψομετρικές διαβαθμίσεις, ενισχύει τη δυνατότητα ανάπτυξης trail running διαδρομών, ενώ οι οπτικές φυγές προς τον Κορινθιακό Κόλπο καθιστούν τη διαδρομή όχι μόνο απαιτητική αλλά και αισθητικά ελκυστική. Ενδεικτικά, οι περιοχές των Σελιανιτικών, της Ροδιάς και του Αιγίου μπορούν να λειτουργήσουν ως κόμβοι σύνδεσης μεταξύ παράκτιων και ενδοχωρίων τοπίων, εξυπηρετώντας το σχεδιασμό κυκλικών ή γραμμικών διαδρομών με υβριδικό χαρακτήρα.

Το σημαντικότερο πλεονέκτημα έγκειται στη δυνατότητα σύνδεσης των multisport δραστηριοτήτων με τα τοπικά χαρακτηριστικά και θεματικά στοιχεία: το κρασί, τη σταφίδα, τις πολιτιστικές γιορτές και την αγροτουριστική εμπειρία. Μια τέτοια σύνδεση μετατρέπει τους αγώνες από απλές αθλητικές δοκιμασίες σε γεγονότα βιωματικού τουρισμού, με ισχυρό πολιτισμικό αποτύπωμα και κοινωνική απήχηση.

Η ύπαρξη παραγωγικών δομών, όπως οινοποιεία και επισκέψιμα αγροκτήματα, ενισχύει τη δυνατότητα διαμόρφωσης σταθμών στάσης και θεματικών σημείων κατά μήκος των διαδρομών.

Επιπλέον, η ευκολία πρόσβασης από τον αστικό ιστό της Πάτρας και η δυνατότητα μετακίνησης μέσω του σιδηροδρομικού άξονα Πάτρα–Αίγιο δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την προσέλκυση αθλητών και επισκεπτών τόσο από την εγχώρια όσο και από τη διεθνή σκηνή. Η ύπαρξη καταλυμάτων, μικρών τουριστικών μονάδων και αγροτουριστικών υποδομών συμπληρώνει την εικόνα ενός ώριμου πεδίου εφαρμογής που μπορεί να υποστηρίξει με επάρκεια τη διεξαγωγή διαθλων, τριάθλων και συναφών αθλητικών γεγονότων.

Η γεωμορφολογική διαβάθμιση της Αχαΐας —και ειδικότερα του ημιορεινού άξονα που εκβάλλει στον Κορινθιακό Κόλπο— προσφέρει ένα ιδανικό φυσικό υπόβαθρο για τη χάραξη αγώνων συνδυαστικών αθλημάτων. Η εναλλαγή αμπελοκαλλιιεργειών, παραθαλάσσιων περιοχών και χαμηλών ορεινών όγκων, σε συνδυασμό με την παρουσία παραδοσιακών οικισμών και επαρκούς οδικού δικτύου ήπιου χαρακτήρα, επιτρέπει τον σχεδιασμό διαδρομών που συνδυάζουν:

- **Κολύμβηση** σε ήρεμες παραλίες του Κορινθιακού, όπως στο Δρέπανο, τα Σελιανίτικα ή την Αλυκή.
- **Τρέξιμο** σε μη ασφαλτοστρωμένα αγροτικά δίκτυα, μέσα από σταφιδοκαλλιέργειες και ζώνες αμπελοκαλλιέργειας.
- **Ποδηλασία βουνού ή gravel**, σε διαδρομές φυσιολατρικού χαρακτήρα με συνδέσεις προς σημεία αγροδιατροφικού ενδιαφέροντος.

Οι μικρές αποστάσεις μεταξύ θάλασσας και ενδοχώρας, σε συνδυασμό με το ήπιο κλίμα, καθιστούν την Αιγιαλεία ιδιαίτερα ελκυστική για τη φιλοξενία multisport διοργανώσεων μ

4.5.5 Ενεργοποίηση Τοπικών Φορέων και Συμμετοχική Διαχείριση

Η επιτυχής υλοποίηση και βιώσιμη λειτουργία αγώνων multisport στον ημιορεινό άξονα της Αχαΐας προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των τοπικών φορέων, σε όλα τα στάδια: από τον σχεδιασμό έως την εκτέλεση και τη μακροπρόθεσμη διαχείριση. Η διεθνής εμπειρία υποδεικνύει ότι οι πλέον επιτυχημένες διοργανώσεις αυτού του τύπου εδράζονται σε μοντέλα συνεργασίας μεταξύ Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αθλητικών συλλόγων, επαγγελματικών ενώσεων, εθελοντικών ομάδων και πολιτιστικών πρωτοβουλιών.

Στην περιοχή της Αχαΐας υπάρχει ήδη ένα πλούσιο πλέγμα τέτοιων φορέων, με εμπειρία σε τοπικές διοργανώσεις, υποστήριξη πολιτιστικών δράσεων και δικτύωση με παραγωγικούς και τουριστικούς κλάδους. Οι ποδηλατικοί και δρομικοί σύλλογοι της Πάτρας και του Αιγίου, οι ναυτικοί όμιλοι και οι σύλλογοι αθλημάτων ανοιχτής θαλάσσης, καθώς και οι τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι που οργανώνουν γιορτές και δράσεις γύρω από τη σταφίδα και το κρασί, μπορούν να λειτουργήσουν ως πυρήνες εμπειρίας και συμμετοχικότητας.

Η δημιουργία ενός πολυμερούς σχήματος τοπικής διακυβέρνησης, με τη μορφή συντονιστικής επιτροπής ή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας, θα προσέφερε θεσμική σταθερότητα, οργάνωση αρμοδιοτήτων και προσβασιμότητα σε χρηματοδοτικά εργαλεία. Το σχήμα αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει:

- Εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι Αιγιαλείας και Πατρέων).
- Αθλητικούς και ποδηλατικούς συλλόγους με εμπειρία στη διοργάνωση αγώνων.
- Τουριστικές επιχειρήσεις, καταλύματα και επαγγελματίες της τοπικής εστίασης.
- Συνεταιρισμούς παραγωγών και οινοποιών.
- Περιβαλλοντικές και εθελοντικές ομάδες.
- Πανεπιστημιακούς και ειδικούς στον αθλητισμό, τον τουρισμό και το περιβάλλον.

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ουσιαστική εμπλοκή των αγροτικών και πολιτιστικών συλλογικοτήτων της υπαίθρου. Η ένταξη των τοπικών κοινοτήτων στη διαδικασία σχεδιασμού και φιλοξενίας των αγώνων ενισχύει το αίσθημα ιδιοκτησίας και εξασφαλίζει την κοινωνική αποδοχή του εγχειρήματος. Η εμπειρία του επισκέπτη-αθλητή ενισχύεται ουσιαστικά όταν συνοδεύεται από φιλοξενία με τοπικό χαρακτήρα, γαστρονομική εμπειρία και αλληλεπίδραση με τον πολιτισμό της περιοχής.

Η συμμετοχική διαχείριση δεν αφορά μόνο την εκτέλεση της διοργάνωσης, αλλά και την προετοιμασία της διαδρομής, τη συντήρηση των υποδομών, την προβολή και την ενσωμάτωσή της σε μακροπρόθεσμα τουριστικά προγράμματα. Η θεσμοθέτηση της δράσης εντός ετήσιου κύκλου τοπικών εκδηλώσεων (π.χ. σε συνέργεια με τις Γιορτές Σταφίδας ή Οίνου) ενισχύει τη βιωσιμότητα και δημιουργεί επαναληψιμότητα, απαραίτητο στοιχείο για την εδραίωση ενός νέου θεσμού.

Τέλος, η σύνδεση με πανεπιστημιακά ιδρύματα ή δομές έρευνας και καινοτομίας μπορεί να προσδώσει επιστημονική τεκμηρίωση και αξιοπιστία στο εγχείρημα, τόσο σε επίπεδο τεχνικού σχεδιασμού των διαδρομών όσο και στη μελέτη των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων της διοργάνωσης.

Η συμμετοχική προσέγγιση και η ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας δεν αποτελούν μόνο λειτουργικές προϋποθέσεις· αποτελούν συστατικά της πολιτισμικής ταυτότητας ενός επιτυχημένου multisport γεγονότος, μετατρέποντας την απλή άθληση σε συλλογικό γεγονός, με ρίζες στον τόπο και προοπτική στον χρόνο.

4.5.6 Συνοπτικές Κατευθύνσεις για την Εφαρμογή

Η ανάλυση των παραμέτρων που συνθέτουν το πεδίο εφαρμογής των multisport αγώνων στην περιοχή της Αχαΐας καταδεικνύει ότι η διοργάνωση ενός γεγονότος συνδυασμένων αθλημάτων μπορεί να αποτελέσει ένα καινοτόμο, βιώσιμο και κοινωνικά αποδεκτό μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης. Η επιλογή μορφών μικρής ή μέσης κλίμακας, με προτίμηση σε δίαθλα που συνδυάζουν κολύμβηση ανοιχτής θαλάσσης και τρέξιμο σε μη ασφαλοστρωμένο πεδίο, προκρίνεται ως η πλέον ενδεδειγμένη στρατηγική προσέγγιση για την περιοχή μελέτης.

Η χάραξη διαδρομών εντός φυσικών και αγροτικών τοπίων – και ιδίως μέσα από ζώνες αμπελοργίας και καλλιέργειας κορινθιακής σταφίδας – διασφαλίζει τη σύνδεση της αθλητικής εμπειρίας με την τοπική παραγωγή και το πολιτισμικό αποτύπωμα της περιοχής. Ταυτόχρονα, η ένταξη της κολύμβησης σε προστατευμένες παραλίες του Κορινθιακού Κόλπου, όπως στο Δρέπανο, στα Σελιανίτικα ή στην Αλυκή, επιτρέπει την ασφάλεια των συμμετεχόντων χωρίς την ανάγκη μεγάλης κλίμακας υποδομών ή τεχνικών παρεμβάσεων.

Κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας συνιστά η αποφυγή αστικών διαδρομών και σημείων με αυξημένη κυκλοφορία, με στόχο τη διατήρηση του ήπιου και φυσιολατρικού χαρακτήρα του γεγονότος. Η ενσωμάτωση πολιτισμικών, παραγωγικών ή περιηγητικών στάσεων εντός των διαδρομών προσδίδει προστιθέμενη αξία στην εμπειρία και ενισχύει τη συμμετοχή τόσο των επισκεπτών όσο και των τοπικών φορέων.

Η σταδιακή θεσμοθέτηση της δράσης ως επαναλαμβανόμενου γεγονότος με σταθερή ταυτότητα, συνδεδεμένου με το ετήσιο τουριστικό ημερολόγιο της Αχαΐας, μπορεί να αποτελέσει πυλώνα για την ανάπτυξη ενός νέου είδους θεματικού τουρισμού, με πολυεπίπεδη απήχηση. Προϋπόθεση για την επιτυχία της εφαρμογής συνιστά η σύμπραξη τοπικών φορέων, η κατάλληλη τεχνική

προετοιμασία και η ενσωμάτωση των διαδρομών στον στρατηγικό σχεδιασμό του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Εν κατακλείδι, η περιοχή μελέτης προσφέρει το ιδανικό υπόβαθρο για την πιλοτική εφαρμογή ενός πρότυπου multisport γεγονότος. Η μορφολογική ποικιλία, η παραγωγική ταυτότητα, η ήπια τουριστική της ανάπτυξη και η πολιτισμική συνοχή συνθέτουν ένα πεδίο που όχι μόνο επιτρέπει, αλλά και ευνοεί την ανάδειξη ενός νέου μοντέλου αγώνων που δεν θα περιορίζονται στο αθλητικό σκέλος, αλλά θα ενσωματώνουν τοπικά αφηγήματα, κοινωνική συμμετοχή και βιώσιμη τουριστική προοπτική. Το γεγονός αυτό –που θα αναπτυχθεί και θα εξειδικευτεί στο επόμενο κεφάλαιο– συγκροτεί τον πυρήνα μιας στρατηγικής παρέμβασης με προοπτική θεσμικής ενσωμάτωσης και διατοπικής απήχησης.

4.5.7 Συμπεράσματα και Τεκμηρίωση

Η διερεύνηση των συνδυασμένων αθλημάτων ξηράς και θάλασσας στην περιοχή της Αχαΐας – με έμφαση στον ημιορεινό άξονα και τις παράκτιες ζώνες του Κορινθιακού Κόλπου – επιβεβαιώνει την ύπαρξη ισχυρού πεδίου εφαρμογής για την ανάπτυξη multisport διοργανώσεων. Η εναλλαγή τοπίου, η εγγύτητα παραλίας και ενδοχώρας, η αγροτική ταυτότητα και η πολιτισμική συνοχή συγκροτούν το απαραίτητο υπόβαθρο για τη δημιουργία ενός αθλητικού γεγονότος με περιβαλλοντικό, κοινωνικό και τουριστικό πρόσημο.

Η ανάλυση των διεθνών και εθνικών τάσεων καταδεικνύει ότι οι πλέον επιτυχημένες διοργανώσεις δεν περιορίζονται σε αγώνες υψηλού ανταγωνισμού, αλλά διακρίνονται για την ένταξή τους στο τοπικό περιβάλλον και τη συνδυασμένη ανάδειξη φυσικών και πολιτισμικών πόρων. Ιδίως οι μορφές διάθλου και μικρής απόστασης τριάθλου καταγράφουν αυξητική συμμετοχή, καθώς προσελκύουν τόσο αθλητές υψηλού επιπέδου όσο και ερασιτέχνες, επιτρέποντας ευρύτερη κοινωνική απεύθυνση και χαμηλότερες απαιτήσεις σε πόρους και υποδομές.

Η επιλογή μη ασφαλτοστρωμένων διαδρομών, η ενσωμάτωση του αμπελοουργικού και σταφιδοπαραγωγικού τοπίου και η χρήση φυσικά προστατευμένων σημείων για την κολύμβηση συνιστούν βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν το υπό εξέταση μοντέλο από τις καθιερωμένες μορφές αστικού τριάθλου. Επιπλέον, η πολιτισμική και παραγωγική διάσταση ενισχύει τη δυνατότητα μετατροπής του αγώνα σε ένα γεγονός με αφηγηματική συνοχή και εμπειρική εμβάθυνση.

Η προτεινόμενη προσέγγιση, που θα εξειδικευτεί περαιτέρω στο επόμενο κεφάλαιο, δεν προκρίνει ένα αθλητικό γεγονός ως αυτοσκοπό, αλλά ως στρατηγικό εργαλείο ανάδειξης του τοπίου, ενεργοποίησης της τοπικής κοινωνίας και

ενίσχυσης της θεματικής τουριστικής ταυτότητας της περιοχής. Η ορθολογική επιλογή μορφής, κλίμακας και ταυτότητας της διοργάνωσης, βασισμένη σε τεκμηριωμένα πρότυπα καλών πρακτικών, παρέχει τις συνθήκες για την ανάπτυξη ενός γεγονότος που μπορεί να αποτελέσει πρότυπο εθνικής και διατοπικής εμβέλειας.

Η τεκμηρίωση των ανωτέρω βασίζεται:

- Στην ποιοτική και ποσοτική καταγραφή διοργανώσεων multisport στην Ελλάδα (Spetses, Syros, Xterra Greece κ.ά.), με τεκμηριωμένες συμμετοχές από 300 έως 1.200 άτομα ανά διοργάνωση.
- Στη μελέτη διεθνών τάσεων, όπως αυτές εκφράζονται μέσω της World Triathlon, των αγώνων Xterra και του ευρωπαϊκού δικτύου off-road multisport.
- Στην αξιολόγηση των φυσικών, πολιτισμικών και λειτουργικών χαρακτηριστικών της περιοχής μελέτης, όπως καταγράφηκαν σε προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας εμπειρογνωμοσύνης.
- Στη στρατηγική στόχευση για ήπιες παρεμβάσεις, με έμφαση στην τοπική ταυτότητα και στην αναγνωρισιμότητα της διοργάνωσης ως μέσου ερμηνείας του τοπίου.

Η σύγκλιση των ανωτέρω παραμέτρων καθιστά την πρόταση ενός πρότυπου multisport γεγονότος – το οποίο θα αναλυθεί στο Κεφάλαιο 5 – όχι μόνο ρεαλιστική, αλλά και στρατηγικά απαραίτητη για την ανάδειξη της περιοχής στον σύγχρονο χάρτη του βιωματικού τουρισμού.

4.6 Λοιπά Αθλήματα Φύσης: Αναρρίχηση, Canyoning, Παραπέντε, SUP, Καταδύσεις, Φωτογραφία Φύσης

4.6.1 Αναρρίχηση & Via Ferrata

Η αναρρίχηση αποτελεί μία από τις πλέον χαρακτηριστικές μορφές υπαίθριου αθλητισμού που συνδυάζει σωματική άσκηση, τεχνική δεξιότητα, ψυχική ενδυνάμωση και στενή επαφή με το φυσικό τοπίο. Στο πλαίσιο του οικοτουρισμού και του τουρισμού περιπέτειας, η δραστηριότητα έχει αναδειχθεί σε σημαντικό πόλο έλξης για επισκέπτες υψηλής παραμονής και αυξημένης οικολογικής συνείδησης, καθώς πραγματοποιείται σε φυσικά πεδία με ελάχιστες απαιτήσεις τεχνητής παρέμβασης. Εντός της ευρύτερης κατηγορίας της αναρρίχησης περιλαμβάνονται ποικίλες μορφές, με κυριότερες την αθλητική αναρρίχηση (sport climbing), την αναρρίχηση βράχου (trad climbing), την αναρρίχηση σε τεχνητές

επιφάνειες και, τα τελευταία χρόνια, τις διαδρομές τύπου *via ferrata*, οι οποίες προσφέρουν έναν ενδιάμεσο τύπο αναρριχητικής εμπειρίας, με έμφαση στην ασφάλεια και την καθοδηγούμενη κίνηση κατά μήκος σταθεροποιημένων διαδρομών.

Σε διεθνές επίπεδο, η αναρρίχηση έχει γνωρίσει θεαματική εξάπλωση ως τουριστική δραστηριότητα, με χαρακτηριστικά παραδείγματα όπως το Kalymnos Climbing Festival, το βραχώδες πεδίο του Chamonix στη Γαλλία ή το El Chorro στην Ισπανία. Οι τοποθεσίες αυτές έχουν καταστεί πόλοι έλξης για κοινότητες αναρριχητών από όλο τον κόσμο, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην τουριστική και τοπική ανάπτυξη. Οι σύγχρονες τάσεις δείχνουν στροφή προς πεδία μικρής ή μέσης δυσκολίας, με καλή προσβασιμότητα, τεκμηριωμένες διαδρομές και δυνατότητα ενσωμάτωσης της εμπειρίας σε θεματικά τουριστικά πακέτα (π.χ. γαστρονομία, πολιτισμός, φύση). Ειδικά οι *via ferrata*, διαδρομές με σταθερά σημεία ασφάλισης και συχνά μεταλλικά βοηθήματα (σκάλες, γέφυρες, σύρματα), γνωρίζουν ιδιαίτερη ανάπτυξη στην Ιταλία, την Ελβετία, την Αυστρία και την Ισπανία, καθώς προσελκύουν επισκέπτες χωρίς προηγούμενη αναρριχητική εμπειρία, εφόσον συνοδεύονται από κατάλληλη καθοδήγηση.

Στην Ελλάδα, αν και η αναρρίχηση έχει περιορισμένη διάδοση σε σχέση με άλλες μορφές τουρισμού φύσης, παρατηρείται σταθερά αυξανόμενο ενδιαφέρον τόσο από Έλληνες όσο και από διεθνείς επισκέπτες. Περιοχές όπως η Κάλυμνος, τα Μετέωρα, η Βαράσοβα, το Λεωνίδιο και ο Υψωμένος Πύργος (Άρνα) συγκροτούν ενεργές κοινότητες αναρριχητών, ενώ διαμορφώνονται σταδιακά νέες τοποθεσίες, με υποδομές βασικού επιπέδου, τεκμηρίωση διαδρομών και σύνδεση με τις τοπικές κοινωνίες. Παράλληλα, σύλλογοι και φορείς υπαίθριων δραστηριοτήτων, όπως ο Ε.Ο.Σ. ή ιδιωτικά γραφεία εναλλακτικού τουρισμού, οργανώνουν επισκέψεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και αγώνες, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός οικοσυστήματος γύρω από την αναρρίχηση ως τουριστικό και κοινωνικό αγαθό.

Η περιοχή της Αχαΐας, και ειδικότερα ο ημιορεινός άξονας που εκτείνεται από την Αιγιαλεία έως τις παρυφές του Παναχαϊκού, παρουσιάζει αξιόλογο δυναμικό για την ανάπτυξη οργανωμένων αναρριχητικών διαδρομών. Βραχώδεις σχηματισμοί σε σημεία με θέα προς τον Κορινθιακό Κόλπο, φυσικά πρηνή με κατάλληλη κλίση και προσανατολισμό, αλλά και υφιστάμενες προσβάσεις μέσω αγροτικών δρόμων, προσφέρουν τα βασικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την αξιολόγηση και σταδιακή ανάπτυξη πεδίων αναρρίχησης. Επιπλέον, η σύνδεση των σημείων αυτών με το οινικό τοπίο της περιοχής –μέσω της οπτικής σύνδεσης με αμπελώνες ή της γειτνίασης με τοπικές αγροτουριστικές δομές– δημιουργεί ένα πεδίο

πολλαπλής ανάγνωσης και εμπειρίας του τοπίου. Ενδεικτικές περιοχές που θα μπορούσαν να διερευνηθούν για τη δημιουργία αναρριχητικών ή *via ferrata* διαδρομών περιλαμβάνουν τις βραχώδεις εξάρσεις κοντά στην Ζήρια, την ανατολική πλευρά του Παναχαϊκού και τις χαράδρες της Αιγιαλείας.

Η επιτυχής εφαρμογή τέτοιων παρεμβάσεων προϋποθέτει τη συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς, όπως ορειβατικούς και αναρριχητικούς συλλόγους (Ε.Ο.Σ. Πάτρας, Ε.Ο.Σ. Αιγίου), πιστοποιημένους οδηγούς βουνού, γεωλόγους και ειδικούς στον σχεδιασμό αναρριχητικών διαδρομών. Η τεχνική ασφάλεια, η τεκμηρίωση των διαδρομών, η διαχείριση της φθοράς και η περιβαλλοντική αποκατάσταση όπου απαιτείται, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη της δραστηριότητας. Επίσης, απαιτείται συνεργασία με τους ΟΤΑ και τις τοπικές επιχειρήσεις για την παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών (μεταφορά, διαμονή, εστίαση, προβολή).

Για την εφαρμογή των παραπάνω προτείνεται η υλοποίηση πιλοτικών διαδρομών αναρρίχησης και *via ferrata*, σε σημεία επιλεγμένα με βάση τη φυσική τους καταλληλότητα, την ασφάλεια, την εγγύτητα σε τουριστικά ρεύματα και τη δυνατότητα σύνδεσης με άλλες μορφές δραστηριότητας (πεζοπορία, γαστρονομία, φωτογραφία φύσης). Η αρχική φάση θα μπορούσε να περιλαμβάνει:

- χαρτογράφηση των βραχωδών σχηματισμών της περιοχής,
- τεχνική αξιολόγηση της αναρριχητικής δυναμικής κάθε θέσης,
- κατασκευή βασικών υποδομών (π.χ. σημεία ασφάλισης),
- σχεδιασμό ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού,
- δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας πληροφόρησης και προβολής.

Η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας βασίζεται στη συγκλίνουσα διεθνή εμπειρία, τη γεωμορφολογική και πολιτισμική φυσιογνωμία της περιοχής, την αναδυόμενη κοινότητα αθλητών φύσης και την ύπαρξη σχετικής υποδομής ή δυνατοτήτων ανάπτυξης. Οι διαδρομές αναρρίχησης και *via ferrata* δεν αποτελούν μόνο μέσο άθλησης ή περιπέτειας· συνιστούν ένα εργαλείο ερμηνείας του τοπίου, ενεργοποίησης της τοπικής κοινωνίας και ένταξης της φυσικής αναψυχής στο ευρύτερο πλαίσιο βιώσιμης και θεματικής τουριστικής ανάπτυξης της Αχαΐας.

4.6.2 Κατάβαση Φαραγγιών (Canyoning)

Η κατάβαση φαλαγγιών, διεθνώς γνωστή ως *canyoning*, συνιστά μία από τις πλέον πολυσύνθετες και βιωματικές μορφές υπαίθριας δραστηριότητας, καθώς

συνδυάζει πεζοπορία, αναρρίχηση, κολύμβηση, ραπέλ και τεχνικές κατάβασης σε ένα ενιαίο πεδίο δράσης. Η κίνηση μέσα σε χαράδρες και φαράγγια επιβάλλει τη συνεχή αλληλεπίδραση με το τοπίο, τη διαχείριση φυσικών εμποδίων και την αίσθηση εγκιβωτισμού στο περιβάλλον, καθιστώντας τη δραστηριότητα ιδιαίτερα έντονη από αισθητικής, φυσικής και ψυχολογικής πλευράς.

Το canyoning εντάσσεται στις λεγόμενες περιπετειώδεις δραστηριότητες (*adventure sports*) με σταθερά αυξανόμενη ζήτηση σε παγκόσμιο επίπεδο, ιδίως μεταξύ επισκεπτών που αναζητούν υψηλού επιπέδου εμπειρίες φύσης, χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων μέσων και με έμφαση στη φυσική πρόκληση. Σε χώρες όπως η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Σλοβενία, έχει αναπτυχθεί ένα ώριμο δίκτυο διαδρομών canyoning, με διαβαθμισμένη δυσκολία, τεχνικές υποδομές και θεσμική πιστοποίηση. Παράλληλα, οργανωμένοι πάροχοι τουρισμού φύσης προσφέρουν τη δραστηριότητα εντός συνδυασμένων πακέτων εμπειρίας, συνδέοντας την κατάβαση με παρατήρηση τοπίου, γευσιγνωσία, φωτογράφιση ή και ερμηνεία της γεωλογικής ιστορίας της περιοχής.

Στην ελληνική επικράτεια, το canyoning παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια έντονη ανάπτυξη, με σημαντικό αριθμό φαραγγίων να έχουν ήδη καταγραφεί και ενταχθεί σε θεματικές διαδρομές. Περιοχές όπως το φαράγγι του Βίκου, τα Τζουμέρκα, η Κρήτη, η Οίτη και ο Πάρνωνας λειτουργούν ως πεδία εκπαίδευσης και εφαρμογής, φιλοξενώντας επισκέπτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Σταδιακά, η δραστηριότητα συνδέεται με τοπικές δομές, προσφέροντας προστιθέμενη αξία στον τουρισμό μικρής κλίμακας και ενισχύοντας τη διαφοροποίηση του προϊόντος σε περιοχές που επιθυμούν να αποφύγουν τον μαζικό τουρισμό.

Η Αχαΐα –και ιδιαίτερα η περιοχή της Αιγιαλείας και της ευρύτερης πατραϊκής ενδοχώρας– διαθέτει σημαντικό υδατογραφικό και γεωμορφολογικό υπόβαθρο, με φαράγγια που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Ήδη, στο πλαίσιο της εμπειρογνωμοσύνης καταγραφής πεζοπορικών διαδρομών στην Αχαΐα, έχουν εντοπιστεί και τεκμηριωθεί φαράγγια όπως:

- **Το Φαράγγι του Ξελινούντα:** Στα βόρεια της Αιγιαλείας, με χαρακτηριστικά απότομα πρανή, διαδοχικά επίπεδα και υδρομορφικά στοιχεία εποχιακής ροής. Το φαράγγι ενδείκνυται για ήπια μορφή canyoning, με δυνατότητα συνδυασμού με παραποτάμια πεζοπορία.
- **Το Φαράγγι της Φτέρης:** Στα ανατολικά του Παναχαϊκού όρους, με στενά περάσματα, βραχώδεις σχηματισμούς και έντονη εποχική ροή. Παρουσιάζει μεγάλο γεωμορφολογικό ενδιαφέρον και δυνατότητα για διαδρομές μέσης τεχνικής δυσκολίας.

- **Το Φαράγγι της Βουνιχώρας** (ή «Ρέμα της Μαυρολίμνης»): Εντοπίζεται δυτικά του Αιγίου, σε περιοχή με έντονη βλάστηση, βραχώδεις καταπτώσεις και χαμηλής κλίμακας ραπέλ.
- **Το Ρέμα Χαράδρου (ή Βερσοβάς)**: Κοντά στα διοικητικά όρια Πάτρας–Αιγιαλείας, με ιδιαίτερο γεωλογικό ενδιαφέρον και δυνατότητα διασύνδεσης με υφιστάμενα πεζοπορικά δίκτυα.

Τα παραπάνω φαράγγια προσφέρουν διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας και αισθητικής εμπειρίας, καθιστώντας δυνατή την ανάπτυξη βαθμιαίας πολιτικής ανάδειξης, με διαδρομές για αρχάριους, μέσου επιπέδου ή και προχωρημένους συμμετέχοντες.

Η αξιοποίηση των φαραγγίων της περιοχής μπορεί να συνδεθεί θεματικά με το τοπικό αγροτικό τοπίο και τις πολιτισμικές διαδρομές. Πολλές από τις χαράδρες διασχίζουν περιοχές αμπελουργικής καλλιέργειας ή βρίσκονται σε εγγύτητα με αγροτικά μονοπάτια, γεγονός που επιτρέπει τη δημιουργία συνδυασμένων διαδρομών canyoning και οικοτουριστικής εμπειρίας, με στάσεις σε αγροκτήματα, οινοποιεία ή χώρους πολιτιστικής σημασίας.

Η επιτυχής εφαρμογή της δραστηριότητας προϋποθέτει συνεργασία με εξειδικευμένους επαγγελματίες canyoning (πιστοποιημένους οδηγούς), γεωλόγους, περιβαλλοντολόγους και ομάδες διάσωσης. Οι προδιαγραφές ασφαλείας, η εκπαίδευση του προσωπικού, η ύπαρξη βασικών τεχνικών υποδομών (π.χ. αγκυρώσεις, σχοινιά, πινακίδες κινδύνου), καθώς και η ενημέρωση των συμμετεχόντων, αποτελούν κρίσιμες παραμέτρους. Επιπλέον, απαιτείται η θεσμική ενσωμάτωση της δραστηριότητας σε σχέδια χρήσεων γης, διαχείρισης φυσικού πλούτου και σχεδιασμού ήπιας τουριστικής ανάπτυξης.

Στις κατευθύνσεις για την εφαρμογή, προτείνεται:

- Η εκπόνηση τεχνικής μελέτης αξιολόγησης των φαραγγίων της Αχαΐας για σκοπούς canyoning, με κριτήρια φυσικής προσβασιμότητας, γεωλογικής σταθερότητας και δυνατότητας διασύνδεσης με άλλες μορφές δραστηριοτήτων.
- Η δημιουργία ενός πρότυπου φαραγγιού με όλες τις προδιαγραφές ασφαλείας και πιλοτική λειτουργία του, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς και παρόχους.

- Η ένταξη της δράσης σε ετήσιες διοργανώσεις (π.χ. φεστιβάλ εναλλακτικού τουρισμού), σε συνδυασμό με περιηγητικές ή γαστρονομικές δραστηριότητες.
- Η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε συνεργασία με σχολεία, ΚΠΕ, ή τουριστικές σχολές, για την ενίσχυση της τοπικής εξοικείωσης με την έννοια του canyoning.

Η τεκμηρίωση της αναγκαιότητας και της σκοπιμότητας ανάπτυξης της κατάβασης φαραγγιών βασίζεται τόσο στα φυσικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής όσο και στη σταδιακή άνοδο της δραστηριότητας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ένταξη του canyoning στο τοπικό τουριστικό προϊόν μπορεί να αποτελέσει όχι μόνο προστιθέμενη αξία αλλά και στρατηγικό πλεονέκτημα διαφοροποίησης, ιδίως αν συνδεθεί με άλλες ήπιες μορφές δραστηριότητας και ενταχθεί σε θεματικές διαδρομές, όπως «από τον αμπελώνα στο φαράγγι» ή «καταρράκτες και κρασί».

4.6.3 Παραπέντε (Paragliding)

Το παραπέντε (paragliding) συνιστά μια από τις πλέον θεαματικές και δημοφιλείς μορφές αεραθλητισμού και υπαίθριας αναψυχής, που συνδυάζει την εμπειρία της ελεύθερης πτήσης με την άμεση επαφή με το τοπίο. Πρόκειται για μη μηχανοκίνητη δραστηριότητα, η οποία βασίζεται στη χρήση ελαφρού και αναδιπλούμενου αλεξιπτώτου πτέρυγας, το οποίο επιτρέπει την πτήση μέσω φυσικής ανόδου (θερμικών ρευμάτων) και αξιοποίησης του αναγλύφου του εδάφους. Η απογείωση πραγματοποιείται από υψίπεδα ή κατάλληλα διαμορφωμένα σημεία, ενώ η προσγείωση επιτυγχάνεται με ακρίβεια σε ανοιχτά και ήπιας κλίσης πεδία.

Η δραστηριότητα του παραπέντε έχει εδραιωθεί διεθνώς ως εργαλείο τουρισμού περιπέτειας και αεραθλητικού τουρισμού, με αυξανόμενη δυναμική εντός Ευρώπης και παγκοσμίως. Χώρες όπως η Γαλλία, η Ελβετία, η Τουρκία και η Νέα Ζηλανδία έχουν αναδείξει περιοχές με ιδιαίτερο αναγλυφικό πλεονέκτημα σε διεθνείς προορισμούς paragliding, διοργανώνοντας αγώνες, φεστιβάλ και εκδηλώσεις που προσελκύουν επαγγελματίες αθλητές, ερασιτέχνες και επισκέπτες με περιηγητικό ενδιαφέρον. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται πλέον στον συνδυασμό πτήσης με ερμηνεία τοπίου, φωτογραφική καταγραφή, και σύνδεση με αγροτικά ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Η ελληνική επικράτεια, λόγω της γεωμορφολογικής της ποικιλομορφίας, προσφέρει ευρύ φάσμα κατάλληλων τοποθεσιών για παραπέντε, με έντονη ανάπτυξη του αθλήματος τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Η Αχαΐα, και ειδικότερα η περιοχή που ορίζεται από την Αιγιαλεία και τα ορεινά της Πάτρας, κατέχει

διακεκριμένη θέση στον εθνικό αεραθλητικό χάρτη. Οι περιοχές του Όμπλου (στην Πάτρα), της Τράπεζας (κοντά στο Δερβένι) και η ευρύτερη ζώνη του Χελμού έχουν χρησιμοποιηθεί επανειλημμένα ως σημεία απογείωσης σε επίσημες διοργανώσεις, ενώ έχουν φιλοξενήσει και διεθνείς αγώνες αλεξίπτωτου πλαγιάς, όπως ο Διεθνής Αγώνας Παραπέντε Αχαΐας και το Hellenic Paragliding Open.

Η δυναμική αυτή αποδεικνύει ότι η περιοχή διαθέτει τα φυσικά, αθλητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά για τη διαμόρφωση θεματικών διαδρομών και την ένταξη του παραπέντε στο οικοτουριστικό της αφήγημα. Οι περιοχές απογείωσης προσφέρουν άμεση θέα προς τις εκτεταμένες αμπελοκαλλιέργειες της Αιγιαλείας, τη ζώνη της σταφιδοπαραγωγής, και τον Κορινθιακό Κόλπο, καθιστώντας τη δραστηριότητα μοναδικό μέσο οπτικής εμπειρίας του αγροτικού και παράκτιου τοπίου.

Η τυπολογία του αθλήματος περιλαμβάνει τόσο ατομικές πτήσεις όσο και πτήσεις διπλού ελέγχου (tandem), όπου ο επισκέπτης συνοδεύεται από έμπειρο πιλότο. Η τελευταία κατηγορία είναι ιδιαιτέρως προσφιλής σε τουριστικό κοινό, καθώς δεν απαιτεί ειδική εκπαίδευση και επιτρέπει την εμπειρία της πτήσης σε ασφαλές περιβάλλον. Επιπλέον, το παραπέντε συχνά συνδυάζεται με άλλες υπαίθριες δραστηριότητες —όπως πεζοπορία, φωτογραφία φύσης ή αγροτουριστικές επισκέψεις— ενισχύοντας τη δυνατότητα δημιουργίας σύνθετων τουριστικών πακέτων.

Στο επίπεδο της τοπικής εφαρμογής, υπάρχουν σημαντικά πλεονεκτήματα που μπορούν να αξιοποιηθούν:

- **Φυσικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά:** Οι ημιορεινές απολήξεις που περιβάλλουν την Αιγιαλεία προσφέρουν πλεονεκτήματα υψομετρικής διαφοράς και ασφαλείς διαδρομές καθόδου, σε συνδυασμό με σταθερά ανοδικά θερμικά ρεύματα.
- **Τοπία υψηλής αισθητικής και πολιτισμικής αξίας:** Οι εναέριες διαδρομές διασχίζουν τομείς με αμπέλια, σταφιδοκαλλιέργειες, πέτρινους αγροτικούς οικισμούς και διακλαδώσεις παραδοσιακών μονοπατιών.
- **Προσβασιμότητα και υποδομές:** Οι θέσεις απογείωσης (π.χ. Όμπλος, Τράπεζα) βρίσκονται σε αποστάσεις μικρότερες των 20–30 λεπτών από σημεία διαμονής, εστίασης και πολιτιστικών σημείων ενδιαφέροντος.
- **Ήπιο κλίμα και πολυμορφία εμπειρίας:** Η περιοχή επιτρέπει πτήσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με ποικιλία σε καιρικές συνθήκες και εναλλαγές τοπίου.

Η συμμετοχή τοπικών συλλόγων (π.χ. Αεραθλητικός Σύλλογος Πάτρας) και εμπειρων αθλητών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας, καθώς μπορούν να συμβάλουν στην ασφάλεια, την προβολή και τη διοργάνωση δράσεων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Η συνεργασία με τον Δήμο Πατρέων, τον Δήμο Αιγιαλείας, τις τοπικές τουριστικές επιχειρήσεις και τους πολιτιστικούς φορείς θα ενισχύσει τη βιωσιμότητα της πρότασης και θα προσδώσει θεσμική σταθερότητα.

Για την εφαρμογή της δράσης απαιτείται:

- **Χαρτογράφηση και τεκμηρίωση των κατάλληλων σημείων απογείωσης και προσγείωσης**, με σεβασμό στη φέρουσα ικανότητα του εδάφους, την ιδιοκτησιακή κατάσταση και τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις.
- **Σήμανση, βασικές υποδομές ασφάλειας (π.χ. windsocks, πίνακες πληροφοριών)** και διαμόρφωση των σημείων πρόσβασης.
- **Ψηφιακή προβολή και διασύνδεση με άλλες δραστηριότητες** (π.χ. φωτογραφία τοπίου, γευσιγνωσία, συμμετοχή σε αγροτικές εργασίες), ώστε η εμπειρία να αποκτήσει πολυδιάστατο χαρακτήρα.
- **Διοργάνωση μικρής κλίμακας εκδηλώσεων ή πτητικών συναντήσεων**, με στόχο την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας και τη δημιουργία σταθερού αθλητικού και τουριστικού γεγονότος.

Συνοψίζοντας, το παραπέντε στην Αχαΐα συγκροτεί μια ώριμη και στρατηγικά ελκυστική πρόταση δραστηριότητας αεραθλητικού και οικοτουριστικού χαρακτήρα. Η σύνδεσή του με την οινική και αγροτική ταυτότητα της περιοχής, η υψηλή αισθητική του τοπίου και η ήδη υφιστάμενη εμπειρία από διοργανώσεις το καθιστούν κατάλληλο για ενσωμάτωση σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ήπιου τουρισμού. Με κατάλληλο σχεδιασμό και ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων, μπορεί να αποτελέσει τόσο αυτόνομο προορισμό όσο και μέρος πολυθεματικών διαδρομών που ενισχύουν τη βιωσιμότητα του τοπικού τουριστικού προϊόντος.

Η διεθνής αναγνώριση του παραπέντε ως αεράθλημα από τη FAI (Fédération Aéronautique Internationale), καθώς και η καθιέρωση διοργανώσεων όπως το Paragliding World Cup, έχουν ενισχύσει τη θέση του paragliding ως τουριστικής εμπειρίας σε φυσικά τοπία παγκοσμίως. Στην Ελλάδα, η δραστηριότητα παρουσιάζει σημαντική δυναμική, με τον σημαντικότερο διεθνή αγώνα, το Hellenic Paragliding Open, να έχει φιλοξενηθεί επανειλημμένα στην Αχαΐα, και ειδικότερα σε σημεία όπως ο Όμπλος, η Τράπεζα και η ορεινή ζώνη του Χελμού. Οι συγκεκριμένες τοποθεσίες χρησιμοποιούνται συστηματικά από τη Λέσχη

Αλεξιπτώτου Πλαγιάς Πάτρας, τόσο για προπονήσεις όσο και για τουριστικές πτήσεις διπλού ελέγχου (tandem), καταγράφοντας σταθερή επισκεψιμότητα και θετική εμπειρία χρήσης. Παράλληλα, η Αχαΐα αναγνωρίζεται και από εθνικούς φορείς τουρισμού (Visit Greece, Discover Achaia) ως προορισμός κατάλληλος για paragliding, με έμφαση στη θέα προς τον Κορινθιακό Κόλπο, τις αγροτικές διαδρομές και το ιδιαίτερο πολιτισμικό τοπίο. Η ενσωμάτωση της δραστηριότητας αυτής σε πολυθεματικά τουριστικά πακέτα με αγροτουριστικό ή οικοτουριστικό χαρακτήρα αποτελεί διεθνώς καθιερωμένη πρακτική, επιβεβαιώνοντας τη βιωσιμότητα της πρότασης και την προστιθέμενη αξία της για την τοπική ανάπτυξη.

4.6.4 Καταδύσεις και Εξερεύνηση Βυθού

Οι καταδύσεις και γενικότερα η εξερεύνηση του βυθού συνιστούν μια ιδιαίτερη μορφή τουρισμού φύσης, που βασίζεται στην άμεση επαφή του επισκέπτη με τον θαλάσσιο φυσικό πλούτο και ενσωματώνει στοιχεία περιπέτειας, περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και πολιτιστικής ερμηνείας. Η Αχαΐα, και ειδικότερα η παράκτια ζώνη του Κορινθιακού Κόλπου, αποτελεί περιοχή με εξαιρετικά χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου δραστηριοτήτων σχετικών με την υποθαλάσσια εμπειρία.

Η τυπολογία των δράσεων εξερεύνησης βυθού περιλαμβάνει καταρχάς την αυτόνομη κατάδυση (**scuba diving**), η οποία επιτρέπει την παραμονή του δύτη σε μεγαλύτερα βάθη με τη χρήση εξοπλισμού παροχής αέρα. Συμπεριλαμβάνει επίσης την ελεύθερη κατάδυση (**freediving**), κατά την οποία ο δύτης καταδύεται με αναπνοή, επιδιώκοντας την αρμονική ένταξή του στο φυσικό περιβάλλον. Το **snorkeling**, τέλος, συνιστά μια πιο ήπια μορφή υποβρύχιας δραστηριότητας, επιτρέποντας την επιφανειακή παρατήρηση της θαλάσσιας ζωής, και ενδείκνυται για οικογένειες και εκπαιδευτικές ομάδες.

Σε διεθνές επίπεδο, οι καταδύσεις έχουν εξελιχθεί σε στρατηγικό πυλώνα για τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, ιδίως σε περιοχές που διαθέτουν ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά, ιστορικά ναυάγια ή προστατευμένα θαλάσσια οικοσυστήματα. Χώρες όπως η Ιταλία, η Κροατία και η Ισπανία επενδύουν στη δημιουργία καταδυτικών πάρκων, την ανάδειξη ναυαγίων και τη σύνδεση των καταδυτικών διαδρομών με τοπικές αφηγήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα. Η Ελλάδα έχει ακολουθήσει το παράδειγμα αυτό, με χαρακτηριστικές περιπτώσεις το Ενάλιο Πάρκο Αλοννήσου και τη θεσμοθέτηση επισκέψιμων ναυαγίων σε διάφορες περιφέρειες.

Η περιοχή της Αχαΐας και ειδικά ο Κορινθιακός Κόλπος διαθέτει σημαντικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη δράσεων εξερεύνησης του βυθού. Στην Παναγοπούλα έχουν τεκμηριωθεί σχηματισμοί κοραλλιών, μοναδικοί για την περιοχή, που δημιουργούν ένα σύνθετο υποθαλάσσιο οικοσύστημα. Στη Ροδινή βρίσκεται εύκολα προσβάσιμο ναυάγιο μικρού βάθους, ιδανικό για εκπαιδευτική και εισαγωγική χρήση από σχολές καταδύσεων. Οι φυσικές αυτές ιδιαιτερότητες, σε συνδυασμό με τη σχετικά ήρεμη θάλασσα, την ευκολία πρόσβασης από τον ηπειρωτικό ιστό και την παρουσία πολιτισμικού αποθέματος, καθιστούν την περιοχή προνομιακή για την ανάπτυξη καταδυτικού τουρισμού.

Επιπλέον, η περιοχή διαθέτει ενεργή καταδυτική κοινότητα. Σχολές καταδύσεων σε Πάτρα και Αίγιο προσφέρουν πιστοποιήσεις PADI και SSI, διοργανώνουν θεματικές καταδύσεις (π.χ. νυχτερινές, φωτογραφικές, σε ναυάγια), ενώ συμμετέχουν σε δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, όπως οι υποβρύχιοι καθαρισμοί. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων μικροφωτογραφίας, με θεματικά εργαστήρια και διαγωνισμούς που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω, αξιοποιώντας την τοπική βιοποικιλότητα.

Η ελεύθερη κατάδυση εμφανίζει εξίσου σημαντικές προοπτικές. Η φυσική γεωμορφολογία της περιοχής και το ήπιο προφίλ του Κορινθιακού την καθιστούν κατάλληλη για την υλοποίηση διοργανώσεων εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας. Παραλίες όπως το Δρέπανο, η Αλυκή και η Πούντα μπορούν να υποστηρίξουν στατικές και δυναμικές κατηγορίες αγώνων, ενώ η εγγύτητα με τον αστικό ιστό προσφέρει ευκολίες σε επίπεδο υποδομών, διαμονής και προσβασιμότητας. Με τη στήριξη θεσμικών φορέων και τη συνεργασία με οργανισμούς όπως η AIDA International, η Αχαΐα μπορεί να φιλοξενήσει αγώνες ελεύθερης κατάδυσης με υψηλό κύρος και προβολή.

Σε επίπεδο εφαρμογής, απαιτείται αρχικά η πλήρης χαρτογράφηση και τεκμηρίωση των καταδυτικών σημείων με βάση περιβαλλοντικά, τεχνικά και πολιτισμικά κριτήρια. Η αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών, η σήμανση σημείων πρόσβασης, η δημιουργία καταδυτικών διαδρομών και η πιστοποίηση των σχολών δύναται να ενισχύσει το τουριστικό αποτύπωμα της δραστηριότητας. Παράλληλα, η ένταξη της κατάδυσης σε θεματικά πακέτα που συνδέουν τον επισκέπτη με την ενδοχώρα —όπως η γευσίγνωσία κρασιού, η συμμετοχή σε αγροτικές εργασίες ή η φωτογραφική αποτύπωση του τοπίου— προσδίδει εμπειρική και ερμηνευτική διάσταση στη δραστηριότητα.

Η ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας μεταξύ τοπικών συλλόγων, σχολών, τουριστικών φορέων και πολιτιστικών ιδρυμάτων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη βιώσιμη και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του υποβρύχιου τουρισμού στην

περιοχή. Μέσα από τη διοργάνωση ετήσιων θεματικών εκδηλώσεων, εκπαιδευτικών δράσεων, φωτογραφικών διαγωνισμών και αγώνων ελεύθερης κατάδυσης, η Αχαΐα μπορεί να αποκτήσει σταθερή θέση στον ελληνικό και διεθνή καταδυτικό χάρτη.

Η τεκμηρίωση στηρίζεται στην πληθώρα διαθέσιμων στοιχείων από καταγεγραμμένες πρακτικές της ελληνικής και διεθνούς καταδυτικής κοινότητας, δεδομένα που αντλούνται από ιστοσελίδες ειδικευμένων σχολών κατάδυσης που δραστηριοποιούνται στην Αχαΐα και στον Κορινθιακό Κόλπο, καθώς και από διεθνείς και εθνικές διοργανώσεις ελεύθερης κατάδυσης όπως το Authentic Big Blue. Επιπλέον, αξιοποιούνται ευρήματα και αναφορές σε εξειδικευμένα μέσα (π.χ. περιοδικά, διαδικτυακά portals, δίκτυα microphotography), καθώς και στοιχεία για τα υποθαλάσσια οικοσυστήματα και τις περιοχές ενδιαφέροντος (ναυάγια, κοραλλιογενείς σχηματισμοί, σημεία snorkeling) από καταδυτικούς χάρτες, περιβαλλοντικές ΜΚΟ και τουριστικούς φορείς. Η αξιοποίηση αυτών των πηγών διασφαλίζει την εγκυρότητα και τον εφαρμοσμένο χαρακτήρα των προτεινόμενων κατευθύνσεων.

4.6.5 Καγιάκ και SUP (Stand-Up Paddleboarding)

Οι δραστηριότητες του καγιάκ και του SUP (Stand-Up Paddleboarding) αποτελούν δύο από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες μορφές θαλάσσιας αναψυχής παγκοσμίως, συνδυάζοντας την ήπια άσκηση με την άμεση επαφή με το θαλάσσιο περιβάλλον και το τοπίο της ακτογραμμής. Πρόκειται για μη μηχανοκίνητες δραστηριότητες, χαμηλής όχλησης και υψηλής προσβασιμότητας, που καθιστούν δυνατή την εξερεύνηση του παράκτιου χώρου με απόλυτο σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον. Η απουσία θορύβου, η δυνατότητα ήρεμης πλοήγησης και η αυτονομία του χρήστη καθιστούν τις δραστηριότητες αυτές ιδανικές για θεματική τουριστική αξιοποίηση με οικοτουριστικά χαρακτηριστικά.

Το καγιάκ περιλαμβάνει τη χρήση ελαφρών σκαφών ενός ή δύο ατόμων, με τη χρήση κουπιών διπλής λεπίδας, προσφέροντας τη δυνατότητα για διαδρομές παράλληλα με την ακτογραμμή ή σε κλειστούς όρμους και λιμνοθάλασσες. Το SUP, από την άλλη πλευρά, συνδυάζει την όρθια στάση του ασκούμενου με τη χρήση μονού κουπιού, παρέχοντας εξαιρετική δυνατότητα οπτικής επαφής με το βυθό και το ευρύτερο τοπίο. Αμφότερες οι δραστηριότητες παρουσιάζουν σημαντική προσαρμοστικότητα, τόσο ως μέσο άθλησης όσο και ως εργαλείο περιβαλλοντικής ερμηνείας ή πολιτισμικής ξενάγησης.

Σε διεθνές επίπεδο, το καγιάκ και το SUP ενσωματώνονται σε τουριστικά πακέτα που περιλαμβάνουν παρατήρηση βιοποικιλότητας, εξερεύνηση ακτών με

γεωλογικό ή ιστορικό ενδιαφέρον, συμμετοχή σε οικολογικές δράσεις (π.χ. coastal cleanups), αλλά και θεματικές διαδρομές με γαστρονομικό ή πολιτιστικό περιεχόμενο. Προορισμοί όπως η Κορσική, η Σαρδηνία, οι ακτές της Νέας Ζηλανδίας ή οι λίμνες της Σκανδιναβίας αξιοποιούν τις δραστηριότητες αυτές ως πυλώνες τουριστικής διαφοροποίησης, προσφέροντας παράλληλα εκπαίδευση, ενοικίαση εξοπλισμού και δικτυωμένες υποδομές υποστήριξης.

Η περιοχή της Αχαΐας και ιδίως το παράκτιο μέτωπο της Αιγιαλείας και της βόρειας Πάτρας παρουσιάζουν εξαιρετικά χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη οργανωμένων διαδρομών καγιάκ και SUP. Η γεωμορφολογική ποικιλομορφία της ακτογραμμής, με μικρούς όρμους, παραλίες με ήπια βυθίσματα, αμμώδεις και βραχώδεις σχηματισμούς, καθώς και η σχετική νηνεμία που επικρατεί σε μεγάλο μέρος του Κορινθιακού Κόλπου, καθιστούν την περιοχή ιδανική για ήπιες θαλάσσιες διαδρομές. Σημεία όπως η Παναγοπούλα, το Λαμπίρι, το Διακοπτό, τα Σελιανίτικα ή η Αλυκή μπορούν να λειτουργήσουν ως αφετηρίες ή στάσεις σε θεματικές διαδρομές με εστίαση στην παρατήρηση τοπικών θαλάσσιων οικοσυστημάτων, τη γνωριμία με την αλιευτική παράδοση ή τη γευστική εμπειρία τοπικών προϊόντων.

Η δραστηριότητα μπορεί να υποστηριχθεί από τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις που ήδη δραστηριοποιούνται στον θαλάσσιο τουρισμό, ενώ υπάρχουν προοπτικές συνεργασίας με συλλόγους θαλάσσιου αθλητισμού, οικολογικές ΜΚΟ και επαγγελματίες τουρισμού εμπειρίας. Οι δυνατότητες ενσωμάτωσης σε πολυθεματικά τουριστικά πακέτα, που ξεκινούν από την ενδοχώρα (π.χ. αμπελώνες ή αγροκτήματα) και καταλήγουν στη θάλασσα, είναι σημαντικές, δίνοντας στη δραστηριότητα έναν ευρύτερο οικοτουριστικό και πολιτισμικό χαρακτήρα.

Για την επιτυχή εφαρμογή των δράσεων απαιτείται χαρτογράφηση και τεκμηρίωση κατάλληλων θαλάσσιων διαδρομών με έμφαση στην ασφάλεια, τη δυνατότητα στάσεων και την εμπλοκή του επισκέπτη με το τοπίο. Η ύπαρξη βασικών υποδομών (χώροι φύλαξης εξοπλισμού, σημεία πρόσβασης στη θάλασσα, αποδυτήρια, ντουζιέρες), καθώς και η δυνατότητα εκπαίδευσης αρχαρίων ή οργάνωσης θεματικών διαδρομών (π.χ. παρατήρηση πουλιών, οικολογική ξενάγηση, γευσιγνωσία προϊόντων της παράκτιας ζώνης), προσδίδει στη δραστηριότητα επαγγελματικό χαρακτήρα και επεκτείνει το τουριστικό της πεδίο.

Η τεκμηρίωση της πρότασης βασίζεται σε πρακτικά παραδείγματα από την ελληνική και διεθνή εμπειρία, σε δεδομένα φορέων τουρισμού φύσης και θαλάσσιου αθλητισμού, καθώς και σε τοπικά στοιχεία από την ακτογραμμή της Αιγιαλείας. Τα συμπεράσματα των δράσεων καγιάκ και SUP σε άλλες περιοχές της Ελλάδας (όπως η Λευκάδα, η Νότια Κρήτη ή η Εύβοια) δείχνουν ότι πρόκειται για

βιώσιμες και δημοφιλείς δραστηριότητες, με ελάχιστες περιβαλλοντικές απαιτήσεις και δυνατότητα άμεσης εφαρμογής. Η περιοχή της Αχαΐας πληροί όλα τα βασικά κριτήρια και διαθέτει ήδη ένα υπόβαθρο που μπορεί να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο ενός συνολικού στρατηγικού σχεδίου ήπιου τουρισμού.

4.6.6 Φωτογραφική Αποτύπωση και Πεζοπορία (Photo Hiking)

Η φωτογραφική αποτύπωση τοπίου και φύσης, όταν εντάσσεται σε πεζοπορικές διαδρομές, συνιστά έναν διακριτό και διαρκώς αναπτυσσόμενο τομέα του εναλλακτικού τουρισμού. Η δραστηριότητα photo hiking συνδυάζει την παρατήρηση και την καλλιτεχνική καταγραφή του φυσικού και αγροτικού περιβάλλοντος με την ήπια, μη μηχανοκίνητη κίνηση εντός του τοπίου, συνιστώντας ένα πεδίο αναψυχής, δημιουργικής έκφρασης και περιβαλλοντικής συνείδησης. Η εξάπλωση της φωτογραφίας μέσω κινητών τηλεφώνων, drones και ελαφρού εξοπλισμού DSLR έχει ενισχύσει σημαντικά τη δυνατότητα ερασιτεχνών και επαγγελματιών φωτογράφων να εντάξουν το φωτογραφικό ενδιαφέρον στις πεζοπορικές τους εξορμήσεις, αναζητώντας μοναδικά σημεία θέασης, φυσικά φαινόμενα και πολιτισμικά τοπία.

Η τυπολογία των δραστηριοτήτων αυτών περιλαμβάνει: (α) οργανωμένες φωτογραφικές διαδρομές με συνοδεία ξεναγού ή ειδικού φωτογράφου φύσης, (β) ατομικές ή ομαδικές περιηγήσεις με στόχευση την αποτύπωση εποχικών χαρακτηριστικών (άνθιση, συγκομιδή, μεταβολές φωτός, χρωμάτων ή ομίχλης), (γ) διαγωνισμούς φωτογραφίας που σχετίζονται με θεματικά πεδία (οινοτουρισμός, αγροτικό τοπίο, άγρια ζωή, πολιτιστικά στοιχεία), καθώς και (δ) εκπαιδευτικά προγράμματα ή σεμινάρια φωτογραφίας in situ. Παράλληλα, η χρήση των κοινωνικών δικτύων και ειδικών πλατφορμών (π.χ. Instagram, Flickr, 500px) έχει καταστήσει τη φωτογραφία σημαντικό μέσο προβολής του τόπου, ιδίως όταν συνοδεύεται από hashtags ή θεματικές ετικέτες τοπικής ταυτότητας.

Σε διεθνές επίπεδο, περιοχές με έντονα χαρακτηριστικά τοπίου, ποικιλομορφία βιοποικιλότητας και εποχική μεταβλητότητα (όπως οι Άλπεις, τα Ιμαλάια ή τα ηφαιστειογενή τοπία της Ισλανδίας) έχουν εντάξει τη photo hiking στον τουριστικό τους σχεδιασμό, συνδέοντάς την με θεματικά φεστιβάλ, εργαστήρια και διακρατικές καμπάνιες προβολής. Επιπλέον, αναπτύσσονται ετήσιοι διαγωνισμοί φωτογραφίας φύσης, στους οποίους συμμετέχουν τόσο ερασιτέχνες όσο και επαγγελματίες, ενισχύοντας την αναγνωρισιμότητα των περιοχών και δημιουργώντας μακροχρόνια αποθέματα οπτικού υλικού για τη χρήση των τοπικών φορέων.

Η Αχαΐα και ειδικότερα η βόρεια παράκτια ημιορεινή περιοχή της, με τον πλούτο των φυσικών και πολιτισμικών της χαρακτηριστικών, αποτελεί προνομιακό πεδίο ανάπτυξης της δραστηριότητας. Οι αμπελώνες και οι σταφιδοκαλλιέργειες κατά την περίοδο της βλάστησης, της συγκομιδής ή της αποξήρανσης δημιουργούν μοναδικά θεματικά κάδρα. Η παρουσία παραδοσιακών αγροτικών οικισμών, πετρόκτιστων στοιχείων, φυσικών σχηματισμών, καθώς και η γειτνίαση με τον Κορινθιακό Κόλπο παρέχουν ποικιλία οπτικών θεματικών, μεταβαλλόμενων κατά την εποχή και τη φωτιστική συνθήκη. Επιπλέον, το ημιορεινό ανάγλυφο προσφέρει εναλλαγές υψομέτρου και θέσεις με πανοραμική θέα, ιδανικές για δημιουργική αποτύπωση.

Υπάρχει ήδη ενδιαφέρον από τοπικές φωτογραφικές λέσχες, συλλόγους πεζοπορίας και πολιτιστικούς φορείς, οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν ως κόμβοι ενεργοποίησης της δραστηριότητας, διοργανώνοντας θεματικές εξορμήσεις, σεμινάρια φωτογραφίας φύσης και διαγωνισμούς με τοπικό χαρακτήρα. Η συνεργασία με οινοποιεία, αγροκτήματα ή ξενώνες μπορεί να ενισχύσει τη σύνδεση της δραστηριότητας με τη γαστρονομική και αγροτουριστική εμπειρία, προσφέροντας ολοκληρωμένα πακέτα αναψυχής και φιλοξενίας.

Η εφαρμογή απαιτεί χαρτογράφηση θέσεων υψηλής φωτογραφικής αξίας, δημιουργία θεματικών διαδρομών (π.χ. «Τα χρώματα του αμπελώνα», «Στα μονοπάτια της σταφίδας», «Από το ξωκλήσι στον ορίζοντα»), σήμανση μονοπατιών με ειδικές πληροφορίες για φωτογράφους (θέση ήλιου, γωνίες λήψης, εποχικές παρατηρήσεις), καθώς και δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας ή εικονικής gallery. Η προβολή των δράσεων μέσω φωτογραφικών εκθέσεων, ψηφιακών αρχείων και συμμετοχής σε φεστιβάλ φωτογραφίας εντός και εκτός Ελλάδος αποτελεί βασική κατεύθυνση προώθησης.

Τέλος, η ανάπτυξη της φωτογραφικής πεζοπορίας πρέπει να ενταχθεί στο γενικότερο πλαίσιο του ήπιου τουρισμού και της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενισχύοντας όχι μόνο την επισκεψιμότητα αλλά και τη βιωματική κατανόηση του τοπίου και της αγροτικής παραγωγής. Η σύνδεση με θεματικές όπως η εποχικότητα, η κλιματική αλλαγή και η πολιτισμική συνέχεια, μπορεί να μετατρέψει τη φωτογράφιση σε εργαλείο τεκμηρίωσης και ευαισθητοποίησης.

Η αυξανόμενη διεθνώς δημοτικότητα του photo hiking τεκμηριώνεται από τις επαναλαμβανόμενες καταχωρήσεις σε διεθνείς ταξιδιωτικές πλατφόρμες (Lonely Planet, National Geographic Expeditions), καθώς και την εμπειρική επιβεβαίωση μέσω της οργανωμένης παρουσίας φωτογραφικών clubs στις διαδρομές φυσικού και αγροτικού ενδιαφέροντος. Στην ελληνική επικράτεια, φωτογραφικοί

διαγωνισμοί που συνδέονται με την αγροτική παραγωγή, την εποχικότητα και το τοπίο (όπως ο «Αγροφωτογραφία» ή οι περιφερειακές εκθέσεις «NatureGreece») καταδεικνύουν τη διαρκή επέκταση του ενδιαφέροντος. Οι θεματικές εφαρμογές σε περιοχές όπως τα Μετέωρα, ο Ταΰγετος και η Πίνδος παρέχουν πρότυπα για την ενσωμάτωση της φωτογραφίας στο εναλλακτικό τουριστικό προϊόν.

5. Προσέγγιση, Επιλογές και Κατευθύνσεις Δράσης για την Ανάδειξη του Τοπικού Χαρακτηριστικού

5.1 Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης και Δυνατοτήτων

Η ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας διαθέτει ένα μοναδικό σύνολο τοπογραφικών, φυσιογεωγραφικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών, τα οποία διαμορφώνουν το υπόβαθρο για την ανάπτυξη στοχευμένων, υψηλής ποιότητας οικοτουριστικών δραστηριοτήτων. Στην παρούσα ενότητα καταγράφεται και αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση, ως βάση για τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού σχεδίου δράσης.

5.1.1 Τοπιολογικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά της περιοχής

Η γεωμορφολογία της περιοχής παρέμβασης διακρίνεται για την έντονη εναλλαγή μεταξύ του ημιορεινού και του παραθαλάσσιου τοπίου, στοιχείο που ενισχύει τη δυνατότητα ανάπτυξης δραστηριοτήτων φύσης τόσο στη στεριά όσο και στο θαλάσσιο μέτωπο. Οι περιοχές με αμπελώνες και καλλιέργειες σταφίδας καταλαμβάνουν σημαντική έκταση στον ενδιάμεσο ημιορεινό χώρο, λειτουργώντας ως φυσικός και πολιτισμικός σύνδεσμος μεταξύ του ορεινού όγκου και της ακτογραμμής του Κορινθιακού.

Η τοπογραφική αυτή σύνθεση προσφέρει εξαιρετικές δυνατότητες χάραξης συνδυαστικών διαδρομών και δημιουργίας εμπειριών με πολυθεματικό χαρακτήρα, ενώ καθιστά τη διασύνδεση των τοπικών χαρακτηριστικών –φύσης, παραγωγής και πολιτισμού– όχι μόνο εφικτή, αλλά και ουσιώδη για την ταυτότητα της περιοχής.

5.1.2 Υποδομές, θεσμικό πλαίσιο και τοπικές συνέργειες

Στην περιοχή έχουν ήδη υλοποιηθεί δράσεις σηματοδότησης και καταγραφής πεζοπορικών διαδρομών, στο πλαίσιο προηγούμενων μελετών και πρωτοβουλιών (βλ. Paths of Greece 2024, ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Μονοπάτια της Ελλάδας). Επιπλέον, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (ν. 4585/2018, ΥΑ 151344/165/17 – ΦΕΚ 206Β) παρέχει σαφείς κατευθύνσεις για τη σήμανση και καταχώριση μονοπατιών στο εθνικό Μητρώο, ενώ ορίζει τεχνικές προδιαγραφές για τη διαμόρφωση και ασφάλεια των διαδρομών.

Οι τοπικοί φορείς παρουσιάζουν σημαντική δυναμική και προθυμία συμμετοχής σε δράσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα, ιδιαίτερα όταν συνδυάζονται με την ανάδειξη της παραγωγικής ταυτότητας (οινοπαραγωγοί, ενώσεις αγροτών, τουριστικοί επιχειρηματίες). Η ύπαρξη πολιτιστικών συλλόγων, εθελοντικών οργανώσεων και

δομών της τοπικής αυτοδιοίκησης δημιουργεί τις απαραίτητες συνθήκες για συμμετοχική διαχείριση και κοινωνική αποδοχή.

5.1.3 Υφιστάμενες διαδρομές και προηγούμενες παρεμβάσεις

Οι διαθέσιμες διαδρομές καλύπτουν τόσο πεζοπορικές όσο και ποδηλατικές δυνατότητες, με επιλεγμένα τμήματα να βρίσκονται σε φάση αναβάθμισης ή αξιοποίησης. Οι αμπελουργικές ζώνες διαθέτουν ήπια μορφολογία, καλλιεργούνται με παραδοσιακές μεθόδους, και συνδέονται χωρικά με παλαιά μονοπάτια, αγροτικούς δρόμους και πολιτιστικά σημεία ενδιαφέροντος.

Το Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO Χελμού-Βουραϊκού λειτουργεί ήδη ως βασικός αναγνωρίσιμος πυρήνας, ενώ διαδρομές όπως αυτή προς τα Ύδατα της Στυγός ή το φαράγγι του Βουραϊκού έχουν αποκτήσει επισκεψιμότητα και αναγνωρισιμότητα. Ωστόσο, η συνολική δικτύωση και η αξιοποίησή τους σε ενιαίο, θεματικό και πολυεπίπεδο τουριστικό προϊόν παραμένει σε αρχικά στάδια.

5.2 Στρατηγικό Πλαίσιο για την Ανάδειξη του Τοπικού Χαρακτηριστικού

Η επιλογή των αμπελώνων και των σταφιδοκαλλιεργειών ως τοπικό χαρακτηριστικό της περιοχής παρέμβασης της ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. δεν αποτελεί απλώς αναφορά σε μια αγροτική δραστηριότητα με ιστορική παρουσία. Αντιθέτως, εδράζεται σε μια στρατηγική επιλογή ανάδειξης ενός τοπίου-φορέα ταυτότητας, το οποίο ενσωματώνει στοιχεία παραγωγικά, περιβαλλοντικά, αισθητικά και πολιτισμικά.

5.2.1 Συσχέτιση αμπελώνα, σταφίδας και τοπίου με τον οικοτουρισμό

Οι αμπελουργικές ζώνες της περιοχής, ιδιαίτερα οι παραδοσιακές εκτάσεις καλλιέργειας μαύρης κορινθιακής σταφίδας, διαμορφώνουν ένα μωσαϊκό τοπίο χαμηλής έντασης, με οπτική ενσωμάτωση στο φυσικό περιβάλλον και υψηλό πολιτισμικό συμβολισμό. Η παρουσία ξηρών λιθοδομών, φυσικών περασμάτων, μονοπατιών και περιβολιών δημιουργεί έναν αυθεντικό τόπο εμπειρίας που ευνοεί την ανάπτυξη ήπιων δραστηριοτήτων.

Το οικοτουριστικό δυναμικό των αμπελώνων δεν περιορίζεται στην αισθητική διάσταση. Αντιθέτως, λειτουργεί ως ενεργός σύνδεσμος μεταξύ των φυσικών και αγροτικών τοπίων και ως εφελθτήριο για τη δημιουργία εμπειριών συμμετοχικού χαρακτήρα (αγροτουρισμός, γευσιγνωσία, οινογνωσία, θεματικές διαδρομές).

5.2.2 Προοπτικές συνδυαστικής ανάπτυξης δράσεων ξηράς και θάλασσας

Η γεωγραφική διάταξη της περιοχής –με τους αμπελώνες να εκτείνονται στον ημιορεινό άξονα από τα υψίπεδα της Αιγιάλειας προς τη ζώνη του Κορινθιακού Κόλπου– παρέχει το αναγκαίο υπόβαθρο για το σχεδιασμό συνδυασμένων διαδρομών, που θα ξεκινούν από το εσωτερικό και θα καταλήγουν στο θαλάσσιο μέτωπο. Η συνάρθρωση αθλημάτων ξηράς (πεζοπορία, τρέξιμο, ποδηλασία) με θαλάσσιες δραστηριότητες (κολύμβηση, ιστιοπλοΐα, SUP) αποκτά με αυτόν τον τρόπο αυθεντική γεωγραφική και τοπιολογική νομιμοποίηση.

Η υβριδική αυτή προσέγγιση δημιουργεί νέες μορφές βιωματικού τουρισμού και ενισχύει το θεματικό βάθος των δράσεων. Παράλληλα, συμβάλλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στην ενίσχυση της διαφοροποίησης του τοπικού προϊόντος.

5.2.3 Συμβατότητα με τις αρχές του ΣΔΣ «Περιήγηση στον Κορινθιακό»

Η αναπτυξιακή φιλοσοφία του Σχεδίου Διατοπικής Συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό» εδράζεται σε αρχές βιωσιμότητας, πολυκεντρικότητας και ενίσχυσης της τοπικής ταυτότητας. Η αξιοποίηση του αμπελουργικού τοπίου εντάσσεται οργανικά σε αυτή τη λογική, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να λειτουργήσει ως ενοποιητικός άξονας μεταξύ των ενδοχωρικών και των παραθαλάσσιων πολιτισμικών και περιβαλλοντικών στοιχείων.

Η δυνατότητα ενσωμάτωσης των προτεινόμενων δράσεων σε υφιστάμενα τουριστικά πακέτα, καθώς και η αξιοποίηση της θεματικής σύνδεσης με τους αμπελώνες και τη σταφίδα, ενισχύει τη διαλειτουργικότητα και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των επιμέρους δράσεων του ΣΔΣ.

5.3 Ανάλυση Εναλλακτικών Προσεγγίσεων Προβολής και Ενίσχυσης του Τουριστικού Προϊόντος

Η αξιοποίηση του αμπελουργικού τοπίου της Αχαΐας, και ιδιαίτερα των ζωνών σταφιδοκαλλιέργειας, μπορεί να επιτευχθεί μέσα από ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων που ενισχύουν το τουριστικό προϊόν, διαφοροποιούν την τουριστική προσφορά και προωθούν την ενσωμάτωση εμπειριών στον φυσικό και πολιτισμικό χώρο.

5.3.1 Θεματικές διαδρομές: πεζοπορικές, ποδηλατικές, θαλάσσιες

Η δημιουργία και ανάδειξη θεματικών διαδρομών αποτελεί βασικό πυλώνα της σύγχρονης οικοτουριστικής πολιτικής. Στην περιοχή της Αιγιάλειας, η ύπαρξη υφιστάμενων μονοπατιών, όπως τεκμηριώνεται στην πρόταση της ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

Μονοπάτια της Ελλάδας (2024), επιτρέπει τη χάραξη κυκλικών ή γραμμικών διαδρομών που συνδέουν αμπελώνες, πολιτισμικά μνημεία, παραδοσιακούς οικισμούς και το παραλιακό μέτωπο.

Οι διαδρομές αυτές μπορούν να εξυπηρετήσουν πολλαπλούς τύπους επισκεπτών:

- πεζοπόρους, μέσα από διαδρομές μέτριας δυσκολίας με σταθμούς εμπειρίας,
- ποδηλάτες βουνού, με χρήση υφιστάμενων δασικών ή αγροτικών δρόμων,
- φίλους της θάλασσας, με σύνδεση σε παραθαλάσσια σημεία πρόσβασης σε SUP, ιστιοπλοΐα ή κολύμβηση.

Η συνδυαστική ανάπτυξη αυτών των διαδρομών μπορεί να προσφέρει ένα ολοκληρωμένο σύστημα μετακίνησης και αναψυχής, με διακριτές στάσεις γαστρονομικού και αγροτουριστικού χαρακτήρα.

5.3.2 Οικοτουριστικά γεγονότα και θεματικές γιορτές

Η διοργάνωση γεγονότων προσωρινού χαρακτήρα –όπως οικοτουριστικά φεστιβάλ, δρώμενα στη φύση, γιορτές συγκομιδής σταφίδας ή θεματικές ξεναγήσεις στους αμπελώνες– προσφέρει μια άμεση μέθοδο ενεργοποίησης του τοπίου. Τέτοιες δράσεις μπορούν να εστιάσουν στη διασύνδεση της αγροτικής παραγωγής με την εμπειρία του επισκέπτη, προσελκύοντας ομάδες με ειδικά ενδιαφέροντα, όπως φωτογράφους φύσης, εναλλακτικούς περιηγητές ή δρομείς βουνού.

Τα γεγονότα αυτά, όταν εντάσσονται σε ετήσιο ή διετές πλάνο δράσεων, δημιουργούν επαναλαμβανόμενα σημεία επαφής με το κοινό και μπορούν να πλαισιωθούν από δράσεις εκπαίδευσης, βιωματικών εργαστηρίων ή επιδείξεων παραδοσιακών πρακτικών.

5.3.3 Συνδυαστικές δράσεις εμπειρίας και αγροτουρισμού

Ένα σημαντικό εργαλείο ενίσχυσης του τοπικού τουριστικού προϊόντος είναι η υιοθέτηση του μοντέλου “από το αμπέλι στο τραπέζι”. Οι επισκέπτες μπορούν να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες όπως:

- περιήγηση σε αμπελουργικά τοπία,
- συμμετοχή σε εργασίες συγκομιδής,
- γευστικές δοκιμές οίνων ή σταφίδας,
- μαθήματα τοπικής γαστρονομίας με βάση παραδοσιακές συνταγές,
- επισκέψεις σε οινοποιεία ή αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Η διασύνδεση αυτών των δράσεων με τις διαδρομές πεζοπορίας ή ποδηλασίας ενισχύει τη δυναμική του «πολλαπλασιαστικού τουρισμού», δηλαδή της

συνδυαστικής κατανάλωσης τοπικών προϊόντων και εμπειριών εντός του ίδιου ταξιδιωτικού πλαισίου.

Η σταδιακή υλοποίηση τέτοιων παρεμβάσεων δύναται να ενισχύσει τη φυσιογνωμία της περιοχής ως οικοτουριστικού προορισμού και να δημιουργήσει μια αυθεντική αφήγηση, που κορυφώνεται μέσα από τη διοργάνωση μιας εμβληματικής δράσης.

5.4 Επιλογή Προσέγγισης και Πλαίσιο Ανάπτυξης

Η πολυμορφία του τοπίου και ο πλούτος των παραγωγικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής παρέμβασης προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα δυνατοτήτων για την ενίσχυση της τουριστικής εμπειρίας. Η αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων απαιτεί μια στρατηγική προσέγγιση που συνδυάζει τη γεωγραφική ιδιαιτερότητα, την τοπική ταυτότητα και τις σύγχρονες τάσεις του βιώσιμου τουρισμού.

Η διερεύνηση διαφόρων μορφών παρέμβασης ανέδειξε την αξία προσεγγίσεων που δεν περιορίζονται σε παθητικές μορφές επίσκεψης ή απλής κατανάλωσης του τοπίου, αλλά ενσωματώνουν τη βιωματική συμμετοχή, την κίνηση, τη σύνδεση με το περιβάλλον και τη διατομεακή εμπειρία. Ο συνδυασμός δραστηριοτήτων στη φύση με πολιτιστικά και γαστρονομικά στοιχεία φαίνεται να ανταποκρίνεται καλύτερα στις επιδιώξεις του σχεδίου.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίσιμα κριτήρια για την επιλογή κατάλληλων μορφών παρέμβασης αποτέλεσαν η σύνδεση του ημιορεινού αμπελουργικού τοπίου με το θαλάσσιο μέτωπο, η δυνατότητα αξιοποίησης υφιστάμενων διαδρομών και σημείων ενδιαφέροντος, η προσβασιμότητα, η χωρητικότητα και η περιβαλλοντική ευαισθησία των προτεινόμενων χώρων, καθώς και η δυναμική για αφηγηματική και επικοινωνιακή ανάπτυξη της δράσης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδόθηκε στη δυνατότητα δημιουργίας εμπειρίας που να συνδέει σε ενιαία αφήγηση το τοπίο, την αγροτική παραγωγή, την τοπική ιστορία και τη σωματική συμμετοχή. Οι μορφές δραστηριοτήτων που αξιοποιούν την ένταση της μετακίνησης –όπως η πεζοπορία, η ποδηλασία και το τρέξιμο– και επιτρέπουν την αλληλεπίδραση με τον τόπο, κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών της περιοχής.

Επιπλέον, η προοπτική ανάπτυξης μιας σύνθετης διαδρομής που να συνδέει τα διαφορετικά τοπικά επίπεδα –από τους αμπελώνες έως τη θάλασσα– φαίνεται να προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας μιας ισχυρής εμπειρίας με ταυτόχρονη τουριστική, περιβαλλοντική και πολιτιστική αξία. Στοιχεία όπως η εποχικότητα (π.χ. φθινοπωρινή περίοδος), η σύνδεση με την παραγωγή και οι παρακαταθήκες από

προηγούμενες δράσεις στην περιοχή ενισχύουν περαιτέρω τη σκοπιμότητα μιας τέτοιας προσέγγισης.

Με βάση τα παραπάνω διαμορφώνουμε το πλαίσιο για την επιλογή και υλοποίηση δράσεων, ενώ καταλήγουμε σε πρόταση υλοποίησης συγκεκριμένης οργανωμένης παρέμβασης υπό μορφή συνδυαστικής δράσης με στοιχεία τρεξίματος και κολύμβησης, η οποία θα παρουσιαστεί αναλυτικά, με σαφείς τεχνικές, επιχειρησιακές και επικοινωνιακές παραμέτρους.

5.5 Τεκμηρίωση Επιλογής Συνδυαστικής Δράσης με Στοιχεία Τρεξίματος και Κολύμβησης

Η διασύνδεση του τοπικού χαρακτηριστικού της αμπελουργίας με τον Κορινθιακό Κόλπο συνιστά βασικό άξονα ανάπτυξης της περιοχής, καθώς συγκροτεί μια ενιαία γεωπολιτισμική ταυτότητα που εκτείνεται από την ημιορεινή ενδοχώρα έως το θαλάσσιο μέτωπο. Ο κατωφερής τοπογραφικός χαρακτήρας της περιοχής, με τις εκτεταμένες ζώνες σταφιδοκαλλιέργειών και αμπελώνων να ρέουν φυσικά προς τη θάλασσα, προσφέρει τις προϋποθέσεις για τη συγκρότηση μιας δράσης που θα ενοποιεί, με λειτουργική συνέχεια και συμβολικό βάθος, το αμπελουργικό τοπίο με το θαλάσσιο ορίζοντα. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται η μορφή παρέμβασης που αξιοποιεί τη δυναμική αυτής της χωρικής διάταξης, ενσωματώνει κινητικά και βιωματικά στοιχεία, και προβάλλει το τοπικό χαρακτηριστικό ως κεντρικό άξονα εμπειρίας.

Η ανάλυση των γεωγραφικών, τοπολογικών και προσβασιμότητας δεδομένων, σε συνδυασμό με τις αρχές που έχουν ήδη αποτυπωθεί, αναδεικνύει ένα είδος δράσης που ενσωματώνει κινητικότητα, εμπειρία του τοπίου και σταδιακή αποκάλυψη της γεωγραφικής ταυτότητας της περιοχής: **μια διαδρομή που εκκινεί μέσα από τοπία καλλιέργειας, διέρχεται από ημιορεινούς σχηματισμούς και καταλήγει στο υγρό στοιχείο.**

Η επιλογή του συνδυασμού **τρέξιμο – κολύμβηση** απορρέει αβίαστα από αυτή τη γεωγραφική δυναμική. Οι υπάρχουσες διαδρομές, που έχουν αποτυπωθεί σε προηγούμενες μελέτες καταγραφής πεζοπορικών διαδρομών, επιβεβαιώνουν τη δυνατότητα χάραξης διαδρομής μήκους 8–15 χιλιομέτρων με ήπιο ανάγλυφο, διερχόμενη από σταφιδοκαλλιέργειες, αγροτικούς δρόμους και φυσικές οδεύσεις. Η κατάληξη σε προσβάσιμες παραλίες του Κορινθιακού –με ήρεμα νερά, άρτια τοπογραφική σύνδεση και μικρή απόσταση από τους οικισμούς– καθιστά την ενσωμάτωση της κολύμβησης λειτουργικά απολύτως εφικτή.

Σε επίπεδο περιεχομένου, ο συνδυασμός αυτών των δύο δραστηριοτήτων συνδέει την **ενεργή περιήγηση στο πολιτισμικό τοπίο με την άμεση βιωματική**

εμπειρία του φυσικού περιβάλλοντος. Το τρέξιμο σε αγροτικό και φυσικό τοπίο, σε συνδυασμό με την ελεύθερη κολύμβηση σε ανοιχτή θάλασσα, δημιουργούν μία πολυαισθητηριακή εμπειρία που διαπερνά τη γη και το νερό – το προϊόν και τον ορίζοντα – την καλλιέργεια και την απεραντοσύνη.

Η ελληνική πραγματικότητα προσφέρει ήδη επιτυχημένα παραδείγματα αγώνων που βασίζονται σε αυτή τη σύζευξη στοιχείων, με αυξημένη συμμετοχή και επικοινωνιακή απήχηση. Διοργανώσεις όπως το **Hydro Dynamic SwimRun**, το **Trimore Balaton** και το **Navarino Challenge** ενσωματώνουν παρόμοια φιλοσοφία, με έμφαση στην τοπιοκεντρική εμπειρία, τη βιωσιμότητα και την πολιτισμική αφήγηση. Η διαφοροποίηση της προτεινόμενης προσέγγισης έγκειται ακριβώς στην ενσωμάτωση του τοπικού χαρακτηριστικού όχι ως σκηικού, αλλά ως **βασικού θεματικού και οργανωτικού άξονα** της διαδρομής.

Επιπλέον, ο συνδυασμός τρεξίματος και κολύμβησης, σε αντίθεση με πιο σύνθετες μορφές όπως το τρίαθλο, μειώνει τις τεχνικές και οργανωτικές απαιτήσεις (π.χ. αποφυγή διαχείρισης ποδηλάτων), γεγονός που καθιστά τη διοργάνωση πιο προσιτή, λιγότερο ενεργοβόρα και περισσότερο επαναλήψιμη. Επίσης, διευκολύνεται η προσαρμογή της διαδρομής σε διαφορετικές κατηγορίες συμμετεχόντων – από έμπειρους αθλητές έως φίλους της υπαίθρου και του πολιτισμού.

Η μορφή αυτή δράσης δεν είναι απλώς αθλητικό γεγονός, αλλά πλαίσιο **συνθετικής ανάδειξης του τόπου**. Συμβολίζει τη μετάβαση από τον ιδρώτα της γης στην ελευθερία της θάλασσας, από την καλλιέργεια στη ροή. Ο αγώνας μετατρέπεται σε αφήγηση· και η αφήγηση σε τουριστικό και πολιτισμικό πόρο.

Η επόμενη ενότητα παρουσιάζει το πλήρες οργανωτικό και τεχνικό σχέδιο της δράσης, η οποία αξιοποιεί τη μορφή αυτή παρέμβασης ως το μέσο για την πλήρη ένταξη του τοπικού χαρακτηριστικού στον χάρτη του βιώσιμου τουρισμού.

6. ΟΙΝΑΛΟΣ – Σχεδιασμός και Υλοποίηση Εμβληματικού Οικοτουριστικού Διάθλου στην Αχαΐα

6.1 Ταυτότητα, Έννοια και Όραμα

Ο τίτλος **ΟΙΝΑΛΟΣ** αποτελεί σύνθεση των λέξεων *οίνος* (κρασί, αμπέλι) και *άλως* (θάλασσα), αποτυπώνοντας με σαφήνεια και λεκτική καθαρότητα το δίπολο της γεωγραφικής και πολιτισμικής ταυτότητας της Αχαΐας: την αμπελουργική ενδοχώρα και το θαλάσσιο μέτωπο του Κορινθιακού Κόλπου. Η επιλογή του ονόματος δεν λειτουργεί απλώς ως σημείο τοπικής αναγνώρισης, αλλά ως **σύμβολο διαδρομής και μετάβασης**: από τη γη του μόχθου στη θάλασσα της ελευθερίας, από την καλλιέργεια στο άνοιγμα, από τη ρίζα στον ορίζοντα.

Ο **Αχαϊκός Διάθλος «ΟΙΝΑΛΟΣ»** δεν είναι απλώς ένας αγώνας διάθλου. Είναι μια **τελετουργία κίνησης και ταυτότητας**, μια βιωματική αφήγηση στον χώρο, που συνδέει το ανθρώπινο σώμα με το τοπίο, την ιστορία και τη μνήμη. Ο συμμετέχων δεν μετακινείται μόνο στον χώρο – εισέρχεται σε μια συμβολική εμπειρία, διατρέχει την αγροτική κληρονομιά, διασχίζει τη βιοποικιλότητα των σταφιδοκαλλιεργειών, εισπνέει το μικροκλίμα του αμπελώνα και καταλήγει στον ανοιχτό θαλάσσιο ορίζοντα, ολοκληρώνοντας μια **πολιτισμική και περιβαλλοντική διαδρομή**.

Ο ΟΙΝΑΛΟΣ ενσωματώνει την έννοια του **τοπίου-εμπειρία**, όπου η φυσική δραστηριότητα (τρέξιμο, κολύμβηση) δεν αποτελεί σκοπό αλλά **μέσο επαφής με τον τόπο**. Η διαδρομή δεν είναι απλώς μια γραμμή στο χάρτη – είναι μια νοητική αφήγηση που διέρχεται από τόπους παραγωγής, πολιτισμικής μνήμης, φυσικού κάλλους και συμμετοχικής παρουσίας. Η σύνδεση του αθλητισμού με τη γαστρονομία, την αγροτική παραγωγή, την τοπική κοινότητα και το περιβάλλον είναι οργανική και όχι συμπληρωματική.

Το όραμα του ΟΙΝΑΛΟΥ είναι τριπλό:

- **Να δημιουργήσει έναν θεσμό μεγάλης ακτινοβολίας**, ικανό να προσελκύσει συμμετοχές, επισκεψιμότητα και δημοσιότητα από την Ελλάδα και το εξωτερικό, εδραιώνοντας τη διοργάνωση στον ετήσιο κύκλο των σημαντικών υπαίθριων γεγονότων.
- **Να αναδείξει την Αχαΐα ως πρότυπο εναλλακτικού, βιώσιμου τουριστικού προορισμού**, μέσα από μια εμπειρία που συνδυάζει φυσιολατρία, πολιτισμική κληρονομιά και τοπική παραγωγή σε ένα ενιαίο, δυναμικό αφήγημα.

- **Να λειτουργήσει ως καταλύτης για τη σύνδεση του αγροτικού τοπίου με το τουριστικό προϊόν**, ενισχύοντας την οικονομική διαφοροποίηση των τοπικών κοινοτήτων, τη βιωσιμότητα των καλλιεργειών και τη συγκρότηση μιας ενιαίας ταυτότητας προορισμού.

Ο ΟΙΝΑΛΟΣ δεν είναι απλώς μια δράση. Είναι ένα σχήμα ενεργοποίησης του τοπίου, μια δήλωση του πώς η κίνηση στο χώρο μπορεί να γίνει πράξη μνήμης, πολιτισμού, οικονομικής ενδυνάμωσης και βιώσιμης τουριστικής ανάδειξης.

6.2 Τεχνικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός

Ο τεχνικός και επιχειρησιακός σχεδιασμός της διοργάνωσης ΟΙΝΑΛΟΣ εδράζεται στη φυσική τοπογραφία, στις υφιστάμενες διαδρομές, στις προδιαγραφές ασφαλείας και στη δυνατότητα οργάνωσης μιας βιώσιμης και αναπαραγωγίμης δράσης. Η επιλογή δραστηριοτήτων (τρέξιμο και κολύμβηση) υπαγορεύει τον σχεδιασμό μιας συνδυαστικής διαδρομής, η οποία ενοποιεί χωρικά τον ημιορεινό αγροτικό άξονα με τον Κορινθιακό Κόλπο, αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

6.2.1 Τεχνικά χαρακτηριστικά και διαδρομές του διάθλου

Η προτεινόμενη διαδρομή αποτελείται από δύο σκέλη:

Σκέλος 1 – Τρέξιμο: εκκίνηση από σημείο του ημιορεινού χώρου σε περιοχή με χαρακτηριστικά αμπελουργικού τοπίου, διαδρομή επί καλλιεργημένων εκτάσεων, δασικών και αγροτικών δρόμων, με ήπιες ανηφορικές και κατηφορικές εναλλαγές. Η συνολική απόσταση εκτιμάται έως 15χλμ., με δυνατότητα διαμόρφωσης διαφόρων κατηγοριών συμμετεχόντων (αγωνιστική, περιπατητική, μεικτή).

1000μ. για παιδιά, **5χλμ** για αθλούμενους, **15χλμ.** για αθλητές.

Σκέλος 2 – Κολύμβηση: μετάβαση σε παραθαλάσσιο σημείο του Κορινθιακού με προσβασιμότητα και δυνατότητα επιτήρησης. Η διαδρομή κολύμβησης εκτείνεται σε απόσταση έως 2500μ. (ανάλογα με την κατηγορία), σε ήρεμα και ασφαλή ύδατα.

300μ. για παιδιά, **1000μ.** για αθλούμενους, **2500μ.** για αθλητές.

Η μετάβαση από το τρέξιμο στην κολύμβηση πραγματοποιείται μέσω προκαθορισμένου σημείου αλλαγής εξοπλισμού (transition zone), το οποίο διαμορφώνεται κατάλληλα για ξεκούραση, υγειονομική υποστήριξη και υδροδοσία.

Η προτεινόμενη διαδρομή εντοπίζεται στην ευρύτερη περιοχή μεταξύ:

Αμπελουργικών ζωνών Αιγιαλείας (βλ.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ),

και της **παραλιακής ακτογραμμής Κορινθιακού κόλπου** (βλ.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ),

Η διαδρομή τρεξίματος περνά μέσα από σταφιδοκαλλιέργειες, δασικά τμήματα και πολιτιστικά τοπία (παλαιά αγροτικά κτίσματα, ξερολιθιές, αγροτικοί ναοί). Το σκέλος της κολύμβησης πραγματοποιείται σε παραλία με ήπια κυματισμό, προστατευμένο προσανατολισμό και εύκολη προσβασιμότητα.

Λεπτομερή ανάλυση των διαδρομών γίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

6.2.2 Υποδομές, σταθμοί, σήμανση, logistics

Η υλοποίηση της διαδρομής του ΟΙΝΑΛΟΥ απαιτεί τη χρήση υφιστάμενων αγροτικών και πεζοπορικών αξόνων, με περιορισμένες παρεμβάσεις στο φυσικό τοπίο, ώστε να διατηρηθεί η φυσική ακεραιότητα και η βιωσιμότητα της περιοχής. Παράλληλα, οι υποδομές και οι τεχνικές απαιτήσεις θα εξασφαλίσουν μια ομαλή, ασφαλή και ευχάριστη εμπειρία για τους συμμετέχοντες. Το σύνολο των υποδομών και των logistics σχεδιάζεται έτσι ώστε να εξυπηρετήσει τόσο την ασφάλεια των αθλητών όσο και τις ανάγκες του κοινού και των εθελοντών, με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές.

A. Σήμανση και Διαδρομές

Η σήμανση των διαδρομών θα είναι σύμφωνη με τις **διεθνείς προδιαγραφές** για τη σήμανση μονοπατιών και αγωνιστικών διαδρομών, χρησιμοποιώντας **φυσικά υλικά** και **αναστρέψιμη σήμανση**, η οποία θα διασφαλίζει τη σωστή καθοδήγηση των συμμετεχόντων. Θα χρησιμοποιηθούν **χρωματική κωδικοποίηση** και **σημάδια κατεύθυνσης** για την ασφαλή καθοδήγηση των αθλητών, ενώ η σήμανση θα είναι απολύτως συμβατή με τις οδηγίες του Μητρώου Μονοπατιών και τις τεχνικές προδιαγραφές ασφαλούς πλοήγησης.

Η διαδικασία σήμανσης θα διασφαλίσει τη συνεχιζόμενη καθοδήγηση των συμμετεχόντων, αποφεύγοντας συγχύσεις και ατυχήματα, ενώ η τοποθέτηση των σημάνσεων θα γίνεται σε στρατηγικά σημεία για την καλύτερη παρακολούθηση της πορείας των αθλητών.

B. Σταθμοί Υποστήριξης και Ανεφοδιασμού

Η διοργάνωση θα περιλαμβάνει **σταθμούς ανεφοδιασμού** κάθε **2,5–3 χλμ.** για το σκέλος του τρεξίματος και στην **γραμμή τερματισμού**, όπου οι συμμετέχοντες θα έχουν πρόσβαση σε **νερό, ισοτονικά ποτά, και πρώτες βοήθειες**. Κάθε σταθμός θα είναι εξοπλισμένος με βασικά υλικά για την υποστήριξη των αθλητών, ενώ θα

υπάρχουν και **σταθμοί σκίασης** για την προστασία τους από τις καιρικές συνθήκες. Η τοποθέτηση των σταθμών θα γίνει με τρόπο που να εξυπηρετεί άμεσα την κάλυψη των αναγκών των αθλητών, χωρίς να επιβαρύνει το φυσικό περιβάλλον.

Γ. Ζώνη Αλλαγής (Transition Zone)

Η **Transition Zone** είναι ένα από τα πιο κρίσιμα σημεία της διοργάνωσης, καθώς θα επιτρέπει στους αθλητές να μεταβούν από το σκέλος του τρεξίματος στην κολύμβηση και αντίστροφα, διασφαλίζοντας τη συνεχιζόμενη ροή και τη χωρίς καθυστερήσεις εμπειρία. Ανάλογα με τη θέση μπορεί να συνδυαστεί με το χώρο εκκίνησης. Στη ζώνη αυτή θα υπάρχουν:

- **Αποδυτήρια, ντουζιέρες και τουαλέτες** για τους αθλητές αθλητών,
- **Αποθηκευτικός χώρος** για τον εξοπλισμό τους (ρούχα, υποδήματα, πετσέτες),
- Παροχή **πληροφοριών στους συμμετέχοντες** σχετικά με τη συνέχεια της διαδρομής, τις οδηγίες ασφαλείας, και την εκτέλεση της εκδήλωσης.

Δ. Θαλάσσια Ασφάλεια και Κάλυψη

Η ασφάλεια στην **θαλάσσια διαδρομή** θα είναι εξασφαλισμένη με τη χρήση **σκάφους συνοδείας** και ομάδας **ναυαγοσωστών**. Προβλέπεται η παρουσία **3–4 φουσκωτών σκαφών** που θα παρακολουθούν τη διαδρομή, με **σημαδούρες** για τη σήμανση των περιοχών ασφαλείας και την αποφυγή κινδύνου για τους συμμετέχοντες. Η **θαλάσσια κάλυψη** θα ενισχυθεί με τη δυνατότητα παρακολούθησης από την ακτή, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι αθλητές θα παραμένουν υπό την εποπτεία των αρμόδιων αρχών και προσωπικού.

Ε. Ηλεκτρονική Υποστήριξη και Χρονομέτρηση

Για την **ηλεκτρονική χρονομέτρηση** και **καταγραφή αποτελεσμάτων**, θα χρησιμοποιηθεί **πιστοποιημένο σύστημα χρονομέτρησης με live ενημέρωση** για το κοινό και τους συμμετέχοντες. Το σύστημα αυτό θα επιτρέπει τη σωστή καταγραφή των χρόνων, την επικαιροποίηση των αποτελεσμάτων και την ενίσχυση της εμπειρίας των αθλητών. Επιπλέον, θα υπάρχει δυνατότητα για αναγνώριση του χρόνου των αθλητών σε πραγματικό χρόνο, μέσω εφαρμογών και ειδικών πινακίδων πληροφόρησης στο χώρο.

ΣΤ. Πρόσβαση και Υποστήριξη

Τα **logistics** θα περιλαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέσα για την ομαλή εκτέλεση της διοργάνωσης:

- **Πρόσβαση για συνοδευτικά οχήματα** που θα επιτρέπουν τη μεταφορά αθλητών και προσωπικού κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης.
- Οργάνωση **ομάδας πρώτων βοηθειών**, με διασφαλισμένη κάλυψη σε κάθε κρίσιμο σημείο της διαδρομής.
- **Συνεργασία με το λιμενικό σώμα** για την ασφάλεια των αθλητών κατά τη διάρκεια του σκέλους της κολύμβησης, καθώς και την αποκατάσταση της τάξης στο θαλάσσιο τμήμα της διαδρομής.
- Παρουσία **εθελοντών σε καίρια σημεία** για την υποστήριξη των αθλητών και την παροχή οδηγιών και βοήθειας σε έκτακτες περιπτώσεις.

Οι υποδομές θα αναπτυχθούν με γνώμονα τη βιωσιμότητα και την ελάχιστη περιβαλλοντική επιβάρυνση, ενώ όλες οι υποστηρικτικές δομές θα είναι εύκολα αναστρέψιμες μετά τη διοργάνωση, προκειμένου να μην αφήσουν μόνιμες επιπτώσεις στο φυσικό τοπίο της περιοχής.

6.2.3 Προσβασιμότητα και περιβαλλοντική ευαισθησία

Η συνολική χάραξη και επιλογή της διαδρομής βασίζεται σε κριτήρια ελάχιστης όχλησης προς το περιβάλλον, πλήρους αναστρεψιμότητας και σεβασμού της αγροτικής και φυσικής δραστηριότητας. Όπου διέρχεται από ενεργούς αμπελώνες ή ιδιωτικές εκτάσεις, θα εξασφαλίζεται πρότερη συμφωνία με τους ιδιοκτήτες, ενώ η διαδρομή θα καθαρίζεται μετά τη διοργάνωση με ευθύνη της οργανωτικής ομάδας.

Παράλληλα, διασφαλίζεται η δυνατότητα συμμετοχής ή παρακολούθησης για άτομα με διαφορετικές δυνατότητες, μέσω προβλεπόμενων σημείων πρόσβασης, ειδικών διαδρομών και ζωνών υποδοχής κοινού με κατάλληλες υποδομές.

6.3 Διοικητική Δομή και Φορείς Υλοποίησης

Η υλοποίηση της διοργάνωσης ΟΙΝΑΛΟΣ απαιτεί τη συγκρότηση ενός **συνοπτικού αλλά αποτελεσματικού διοικητικού σχήματος**, με σαφείς ρόλους, καθορισμένες ευθύνες και άμεση επιχειρησιακή λειτουργία. Η δομή βασίζεται στη λογική του συντονισμένου σχεδιασμού, της αποκεντρωμένης εκτέλεσης και της ενεργής εμπλοκής επιλεγμένων τοπικών εταίρων.

6.3.1 Οργανωτική Επιτροπή

Στην κορυφή της διοικητικής πυραμίδας συγκροτείται **Οργανωτική Επιτροπή**, με ευθύνη:

- τον συνολικό σχεδιασμό της διοργάνωσης,
- την έγκριση του προϋπολογισμού,
- τον συντονισμό των συνεργαζόμενων φορέων και παρόχων,
- την τελική εποπτεία υλοποίησης.

Η Επιτροπή απαρτίζεται από εκπροσώπους του Αναπτυξιακού Φορέα, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και συνεργαζόμενων τεχνικών και πολιτισμικών εταίρων.

6.3.2 Τεχνική και Επιχειρησιακή Γραμματεία

Η λειτουργική καρδιά της διοργάνωσης είναι η **Τεχνική και Επιχειρησιακή Γραμματεία**, η οποία:

- επιμελείται την υλοποίηση του τεχνικού σχεδιασμού και των logistics,
- οργανώνει την προσυμβατική και συμβατική διαδικασία με προμηθευτές και εξωτερικούς συνεργάτες,
- χειρίζεται τις εγγραφές συμμετεχόντων, τις πληροφορίες και την επικοινωνία με το κοινό,
- εποπτεύει την προετοιμασία, την επιτόπια εφαρμογή και την αποκατάσταση του χώρου.

Η Γραμματεία στελεχώνεται από συντονιστή/τρια έργου και υποστηρίζεται από εξωτερικούς συνεργάτες (τεχνικούς, διαχειριστές ψηφιακών μέσων, υπεύθυνους επικοινωνίας).

6.3.3 Επιχειρησιακές Ομάδες Πεδίου

Στο πεδίο δραστηριοποιούνται **στοχευμένες ομάδες εργασίας**, με ευθύνη για:

- τη σήμανση και διαμόρφωση της διαδρομής,
- την εγκατάσταση υποδομών στους σταθμούς και στα σημεία αλλαγής,
- την ασφάλεια και την εποπτεία συμμετεχόντων (ιατρικό προσωπικό, ναυαγοσώστες, εθελοντές).

Οι ομάδες συντονίζονται σε τοπικό επίπεδο από προκαθορισμένα σημεία ευθύνης (τομεάρχες διαδρομής), με γραπτές οδηγίες και σαφές οργανόγραμμα.

6.4 Χρηματοδότηση και Πόροι

Η υλοποίηση της διοργάνωσης ΟΙΝΑΛΟΣ προϋποθέτει τον καθορισμό ενός σαφούς χρηματοδοτικού πλαισίου, το οποίο να εξασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου χωρίς υπερβάσεις, αλλά και τη δυνατότητα επαναληψιμότητας. Η οικονομική δομή βασίζεται σε αρχές **λογιστικής διαφάνειας, πολυκαναλικής ενίσχυσης και μετρημένης λειτουργικότητας.**

6.4.1 Προϋπολογισμός και ανάλυση κόστους

Ο προϋπολογισμός της διοργάνωσης διαμορφώνεται με βάση τρεις κύριους άξονες:

1. Τεχνική προετοιμασία και διαδρομή

- Σήμανση και προσωρινές εγκαταστάσεις
- Υποδομές σταθμών, σταθμού αλλαγής (transition zone), ανεφοδιασμού
- Υλικά διαχείρισης ασφάλειας και πρώτων βοηθειών

2. Λειτουργικά έξοδα

- Υποστηρικτικό προσωπικό (τεχνικό, ιατρικό, ναυαγοσωστικό)
- Εγκαταστάσεις υποδοχής, WC, info-point
- Αμοιβές εξωτερικών συνεργατών (διαχείριση, τεκμηρίωση, γραμματεία)

3. Προβολή και επικοινωνία

- Παραγωγή ψηφιακού και έντυπου υλικού
- Ενοποίηση οπτικής ταυτότητας
- Εκστρατείες κοινωνικών δικτύων και φιλοξενία εκπροσώπων τύπου

Εκτιμώμενος Προϋπολογισμός Διοργάνωσης

- Τεχνικός σχεδιασμός, σήμανση και αποτύπωση: 9.000 €
- Υποδομές (σταθμοί, transition zone, εγκαταστάσεις): 7.500 €

- Προμήθειες, εξοπλισμός, αναλώσιμα: 6.000 €
- Ναυαγοσωστική κάλυψη – σκάφη – προσωπικό ασφαλείας: 5.500 €
- Προβολή και επικοινωνία (ψηφιακά/έντυπα μέσα, οπτική ταυτότητα): 8.000 €
- Πολιτιστικές και παράλληλες δράσεις: 6.500 €
- Ανθρώπινο δυναμικό, διαχείριση και logistics: 5.500 €

Σύνολο εκτιμώμενου κόστους: 48.000 – 55.000 €

Ο τελικός προϋπολογισμός του κόστους θα εξειδικευτεί στο πλαίσιο της ωρίμανσης του σχεδίου εφαρμογής και των επιλέξιμων δράσεων του εκάστοτε προγράμματος (π.χ. LEADER, Interreg, συγχρηματοδοτούμενες εθνικές δράσεις).

6.4.2 Πηγές χρηματοδότησης

Η βασική χρηματοδότηση μπορεί να προέλθει από:

- **Πόρους του Σχεδίου Διατοπικής Συνεργασίας** (όπου εντάσσεται η δράση),
- **Προγράμματα τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (CLLD/LEADER),**
- **Συνεισφορά τοπικής αυτοδιοίκησης,**
- **Ιδιωτικές χορηγίες** (τοπικές επιχειρήσεις, παραγωγοί, φορείς τουρισμού),
- **Μικρό εισιτήριο συμμετοχής,** κυρίως για κάλυψη λειτουργικών εξόδων ή ως εγγύηση συμμετοχής (σε μη αποκλειστικό χαρακτήρα).

6.4.3 Βιωσιμότητα και ορίζοντας επανάληψης

Η χρηματοδοτική φιλοσοφία του ΟΙΝΑΛΟΥ είναι **μη υπερβολική, κλιμακούμενη και αναπαραγωγίμη**. Μετά την πρώτη εφαρμογή, αναμένεται:

- η σταδιακή **μείωση των σταθερών εξόδων**, λόγω δημιουργίας επαναχρησιμοποιήσιμου εξοπλισμού,
- η **αύξηση συμμετοχών**, με ταυτόχρονη διεύρυνση του πεδίου χορηγιών,

- η **σύνδεση με το ετήσιο καλεντάρι τοπικών και θεματικών δράσεων**, που θα επιτρέψει τη μακροχρόνια ένταξη του γεγονότος στο τοπικό τουριστικό προϊόν.

6.5 Στρατηγική Προβολής και Επικοινωνίας

Η επικοινωνιακή στρατηγική του ΟΙΝΑΛΟΥ στηρίζεται στη δημιουργία μιας **διακριτής, αυθεντικής και θεματικά συνεκτικής ταυτότητας**, που θα αναδεικνύει τη σχέση του αγροτικού τοπίου με τη θάλασσα και θα προσκαλεί το κοινό να συμμετάσχει σε μια εμπειρία πέρα από το αγωνιστικό πλαίσιο. Σκοπός δεν είναι μόνο η προώθηση της διοργάνωσης, αλλά η ανάδειξή της ως **συμβάν τοπικής ταυτότητας**, ως ένα γεγονός που φέρει περιεχόμενο και αφήγηση.

6.5.1 Οπτική ταυτότητα και θεματικός άξονας

Ο ΟΙΝΑΛΟΣ συγκροτεί ένα ισχυρό λεκτικό και οπτικό σήμα. Ο λογότυπος, το χρωματικό σύστημα, η γραφιστική σύνθεση και η γλώσσα επικοινωνίας θα βασίζονται στον διπολικό χαρακτήρα της διοργάνωσης: αμπελώνας – θάλασσα, ήπειρος – νερό, ρίζωμα – ροή. Η χρήση στοιχείων από την τοπική κουλτούρα, την τυπογραφία παραδοσιακών προϊόντων και τη φυσιογνωμία του τοπίου θα δημιουργήσει **εικαστική συνέπεια και συναισθηματική ταύτιση**.

Η επικοινωνιακή αφήγηση δεν θα είναι απλώς περιγραφική, αλλά **εμπνευστική**. Η διοργάνωση δεν προβάλλεται ως αγώνας, αλλά ως μετάβαση, ως εμπειρία μνήμης, φυσικής δοκιμασίας και τοπικής συμμετοχής.

Ενδεικτικό λογότυπο

6.5.2 Κανάλια διάχυσης

Η στρατηγική προβολής θα αξιοποιήσει:

- **Ψηφιακά μέσα** (ιστοσελίδα, κοινωνικά δίκτυα, newsletters),
- **Τοπικά και εθνικά MME** (ραδιόφωνο, έντυπα, blogs),
- **Δίκτυα ειδικού ενδιαφέροντος** (αθλητικά σωματεία, περιπατητικές ομάδες, κοινότητες outdoor sports),
- **Συνεργασίες με θεματικούς influencers και δημοσιογράφους του εναλλακτικού τουρισμού.**

Προβλέπεται η δημιουργία **προωθητικού βίντεο μικρής διάρκειας**, με στόχο τη μετάδοση του νοήματος της διαδρομής και της τοπικής ταυτότητας, καθώς και **έντυπο υλικό σε δύο γλώσσες (GR/EN)** με χάρτη, πληροφορίες, οδηγίες συμμετοχής και πολιτιστικά στοιχεία.

Ο ΟΙΝΑΛΟΣ είναι κάτι παραπάνω από ένας αγώνας. Είναι μια αφήγηση που χρειάζεται τα κατάλληλα λόγια. Οι φράσεις που ακολουθούν λειτουργούν ως **επικοινωνιακά εργαλεία**, σχεδιασμένα για να μεταδώσουν το μήνυμα, την ταυτότητα και τη συναισθηματική αξία του γεγονότος. Για την ενίσχυση της ταυτότητας του ΟΙΝΑΛΟΥ και τη συνεκτική επικοινωνία του μηνύματος, προτείνεται ενδεικτικά η χρήση θεματικών γραμμών και φράσεων όπως:

Αγγλικά:

1. "Run the Vines, Swim the Corinthian"
2. "From Vine to Wave, Feel the Motion"

Ελληνικά:

1. "Τρέξε στους Αμπελώνες, Κολύμπησε στη Θάλασσα του Κορινθιακού"
2. "Από τη Γη της Σταφίδας, Στην Ελευθερία της Θάλασσας"

Φρασεολογία για Παρουσιάσεις και Δημόσιες Τοποθετήσεις

- «ΟΙΝΑΛΟΣ: από το σταφιδάμπελο στο κύμα. Από τη γη στο σώμα. Από την ιστορία στην εμπειρία.»
- «Ένας διάθλος που δεν μετρά μόνο χιλιόμετρα. Μετρά συνδέσεις: τόπου, μνήμης και ταυτότητας.»
- «ΟΙΝΑΛΟΣ: ο αγώνας που γεννιέται στη σκιά του τσαμπιού και καταλήγει στο φως του Κορινθιακού.»
- «Δεν τρέχεις απλώς. Διασχίζεις τοπία, εποχές, πολιτισμούς.»
- «ΟΙΝΑΛΟΣ σημαίνει να γίνεις μέρος του τοπίου. Όχι επισκέπτης. Συμμέτοχος.»

Συνθήματα για επικοινωνιακό υλικό (αφίσες, social media, σποτ)

- «ΑΧΑΪΚΟ ΔΙΑΘΛΟ ΟΙΝΑΛΟΣ – Από τους αμπελώνες της Αχαΐας, στα νερά του Κορινθιακού.»
- «Γεύσου τον αγώνα. Ανάπνευσε το τοπίο. Τρέξε τον ΟΙΝΑΛΟ.»
- «Ένας αγώνας. Δύο κόσμοι. Μια εμπειρία.»
- «ΟΙΝΑΛΟΣ: Όπου το κρασί συναντά το κύμα.»

Φράσεις για χρήση σε δελτία Τύπου και περιγραφές

- «Ο ΟΙΝΑΛΟΣ δεν είναι μια αθλητική διοργάνωση. Είναι ένα έργο βιωματικής γεωγραφίας.»
- «Η Αχαΐα αποκτά τον δικό της θεσμό που συνδυάζει αμπελουργία, φυσική ομορφιά και αθλητική έκφραση.»
- «ΟΙΝΑΛΟΣ: μια διαδρομή-γέφυρα ανάμεσα στη γη που καλλιεργεί και στη θάλασσα που ενώνει.»

6.5.3 Ενεργοποίηση τοπικής κοινωνίας

Η τοπική κοινωνία δεν αντιμετωπίζεται ως «περιβάλλον της διοργάνωσης», αλλά ως **φορέας του περιεχομένου** της. Η επικοινωνία θα καλλιεργήσει την αίσθηση ταύτισης και συμμετοχής:

- με προβολή των παραγωγών, κατοίκων, πολιτιστικών συλλόγων,
- με διοργάνωση παράλληλων δράσεων ανοιχτών στο κοινό (workshops, μουσικά δρώμενα, παρουσιάσεις),
- με ενσωμάτωση μαρτυριών ή τοπικών ιστοριών στην καμπάνια.

6.5.4 Συνέχεια και επαναληψιμότητα

Η στρατηγική προβολής σχεδιάζεται με ορίζοντα πέραν της πρώτης χρονιάς. Η παραγωγή περιεχομένου (φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό), η παρουσία σε ετήσιες εκθέσεις τουρισμού και αθλητισμού και η δημιουργία ενός ψηφιακού αρχείου του ΟΙΝΑΛΟΥ θα αποτελέσουν τη βάση για τη **μακροχρόνια καθιέρωση της διοργάνωσης** ως θεσμού.

6.6 Στρατηγική Ανάπτυξης, Επέκτασης, Συνεργασιών και Βιωσιμότητας του ΟΙΝΑΛΟΥ

Η στρατηγική ανάπτυξης του ΟΙΝΑΛΟΥ επικεντρώνεται στην **εδραίωση και διεύρυνση της διοργάνωσης εντός της Αχαΐας**, με στόχο να καθιερωθεί ως **σημαντικό γεγονός στον τομέα του οικοτουρισμού και του αθλητικού τουρισμού**. Η προτεραιότητα είναι να ενδυναμωθεί η τοπική ταυτότητα του θεσμού και να ενισχυθεί η οικονομική βιωσιμότητά του μέσα από τη σύνδεση του αγροτικού τοπίου με τον τουριστικό τομέα.

Στρατηγική Ανάπτυξης και Επέκτασης

Η ανάπτυξη του ΟΙΝΑΛΟΥ θα γίνει με στόχο την **συνεχιζόμενη εδραίωση του γεγονότος** στην Αχαΐα, μέσα από σταδιακή **αύξηση της συμμετοχής**, τη δημιουργία **σταθερής τοπικής υποστήριξης** και την ανάπτυξη **τουριστικών και αθλητικών πακέτων** που θα ενσωματώνουν το ΟΙΝΑΛΟ ως κεντρική δραστηριότητα της περιοχής. Θα επικεντρωθούμε στην **τοπική επέκταση**, με σκοπό να δημιουργήσουμε μια επαναλαμβανόμενη και βιώσιμη διοργάνωση, η οποία θα αποτελεί σημείο αναφοράς για την περιοχή.

Ο ΟΙΝΑΛΟΣ θα αναπτυχθεί με στόχο την καθιέρωσή του σε ετήσιο θεσμό της Αχαΐας, με προσέλκυση αθλητών και επισκεπτών από όλη την Ελλάδα. Η ενσωμάτωσή του στο τοπικό τουριστικό προϊόν θα συμβάλει στην **ανάδειξη της περιοχής** ως προορισμού για οικοτουρισμό και αθλητικό τουρισμό, δίνοντας έμφαση στην τοπική παραγωγή, τη βιωσιμότητα και την αυθεντικότητα της εμπειρίας.

Συνεργασίες και Δίκτυα

Η επιτυχία του ΟΙΝΑΛΟΥ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις **συνεργασίες με τοπικούς και περιφερειακούς φορείς**, καθώς και από τη **δικτύωση με οργανισμούς και φορείς του οικοτουρισμού**. Οι συνεργασίες αυτές θα βοηθήσουν στην ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας και στην προβολή του ΟΙΝΑΛΟΥ ως σημαντικό γεγονός για την Αχαΐα.

Οι κύριες συνεργασίες περιλαμβάνουν:

- **Συνεργασία με τοπικούς παραγωγούς και επιχειρηματίες**, προκειμένου να ενσωματωθούν τα τοπικά προϊόντα, όπως οίνοι και σταφίδα, στην εμπειρία των συμμετεχόντων.
- **Συνεργασία με φορείς του τουρισμού και της αθλητικής κοινότητας**, ώστε να προωθηθούν τα τουριστικά και αθλητικά πακέτα που θα περιλαμβάνουν τον ΟΙΝΑΛΟ ως κεντρική δραστηριότητα.
- **Συνεργασίες με πολιτιστικούς συλλόγους και τοπικούς οργανισμούς**, οι οποίοι θα συμβάλουν στην πλαισίωση της διοργάνωσης με παράλληλες εκδηλώσεις, ενισχύοντας το πολιτιστικό και κοινωνικό χαρακτήρα του ΟΙΝΑΛΟΥ.

Επιπλέον, θα αναπτυχθεί στρατηγική για την **σύνδεση με άλλες οικοτουριστικές διαδρομές στην Αχαΐα**, προκειμένου να ενισχυθεί η συνολική εμπειρία του επισκέπτη και να δημιουργηθούν ολοκληρωμένα τουριστικά πακέτα που συνδυάζουν τη φύση, τον πολιτισμό και την αθλητική δράση.

Επιπτώσεις και Προοπτικές

Η **διαρκής ανάπτυξη του ΟΙΝΑΛΟΥ** θα έχει θετική επίδραση στην τοπική οικονομία, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ενισχύοντας τις τοπικές επιχειρήσεις. Η διοργάνωση αναμένεται να συμβάλει στην **ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας** μέσω του οικότουρισμού και να προβάλλει την Αχαΐα ως έναν ελκυστικό προορισμό για αθλητικό τουρισμό και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Η στρατηγική ανάπτυξης θα επικεντρωθεί στην **ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας του ΟΙΝΑΛΟΥ** εντός της Αχαΐας, με στόχο να καταστεί το γεγονός σημείο αναφοράς για τη βιωσιμότητα του τοπικού τουριστικού προϊόντος και να προσελκύσει **υψηλής ποιότητας επισκέπτες** από τη χώρα και το εξωτερικό.

Αξιολόγηση Επιτυχίας και Βιωσιμότητας

Η αξιολόγηση της επιτυχίας και της βιωσιμότητας του ΟΙΝΑΛΟΥ αποτελεί κρίσιμη διαδικασία για τη συνεχιζόμενη ανάπτυξή του και την ενίσχυση της θέσης του στην τοπική και εθνική τουριστική σκηνή. Η αποτίμηση της επιτυχίας της διοργάνωσης δεν περιορίζεται μόνο στη μέτρηση της συμμετοχής, αλλά επεκτείνεται σε μια σειρά δεικτών που καλύπτουν την **οικονομική βιωσιμότητα**, τη **διαρκή σύνδεση με την τοπική κοινωνία** και τη **δημιουργία θετικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων**. Η στρατηγική αξιολόγησης βασίζεται σε **ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα**, που θα επιτρέψουν την εκτίμηση της απόδοσης της διοργάνωσης και την αναγνώριση των τομέων που χρήζουν βελτίωσης.

Αρχικά, η **ποσοτική αξιολόγηση** θα επικεντρωθεί στους βασικούς δείκτες επιτυχίας της διοργάνωσης, όπως:

- Ο **αριθμός συμμετεχόντων**, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, που θα παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την ελκυστικότητα της διοργάνωσης και την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών προβολής.
- Η **οικονομική αποτίμηση**, που θα περιλαμβάνει τα έσοδα από συμμετοχές, χορηγίες, τοπικές επιχειρήσεις και άλλα έσοδα, καθώς και την ανάλυση του κόστους για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της διοργάνωσης σε βάθος χρόνου.
- Η **δημοτικότητα** στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στα τοπικά ΜΜΕ, που θα αναδεικνύει το επίπεδο προβολής του ΟΙΝΑΛΟΥ και τη δημιουργία θετικής φήμης στην κοινότητα.

Παράλληλα, η **ποιοτική αξιολόγηση** θα επικεντρωθεί στη **συμμετοχικότητα και την εμπειρία των συμμετεχόντων**, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του ΟΙΝΑΛΟΥ:

- Θα συγκεντρωθούν σχόλια και αξιολογήσεις από τους συμμετέχοντες σχετικά με τη διοργάνωση, την ποιότητα των υποδομών, τη σημασία της τοπικής κουλτούρας και των παράλληλων δραστηριοτήτων, ώστε να εντοπιστούν τυχόν αδυναμίες και βελτιώσεις.
- Η ανατροφοδότηση από τους τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις θα είναι εξίσου σημαντική για την εκτίμηση του αντίκτυπου της διοργάνωσης στην τοπική οικονομία και την κοινωνία.

Η **στρατηγική βιωσιμότητας** του ΟΙΝΑΛΟΥ θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η διοργάνωση δεν θα εξαρτάται από εξωτερική χρηματοδότηση ή χορηγίες για τη συνέχισή της, αλλά θα βασίζεται σε **σταθερά έσοδα και συνεχείς συνεργασίες με τοπικούς και περιφερειακούς φορείς**. Η αξιολόγηση της βιωσιμότητας θα περιλαμβάνει την ανάλυση του βαθμού στον οποίο ο ΟΙΝΑΛΟΣ έχει ενσωματωθεί στο ετήσιο τουριστικό καλεντάρι της Αχαΐας, και τον αντίκτυπο της διοργάνωσης στην τουριστική ροή και τις τοπικές επιχειρήσεις.

Για τη διατήρηση της βιωσιμότητας, θα πρέπει να αξιολογηθεί η **περιβαλλοντική επίδραση** του ΟΙΝΑΛΟΥ, με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι η διοργάνωση συμμορφώνεται με βιώσιμες και οικολογικές πρακτικές, όπως η **μείωση αποβλήτων**, η **χρήση ανακυκλώσιμων υλικών** και η **προώθηση βιώσιμων μετακινήσεων**.

Η διαδικασία αξιολόγησης θα ολοκληρωθεί με **ετήσια ανασκόπηση** που θα περιλαμβάνει την ανασκόπηση των αποτελεσμάτων της προηγούμενης διοργάνωσης, την αναγνώριση επιτυχιών και την καταγραφή των τομέων προς βελτίωση. Η ανασκόπηση αυτή θα χρησιμοποιηθεί για να κατευθύνει τις επόμενες διοργανώσεις και να διασφαλίσει ότι ο ΟΙΝΑΛΟΣ θα παραμείνει ένας δυναμικός και βιώσιμος θεσμός για την Αχαΐα.

6.7 Χρονικός Προγραμματισμός και Φάσεις Υλοποίησης

Η επιτυχής υλοποίηση του ΟΙΝΑΛΟΥ απαιτεί έναν καλά οργανωμένο και ρεαλιστικό χρονικό προγραμματισμό που να καθορίζει τις βασικές φάσεις της διαδικασίας και τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για την πλήρη ολοκλήρωσή του. Ο χρονικός προγραμματισμός της διοργάνωσης καλύπτει όλο το εύρος της προετοιμασίας, από τη φάση σχεδιασμού μέχρι την εκτέλεση της εκδήλωσης και την αποτίμηση των αποτελεσμάτων. Η υλοποίηση του ΟΙΝΑΛΟΥ

θα γίνει σε στάδια, με κάθε φάση να εξαρτάται από την ολοκλήρωση των προηγούμενων.

Φάση 1: Σχεδιασμός και Προετοιμασία (12-18 μήνες πριν την εκδήλωση)

Η πρώτη φάση είναι καθοριστική για την επιτυχία της διοργάνωσης, καθώς περιλαμβάνει όλες τις προπαρασκευαστικές ενέργειες που θα διασφαλίσουν ότι ο ΟΙΝΑΛΟΣ θα είναι καλά οργανωμένος και έτοιμος για την πρώτη του διοργάνωση.

Βήματα:

1. **Καθορισμός στόχων και στρατηγικής:** Ο καθορισμός των στρατηγικών στόχων της διοργάνωσης, όπως η προσέλκυση συμμετεχόντων, η προβολή της περιοχής, και η ανάπτυξη των συνεργασιών με τοπικούς και διεθνείς φορείς.
2. **Σύνθεση Οργανωτικής Επιτροπής:** Δημιουργία ομάδας συντονισμού για την καθοδήγηση της διοργάνωσης, με κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων.
3. **Εκπόνηση Στρατηγικής Επικοινωνίας και Προβολής:** Δημιουργία ενός σχεδίου επικοινωνίας που θα περιλαμβάνει την ανάπτυξη της οπτικής ταυτότητας, την παραγωγή προωθητικού υλικού και τον καθορισμό των μέσων διάχυσης.
4. **Ανάπτυξη και καθορισμός διαδρομών:** Επιλογή και σχεδιασμός των διαδρομών για το τρέξιμο και την κολύμβηση, με πλήρη καταγραφή των τεχνικών χαρακτηριστικών και των απαιτούμενων υποδομών (σήμανση, σταθμοί ανεφοδιασμού κ.ά.).
5. **Αναζήτηση και διασφάλιση χρηματοδότησης:** Υποβολή προτάσεων σε προγράμματα χρηματοδότησης και αναζήτηση χορηγών και συνεργασιών για την κάλυψη των εξόδων της διοργάνωσης.
6. **Προγραμματισμός υποδομών:** Καθορισμός των βασικών υποδομών που απαιτούνται για την εκδήλωση, όπως τα σημεία εκκίνησης, τερματισμού, και οι σταθμοί υποστήριξης (νερό, πρώτες βοήθειες κ.ά.).

Φάση 2: Εκτέλεση και Οργάνωση (6-12 μήνες πριν την εκδήλωση)

Αυτή η φάση επικεντρώνεται στην υλοποίηση των προγραμματισμένων ενεργειών και στην πλήρη προετοιμασία για τη διοργάνωση. Οι ενέργειες αυτής της φάσης θα εξασφαλίσουν τη σωστή εκτέλεση του ΟΙΝΑΛΟΥ και τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Βήματα:

1. **Εκπόνηση λεπτομερούς προγράμματος:** Δημιουργία αναλυτικού χρονοδιαγράμματος για τις τελευταίες εβδομάδες πριν την εκδήλωση, καθορίζοντας τα βήματα προετοιμασίας για τον τεχνικό εξοπλισμό, τις υποδομές και την κινητοποίηση των ομάδων.
2. **Επιλογή και εκπαίδευση εθελοντών και προσωπικού:** Προετοιμασία του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού για τη λειτουργία της διοργάνωσης. Ενδεχόμενη εκπαίδευση για θέματα ασφαλείας, σήμανσης και επικοινωνίας.
3. **Πρώθηση και προετοιμασία υλικού:** Παράλληλη διαχείριση της ψηφιακής και έντυπης πρώθησης του ΟΙΝΑΛΟΥ, με στόχο την προσέλκυση συμμετοχών και την ενίσχυση της προβολής.
4. **Διασφάλιση συνεργασιών και χορηγιών:** Ολοκλήρωση των συμφωνιών με τους χορηγούς και τους συνεργάτες για την υποστήριξη της διοργάνωσης. Διασφάλιση της συμμετοχής τοπικών επιχειρήσεων και οργανισμών.
5. **Επιβεβαίωση της διαδρομής:** Σηματοδότηση των διαδρομών και των κρίσιμων σημείων υποστήριξης. Οριστικοποίηση των τοποθεσιών για τους σταθμούς ανεφοδιασμού και την παροχή πρώτων βοηθειών.

Φάση 3: Εκτέλεση της Διοργάνωσης (1-2 μήνες πριν την εκδήλωση)

Σε αυτή τη φάση, η προετοιμασία είναι πλήρης και όλα τα στοιχεία της διοργάνωσης πρέπει να συντονιστούν και να λειτουργούν άψογα για να εξασφαλιστεί η επιτυχία του ΟΙΝΑΛΟΥ.

Βήματα:

1. **Ολοκλήρωση της εγγραφής συμμετεχόντων:** Κλείσιμο των εγγραφών και επιβεβαίωση των συμμετοχών.
2. **Εγκατάσταση των υποδομών και σημάτων:** Σήμανση των διαδρομών, εγκατάσταση των σταθμών ανεφοδιασμού, προετοιμασία της γραμμής εκκίνησης και τερματισμού, εγκατάσταση των υπηρεσιών πρώτων βοηθειών.
3. **Εκτέλεση προβολής και επικοινωνίας:** Ολοκλήρωση των επικοινωνιακών ενεργειών, όπως αποστολή ενημερωτικών δελτίων,

διαφημιστικά μπάνερ και κοινωνικά δίκτυα για τη συνεχιζόμενη υποστήριξη της συμμετοχής.

4. **Τεχνική υποστήριξη και πρόβες:** Δοκιμές και πρόβες για τα τεχνικά συστήματα (χρονόμετρα, συστήματα εγγραφής αποτελεσμάτων) και την ομαλή ροή της εκδήλωσης.

Φάση 4: Ανάλυση και Αξιολόγηση (μετά την εκδήλωση)

Η τελευταία φάση περιλαμβάνει την ανασκόπηση και την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της διοργάνωσης, τη συλλογή ανατροφοδότησης από τους συμμετέχοντες και την τοπική κοινωνία, καθώς και τη διαμόρφωση του σχεδίου για τη συνέχεια του θεσμού.

Βήματα:

1. **Ανασκόπηση και αποτίμηση της διοργάνωσης:** Ανάλυση των αποτελεσμάτων της διοργάνωσης, με χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων για την επιτυχία της εκδήλωσης και την επίτευξη των στόχων.
2. **Συλλογή ανατροφοδότησης:** Λήψη ανατροφοδότησης από τους συμμετέχοντες, το κοινό, τους τοπικούς συνεργάτες και τους χορηγούς, για να διαπιστωθούν οι τομείς βελτίωσης για μελλοντικές διοργανώσεις.
3. **Στρατηγική για επανάληψη και ενίσχυση:** Ανάπτυξη στρατηγικής για την εδραίωση του ΟΙΝΑΛΟΥ ως ετήσιο θεσμό στην Αχαΐα και εφαρμογή των διδασκόμενων μαθημάτων για την επόμενη διοργάνωση.

7. Συμπερασματική Σύνοψη

Η παρούσα εμπειρογνωμοσύνη επιχειρεί να διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ανάδειξης των αμπελώνων και των σταφιδοκαλλιεργειών της Αχαΐας ως στοιχείων τοπικής ταυτότητας με υψηλό πολιτισμικό, αισθητικό και παραγωγικό βάρος, τα οποία εντάσσονται οργανικά σε μια στρατηγική οικοτουριστικής ανάπτυξης. Μέσα από τη διερεύνηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του αγροτικού τοπίου, την αξιολόγηση των υφιστάμενων και δυνητικών διαδρομών, καθώς και τον σχεδιασμό καινοτόμων δράσεων ήπιας παρέμβασης, αποτυπώνονται οι συνθήκες για τη διασύνδεση του πρωτογενούς τομέα με βιώσιμες μορφές τουρισμού και υπαίθριας δραστηριότητας. Η επιλογή των αμπελώνων ως τοπικού χαρακτηριστικού δεν εδράζεται σε μια επιφανειακή σύνδεση με την οινοπαραγωγή, αλλά σε μια βαθύτερη αναγνώριση του πολυεπίπεδου ρόλου που επιτελεί το αμπελουργικό τοπίο στον σχηματισμό της πολιτισμικής γεωγραφίας της περιοχής. Οι προτάσεις που διαμορφώθηκαν εντάσσονται πλήρως στο πλαίσιο των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης, προωθούν τον συμμετοχικό σχεδιασμό, αξιοποιούν υφιστάμενες υποδομές και ευθυγραμμίζονται με τις στρατηγικές προτεραιότητες του Σχεδίου Διατοπικής Συνεργασίας «Περιήγηση στον Κορινθιακό». Παράλληλα, διαμορφώνεται ένα πεδίο σύγκλισης ανάμεσα σε τοπικούς φορείς, επαγγελματίες του τουρισμού, παραγωγούς και κοινότητες, με σκοπό την ανάδειξη ενός αυθεντικού και διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος. Η εμβληματική πρόταση του ΟΙΝΑΛΟΥ λειτουργεί ως οργανωτικός κόμβος αυτής της προσπάθειας, συνδέοντας το τρέξιμο στα ημιορεινά μονοπάτια των σταφιδοκαλλιεργειών με την κολύμβηση στα νερά του Κορινθιακού, αποτυπώνοντας με καθαρότητα το νόημα της μετάβασης από το αγροτικό τοπίο στο θαλάσσιο μέτωπο. Το σύνολο της εμπειρογνωμοσύνης δεν αποσκοπεί στη διατύπωση αποσπασματικών προτάσεων, αλλά στην ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας μέσα από ένα δίκτυο βιωματικών εμπειριών, διαδρομών και γεγονότων που ενσωματώνουν τη μνήμη, τη γεύση, την κίνηση και τη συμμετοχή. Η δυναμική που δημιουργείται μέσα από τον σχεδιασμό αυτών των δράσεων, θέτει τις βάσεις για τη μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση των αμπελώνων και της σταφίδας στο τουριστικό αφήγημα της περιοχής, με όρους ποιότητας, συνέχειας και τοπικής ιδιοκτησίας.

Βιβλιογραφία

- ADEP A.E. (2010). *Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Δικτύου Πεζοπορικών Διαδρομών – Μονοπατιών στο Παναχαϊκό Όρος*. Πάτρα.
- ADEP A.E. (2013). *Σχεδιασμός για Υλοποίηση Ποδηλατικών Περιαστικών Διαδρομών*. Πάτρα.
- Δήμος Πατρέων (2023). *Αποκατάσταση – Ανάδειξη – Σήμανση και Προώθηση Πεζοπορικών και Ποδηλατικών Μονοπατιών και Διαδρομών του Παναχαϊκού Όρους, εντός των Ορίων του Δήμου Πατρέων*. Πάτρα.
- European Ramblers Association (ERA). (n.d.). *Long Distance Paths – European Routes*. Διαθέσιμο: <https://www.era-ewv-ferp.org>
- Green Flag Trails. (n.d.). *International Quality Standards for Trails*. Διαθέσιμο: <https://greenflagtrails.org>
- Hydro Dynamic SwimRun Hydra. (n.d.). *SwimRun Event στην Ύδρα*. Διαθέσιμο: <https://hydroswimrun.com>
- International Trail Running Association (ITRA). (n.d.). *Standards and Certification for Trail Running Events*. Διαθέσιμο: <https://itra.run>
- Navarino Challenge. (n.d.). *Διοργάνωση Αθλητικού Τουρισμού στη Μεσσηνία*. Διαθέσιμο: <https://navarinochallenge.com>
- Paths of Greece. (2024). *Καλές Πρακτικές Διαχείρισης και Προώθησης Πεζοπορικών Διαδρομών: Παραδείγματα από την Ελλάδα και το εξωτερικό*. Αθήνα.
- Spetsathlon. (n.d.). *Triathlon & Multisport Event in Spetses*. Διαθέσιμο: <https://spetsathlon.com>
- Syros Triathlon. (n.d.). *Multisport Event in Cyclades*. Διαθέσιμο: <https://syrostriathlon.gr>
- TRIMORE Multisport TOUR. (n.d.). *Διοργανώσεις τριάθλου, swimrun και multisport*. Διαθέσιμο: <https://trimore.gr>
- UNWTO. (2014). *Global Report on Adventure Tourism*. World Tourism Organization. Διαθέσιμο: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284416622>

- World Trails Network. (n.d.). *Connecting and Advocating for Trails Globally*. Διαθέσιμο: <https://worldtrailsnetwork.org>
- World Triathlon. (n.d.). *Governing Body for the Sport of Triathlon*. Διαθέσιμο: <https://www.triathlon.org>
- XTERRA Greece. (n.d.). *Off-Road Triathlon Championship in Greece*. Διαθέσιμο: <https://xterragreece.com>
- Xterra Global. (n.d.). *The World's Leading Off-Road Triathlon Series*. Διαθέσιμο: <https://www.xterraplanet.com>
- ΑΧΑΪΑ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. ΟΤΑ. (2024). *Εμπειρογνωμοσύνη Καταγραφής Πεζοπορικών Διαδρομών στους Δήμους Πατρέων και Αιγιαλείας. Πάτρα.*